

Β. Δενδρινου, Αικ. Ζουγανελη, Ε. Καραβα

Η ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ στο Σχολείο στην Ελλάδα

**Ευρωπαϊκή Έρευνα
Γλωσσικών Ικανοτήτων**

ΙΕΠ

Β. ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ, ΑΙΚ. ΖΟΥΓΑΝΕΛΗ & Ε. ΚΑΡΑΒΑ

Η ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ευρωπαϊκή Έρευνα Γλωσσικών Ικανοτήτων

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Κέντρο Έρευνας για τη Διδασκαλία Ξένων Γλωσσών και
την Αξιολόγηση Γλωσσομάθειας

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
(ΙΕΠ)

Η ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: Ευρωπαϊκή Έρευνα Γλωσσικών Ικανοτήτων

Copyright © Βασιλική Δενδρινού, Αικατερίνη Ζουγανέλη & Ευδοκία Καραβά
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2013

ISBN: 978-618-80759-6-2

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Επισημαίνεται πάντως ότι κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύσει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια των συγγραφέων.

Επιμέλεια κειμένου: Χριστίνα Λύκου
Εξώφυλλο: Μανίνα Δουραλή
Γραφιστική επεξεργασία: Χριστίνα Σηφianού

Έκδοση:

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Κέντρο Έρευνας για τη Διδασκαλία Ξένων Γλωσσών
και την Αξιολόγηση Γλωσσομάθειας
Φιλοσοφική Σχολή, Παν/πολη Ζωγράφου
157 84 Αθήνα
<http://www.rcel.enl.uoa.gr/>

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Αναστασίου Τσόχα 36
115 21 Αθήνα
<http://www.iep.edu.gr/>

Εκτύπωση:

Παπαδόπουλος Ολοκληρωμένη Έντυπη Επικοινωνία Α.Ε.

Το έντυπο αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης: «Νέες Πολιτικές Ξενογλωσσικής Εκπαίδευσης στο Σχολείο: Η Εκμάθηση της Αγγλικής σε Πρώιμη Παιδική Ηλικία» με κωδικούς MIS 299506, 299512, 299514. Η ανωτέρω Πράξη υλοποιείται από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠΕΔΒΜ) και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους (ΕΣΠΑ 2007-2013).

Β. ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ, ΑΙΚ. ΖΟΥΓΑΝΕΛΗ & Ε. ΚΑΡΑΒΑ

Η ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ευρωπαϊκή Έρευνα Γλωσσικών Ικανοτήτων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλογικό σημείωμα	7
1. Η Ευρωπαϊκή Έρευνα Γλωσσικών Ικανοτήτων: Επισκόπηση	13
1.1 Τα ερευνητικά εργαλεία της Έρευνας	14
1.2 Τα στάδια της Έρευνας	15
1.3 Ο μαθητικός πληθυσμός	16
2. Η συμμετοχή της Ελλάδας στην Έρευνα	18
2.1 Η διενέργεια της Έρευνας	19
2.2 Στοιχεία για το ελληνικό δείγμα της Έρευνας	20
3. Τα αποτελέσματα της εξέτασης στην Α' ξένη γλώσσα: Αγγλικά	22
3.1 Κατανόηση γραπτού λόγου	22
3.2 Κατανόηση προφορικού λόγου	23
3.3 Παραγωγή γραπτού λόγου	23
4. Αποτελέσματα της εξέτασης στην Β' ξένη γλώσσα: Γαλλικά	25
4.1 Κατανόηση γραπτού λόγου	25
4.2 Κατανόηση προφορικού λόγου	26
4.3 Παραγωγή γραπτού λόγου	26
5. Το επίπεδο γλωσσομάθειας των Ελλήνων μαθητών	27
5.1 Το επίπεδο γλωσσομάθειας στην πρώτη και τη δεύτερη ξένη γλώσσα	27
5.2 Η γλωσσομάθεια των Ελλήνων και ο ευρωπαϊκός μέσος όρος	28
5.3 Περίληψη	29
6. Οι συνθήκες εκπαίδευσης ως παράγοντας μάθησης	30
6.1 Εκμάθηση της ξένης γλώσσας από μικρή ηλικία	30
6.2 Διδακτικός χρόνος για τις ξένες γλώσσες στο σχολείο	31

6.3 Ποικιλία γλωσσών στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών	32
6.4 Άτυπη μάθηση ξένων γλωσσών	32
6.5 «Φροντίδα» για την ξένη γλώσσα στο σχολείο	34
6.6 Υποδομές ΤΠΕ για την ξενόγλωσση εκπαίδευση	35
6.7 Διαπολιτισμικές ανταλλαγές	36
6.8 Δίγλωσσοι μαθητές της ξένης γλώσσας	36
6.9 Αντιλήψεις καθηγητών και μαθητών για τη διδασκαλία της γλώσσας	37
6.10 Κατάρτιση και επιμόρφωση των καθηγητών ξένων γλωσσών	40
6.11 Πρακτική άσκηση των καθηγητών σε άλλη χώρα	41
6.12 Χρήση των ευρωπαϊκών εργαλείων	42
6.13 Πρακτική εμπειρία	42
6.14 Περίληψη ευρημάτων από τα ελληνικά ερωτηματολόγια	43
7. Επίλογος	45
7.1 Επιπτώσεις των παραγόντων μάθησης στη γλωσσική επίδοση	45
7.2 Τα αποτελέσματα της Έρευνας και η αξιοποίησή τους	47
7.3 Συμπερασματικά	48
Πηγές Αναφοράς	50
Παραρτήματα	51

Προλογικό σημείωμα

Ο τόμος αυτός παρουσιάζει τα ευρήματα από την Ευρωπαϊκή Έρευνα για τις Γλωσσικές Ικανότητες των μαθητών που βρίσκονται στο στάδιο ολοκλήρωσης της υποχρεωτικής τους εκπαίδευσης και εστιάζει στα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν από την Ελλάδα για να στρέψει το βλέμμα στα ζητήματα που αφορούν την ξενόγλωσση εκπαίδευση στην Ελλάδα σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η Έρευνα διενεργήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με σκοπό να συγκεντρώσει συγκρίσιμα δεδομένα για την ποιότητα της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στην Ευρώπη, ώστε η γνώση αυτή να θέσει τα θεμέλια για μέτρα βελτίωσης της εκμάθησης των ξένων γλωσσών στο σχολείο. Στην Έρευνα αυτή μετείχαν 14 χώρες (16 γλωσσικές κοινότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹), μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Οι στόχοι του εξαιρετικά απαιτητικού αυτού έργου, το οποίο υλοποιήθηκε από μια κοινοπραξία οκτώ οργανισμών με την αγγλική επωνυμία «SurveyLang», φαίνεται να επιτεύχθηκαν. Ο πλούτος της πληροφόρησης για τη διδασκαλία και την εκμάθηση γλωσσών στην Ευρώπη, βασισμένης σε εμπειρικά δεδομένα, πρόσφερε μια στέρεη βάση για το ενδεχόμενο να παρακολουθούνται συστηματικά τα αποτελέσματα της γλωσσικής εκπαίδευσης και της εκπαιδευτικής γλωσσικής πολιτικής στην Ευρώπη σε μόνιμη βάση.

Ο παρόν τόμος παρέχει σύντομη περιγραφή αυτού του πανευρωπαϊκού εγχειρήματος, επικεντρώνοντας στην ελληνική συμμετοχή. Αναφέρεται στην επίδοση που είχαν οι 15χρονοι Έλληνες μαθητές σε τεστ με το οποίο αξιολογήθηκε το επίπεδο γλωσσομάθειάς τους στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα, σε σύγκριση με μαθητές άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Επίσης, αναλύει και ερμηνεύει τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν από την ελληνική συμμετοχή σχετικά με τις συνθήκες εκμάθησης και διδασκαλίας της ξένης γλώσσας και τα συγκρίνει με εκείνες άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Η δημιουργία ερευνητικών εργαλείων υψηλής ποιότητας για τις ανάγκες της Έρευνας, η συγκέντρωση και η ανάλυση των δεδομένων καθώς και η ενδελεχής αναφορά και περιγραφή των αποτελεσμάτων ήταν όλα ιδιαίτερα απαιτητικά και μεθοδολογικά πολύπλοκα επιστημονικά εγχειρήματα. Ωστόσο, η ενέργεια, ο χρόνος και το δυναμικό που

ενεπλάκη σε αυτό το δαπανηρό έργο άξιζαν τον κόπο, αφού για πρώτη φορά μπόρεσε η Ευρώπη και η κάθε συμμετέχουσα χώρα να αποκτήσει στατιστικά έγκυρα στοιχεία για την ποιότητα και τις συνθήκες της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης –στοιχεία τα οποία κανονικά θα πρέπει να επηρεάσουν τις εκπαιδευτικές γλωσσικές πολιτικές και πρακτικές σε εθνικό και σε υπερεθνικό επίπεδο, με τελικό στόχο τον Ευρωπαϊό πολίτη που, εκτός της μητρικής του, χειρίζεται με σχετική άνεση μια δεύτερη γλώσσα και μπορεί να συνεννοηθεί και σε μία τρίτη.

Ο τόμος είναι δίγλωσσος, αλλά το ελληνικό κείμενο δεν αποτελεί μετάφραση του αγγλικού, το οποίο είναι αναλυτικότερο ως προς τα ποσοτικά στοιχεία που παρέχει και βεβαίως εκτενέστερο. Τα κείμενα στις δύο γλώσσες γράφτηκαν για διαφορετικούς αναγνώστες. Το ελληνικό κείμενο γράφτηκε για την ξενόγλωσση εκπαιδευτική κοινότητα στην Ελλάδα και για όσους μπορούν να παίξουν ρόλο στη διαμόρφωση συντεταγμένης πολιτικής με όραμα τη βελτίωση της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στον τόπο μας. Συνεπώς, στον επίλογο διατυπώνονται διαπιστώσεις και προτάσεις που λείπουν από την αγγλική εκδοχή του τόμου.

Το αγγλικό κείμενο από την άλλη πλευρά γράφτηκε για τους ειδικούς στο χώρο της γλωσσικής εκπαίδευσης ανά την Ευρώπη αλλά κυρίως για εκείνους που έχουν την ευθύνη να κατευθύνουν την εκπαιδευτική γλωσσική πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σκοπός των συγγραφέων και των οργανισμών που ανέλαβαν την έκδοση του τόμου αυτού είναι να συμβάλει στη βελτίωση της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στην Ελλάδα και στην Ευρώπη συνολικά, με στόχο την προώθηση της πολυγλωσσίας που αποτελεί και όραμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Μια βασική διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων αναγνωστών είναι πως το αγγλόφωνο κοινό έχει πρόσβαση και στην Ευρωπαϊκή Έκθεση που παρουσιάζει τα ευρήματα της «Ευρωπαϊκής Έρευνας Γλωσσικών Ικανοτήτων» και, συνεπώς, στα αποτελέσματα που αφορούν ολόκληρη την Ευρώπη, καθώς και σε δεδομένα μετά από συγκριτικές αναλύσεις από όλες τις χώρες που μετείχαν στην Έρευνα².

Η συγγραφή του τόμου απαιτήσε προηγουμένως εκτεταμένη μελέτη με διεξοδική στατιστική ανάλυση των ελληνικών δεδομένων. Η αγγλική εκδοχή χωρίζεται σε πέντε μέρη: το πρώτο μέρος παρέχει μια σύνοψη του ευρύτερου έργου και αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο διενεργήθηκε η Έρευνα στην Ελλάδα και ποιες δυσκολίες αντιμετώπισε η ελληνική ομάδα Έρευνας. Το δεύτερο μέρος παρουσιάζει αναλυτικά τα δεδομένα και συζητά τα αποτελέσματα του τεστ που χρησιμοποιήθηκε για να αξιολογήσει το επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών της τελευταίας τάξης του Γυμνασίου σε δυο γλώσσες: στα αγγλικά και τα γαλλικά. Το τρίτο μέρος παρουσιάζει και συζητά τα αποτελέσματα από τα δομημένα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι μαθητές, οι καθηγητές αγγλικής και γαλλικής, καθώς και οι διευθυντές των σχολείων που πήραν μέρος στην Έρευνα, τα οποία είχαν στόχο να διερευνήσουν τις συνθήκες διδασκαλίας και μάθησης στα σχολεία. Τα ευρήματα από τα ερωτηματολόγια συζητούνται κατά κατηγορίες που σχετίζονται με ζητήματα που συνδέονται με εκπαιδευτικές πολιτικές για τις ξένες γλώσσες, όπως επισημάνθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτού διεξαχθεί η Έρευνα

και χρησίμευσαν ως βάση για την ανάπτυξη των ερωτημάτων. Τέλος, το τέταρτο μέρος διερευνά τη σχέση μεταξύ των διαφόρων παραγόντων των συνθηκών μάθησης και της γλωσσικής επάρκειας των μαθητών. Χρησιμοποιώντας συσχετιστική στατιστική ανάλυση και ανάλυση παλινδρόμησης, υπογραμμίζονται οι επιπτώσεις των συνθηκών μάθησης στο επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών. Για παράδειγμα, μελετάται αν οι μαθητές που ξεκίνησαν να μαθαίνουν την γλώσσα-στόχο ή μια ξένη γλώσσα σε νεαρή ηλικία έχουν υψηλότερο επίπεδο γλωσσομάθειας από άλλους, τι ρόλο παίζει στην γλωσσική επάρκεια των μαθητών το κοινωνικο-οικονομικό τους υπόβαθρο, κλπ.) Στο πέμπτο και τελευταίο μέρος συνοψίζονται τα πιο σημαντικά ευρήματα και διατυπώνονται προτάσεις για περαιτέρω Έρευνα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η ελληνική εκδοχή του τόμου, από την άλλη μεριά, είναι μια εκτεταμένη περίληψη των επιμέρους συμπερασμάτων και αναφορά σε δεδομένα που δεν αφορούν τον ξένο αναγνώστη. Την ευθύνη για τη λεπτομερή ανάλυση των ευρημάτων της Έρευνας σε κάθε συμμετέχουσα χώρα είχε στις περισσότερες περιπτώσεις ένας εθνικός φορέας ή ένας τοπικός οργανισμός στον οποίο είχε ανατεθεί ο ρόλος του Εθνικού Συντονιστή Έρευνας, ο οποίος είχε αναλάβει και τη διεξαγωγή της Έρευνας στην κάθε χώρα υπό την επίβλεψη της Ευρωπαϊκής Ομάδας Έργου. Συνεπώς, οι ανθρώπινες, τεχνικές και οικονομικές πηγές που ήταν διαθέσιμες στον κάθε οργανισμό που ανέλαβε τον συντονισμό της Έρευνας είχαν αντίκτυπο στην ποιότητα της τοπικής έρευνας και ειδικότερα στη διαχείριση των δεδομένων και στην ανάλυση και την ερμηνεία τους, στα οποία θα έπρεπε να αναφέρεται η Εθνική Έκθεση που έπρεπε να συγγράψει κάθε χώρα ξεχωριστά. Το γεγονός ότι οι εθνικοί οργανισμοί στις διάφορες συμμετέχουσες χώρες είχαν διαθέσιμες πολύ διαφορετικές πηγές και ότι κάποιες από αυτές δεν είχαν τα οικονομικά μέσα να επιδοτήσουν την επίπονη εργασία και εξειδίκευση που απαιτούσε η ανάλυση των δεδομένων ήταν οι κύριες αιτίες για την αισθητή διαφορά ανάμεσα στις Εθνικές Εκθέσεις, οι οποίες μάλιστα δεν στηρίχτηκαν σε προδιαγραφές ή οδηγίες συγγραφής από την Ευρωπαϊκή Ομάδα Έργου.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, ο οργανισμός που ανέλαβε το έργο της διαχείρισης των δεδομένων και της συγγραφής της Εθνικής Έκθεσης ήταν διαφορετικός από τον οργανισμό που διενήργησε την Έρευνα. Συγκεκριμένα, ο φορέας που διεξήγαγε την Έρευνα και λειτούργησε ως Εθνικός Συντονιστής Έρευνας στην Ελλάδα ήταν το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.), που μέχρι το 2011 λειτουργούσε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Επειδή ο οργανισμός αυτός ήταν υπό κατάργηση όταν είχαν πλέον συγκεντρωθεί τα στοιχεία της Έρευνας για να αναλυθούν και να ερμηνευτούν τα δεδομένα, οι άνθρωποι, τεχνικοί και οικονομικοί πόροι που είχε στη διάθεσή του ο οργανισμός ήταν μηδαμικοί. Έτσι το έργο αυτό ανέλαβε το Κέντρο Έρευνας για τη Διδασκαλία Ξένων Γλωσσών και την Αξιολόγηση Γλωσσομάθειας του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, οι επιστημονικοί συνεργάτες του οποίου ανέλυσαν καταρχάς τα δεδομένα της πρώτης φάσης και συνέγραψαν την Ενδιάμεση Εθνική Έκθεση³.

Η Ενδιάμεση Έκθεση αποτέλεσε το πρώτο σημαντικό βήμα για την παρούσα –την Τελική Εθνική Έκθεση– η οποία, όπως ειπώθηκε ωρύτερα, επικεντρώνεται στα ελληνικά δεδομένα και στη σύγκρισή τους με αυτά από τις άλλες συμμετέχουσες χώρες. Εκτός από μια λεπτομερή ανάλυση των ευρημάτων από την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών, περιλαμβάνει και μια μακροσκελή συζήτηση αναφορικά με τον αντίκτυπο που έχουν οι συνθήκες μάθησης στο πλαίσιο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος στην εκμάθηση γλωσσών. Περιλαμβάνει επίσης γενικά συμπεράσματα για την ξενόγλωσση εκπαίδευση στην Ελλάδα, ενώ καταλήγει σε ορισμένες προτάσεις που συνάδουν με το όραμα για τον Ευρωπαϊκό Δείκτη Γλωσσομάθειας.

Στην προετοιμασία της Ενδιάμεσης Έκθεσης συμμετείχε και η Αικατερίνη Ζουγανέλη, η οποία είχε ηγηθεί της Έρευνας στην Ελλάδα ως επιστημονική συνεργάτιδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Δεν είναι υπερβολή να ειπωθεί ότι χωρίς την Ζουγανέλη πιθανόν να μην είχε διενεργηθεί η Έρευνα και να μην είχε εκπονηθεί η συγκεκριμένη έκθεση. Οι ευχαριστίες μου δεν αρκούν για να διατυπώσω την εκτίμησή μου που κατάφερε να ολοκληρώσει το δύσκολο αυτό έργο στην Ελλάδα, κάτω από εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες, με επιμονή και υπομονή. Φυσικά, δεν θα ήταν δυνατόν να διενεργηθεί η Έρευνα αυτή αν δεν συνεργάζονταν και δεν λειτουργούσαν αποτελεσματικά όλες οι ομάδες εργασίας που είχαν συγκροτηθεί στο Π.Ι. Οι ομάδες στο σύνολό τους και η κάθε μία χωριστά⁴ συνέβαλαν καθοριστικά στην υλοποίηση της Έρευνας. Καθοριστική ήταν επίσης η συμβολή μεγάλης ομάδας σχολικών συμβούλων αγγλικής και γαλλικής, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι πάντα πρόθυμοι να βοηθήσουν στη διενέργεια ερευνητικών και εκπαιδευτικών έργων. Στην προκειμένη περίπτωση συνέβαλαν αποφασιστικά στο πρώτο ερευνητικό στάδιο της σημαντικής αυτής Έρευνας και γι' αυτό τις/τους ευχαριστούμε ολόψυχα.

Το έργο όλων των ομάδων του Π.Ι. που συνέβαλαν στη διεξαγωγή της Έρευνας έληξε όταν ολοκληρώθηκε η διαδικασία και καταχωρήθηκαν τα στοιχεία. Από εκείνο το σημείο και πέρα, το Κέντρο Έρευνας για τη Διδασκαλία Ξένων Γλωσσών και την Αξιολόγηση Γλωσσομάθειας του ΕΚΠΑ ανέλαβε να πραγματοποιήσει τη μελέτη των ερευνητικών δεδομένων της Ελλάδας και να τα συγκρίνει με αυτά των άλλων χωρών. Η Ενδιάμεση Έκθεση που αναφέρθηκε ωρύτερα, με μια πρώτη κλίμακα ανάλυση, δημοσιεύτηκε το 2012. Η παρούσα και Τελική Έκθεση έχει εμπλουτιστεί από την συμβολή της Ευδοκίας Καραβά, η οποία μελέτησε ιδιαίτερα τα ευρήματα που αφορούν τις επιπτώσεις που έχουν οι συνθήκες μάθησης της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στο σχολείο στην επίδοση των μαθητών. Θα ήθελα να την ευχαριστήσω για τη συμμετοχή της σε αυτό το πόνημα.

Και οι τρεις συγγραφείς αυτού του τόμου εκτιμούμε βαθύτατα το γεγονός ότι το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.), ένας νεοσύστατος οργανισμός που αντικατέστησε το Π.Ι., έθεσε υπό την αιγίδα του την έκδοση αυτή. Θεωρούμε σημαντικό το ότι έχουμε την υποστήριξη του Ι.Ε.Π, δεδομένου του κομβικού του ρόλου στη λήψη αποφάσεων αναφορικά με την εκπαιδευτική πολιτική, στην ανάπτυξη στρατηγικών για την εκπαίδευση στα σχολεία και στην επίβλεψη της διαδικασίας εφαρμογής τους. Αυτό σημαίνει ότι τα

συμπεράσματα που βγαίνουν από την παρούσα μελέτη θα ληφθούν ενδεχομένως υπόψη για τη βελτίωση της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

Το κόστος για το επίπονο έργο της ανάλυσης των δεδομένων το ανέλαβε πλήρως το RCeL και οφείλουμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας στο επιστημονικό προσωπικό του, δεδομένου ότι αφιέρωσε χρόνο και ενέργεια προκειμένου να συζητήσει συγκεκριμένες πλευρές της Έρευνας, να αναστοχαστεί αναφορικά με τους τρόπους ανάλυσης των δεδομένων και να αξιολογήσει την εγκυρότητα των ευρημάτων. Στην αρχική φάση της ανάλυσης των δεδομένων που έγινε για την Ενδιάμεση Έκθεση η εμπλοκή της Παρασκευής Γκοτσούλια ήταν σημαντική, όχι μόνο για το συγκεκριμένο έργο αλλά και για ένα άλλο έργο στο οποίο συνεργάζεται και το οποίο έχει συνέργεια με το παρόν. Αναφέρομαι στο νέο πρόγραμμα σπουδών για τις ξένες γλώσσες (το ΕΠΣ-ΞΓ), με το οποίο τίθενται για πρώτη φορά πρωτοτυποποιημένα κριτήρια για την αντικειμενική περιγραφή των επιπέδων γλωσσομάθειας του Έλληνα χρήστη της ξένης γλώσσας.

Η Αναστασία Λύκου, στατιστικός που ανέλαβε την ανάλυση των δεδομένων και την μετέπειτα αντιπαραβολή τους, συνέβαλε αποφασιστικά τόσο στην Ενδιάμεση όσο και στην παρούσα μελέτη. Παράλληλα, άλλα πιο έμπειρα και νεότερα μέλη του ερευνητικού προσωπικού του RCeL αφιέρωσαν χρόνο και ενέργεια. Θα ήθελα να τους ευχαριστήσω όλους όσους εργάστηκαν για τον τόμο αυτό και ιδιαίτερα τον Δημήτρη Κοκορόσκο, τη Μαρία Λαφτσίδου και τη Μαρία Σταθοπούλου. Σημειώνεται πως η ελληνική εκδοχή του κειμένου περιλαμβάνει ορισμένα στοιχεία που δεν θα τα βρει ο αναγνώστης στην αγγλική, όπως αποσπάσματα των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιήθηκαν για τη συγκέντρωση πληροφοριών από μαθητές και καθηγητές στα σχολεία που μετείχαν στην Έρευνα (βλ. Παράρτημα 1).

Καθηγήτρια Βασιλική Δενδρινού

Δεκέμβριος 2013

-
1. Στην πραγματικότητα έλαβαν μέρος 14 κράτη μέλη αλλά 16 γλωσσικές κοινότητες, αφού το Βέλγιο συμμετείχε με τις τρεις του γλωσσικές κοινότητες, οι οποίες έχουν και διαφορετικό εκπαιδευτικό σύστημα η καθεμία.
 2. Κάθε ενδιαφερόμενος αναγνώστης μπορεί να βρει τις αναλυτικές εκθέσεις της Έρευνας στον σύνδεσμο <http://www.surveylang.org/Project-news-and-resources/Project-news-and-resources.html>.
 3. <http://gr.rcel.enl.uoa.gr/synergiasies/surveylang.html>.
 4. Στο πλαίσιο του έργου διεξαγωγής της Έρευνας (2009-2011) συστάθηκαν και λειτούργησαν οι παρακάτω Επιτροπές και Ομάδες Εργασίας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της κοινοπραξίας SurveyLang και τους διαθέσιμους υλικούς και ανθρώπινους πόρους στη χώρα μας. Τα μέλη όλων των επιτροπών και ομάδων εργασίας εργάστηκαν χωρίς αμοιβή πρόσθετου έργου και στήριξαν την Έρευνα σε όλες τις φάσεις της:

- Εθνική Συντονιστική Επιτροπή με πρόεδρο τον Πρόεδρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ως Εθνικό Συντονιστή της Ευρωπαϊκής Έρευνας, και μέλη έναν Αντιπρόεδρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, μέλη του κύριου προσωπικού του Π.Ι., ένα μέλος ΔΕΠ από το τμήμα Αγγλικής του ΑΠΘ και ένα από το αντίστοιχο του ΕΚΠΑ και έναν σχολικό σύμβουλο ξένης γλώσσας.
- Ομάδα διαχείρισης των ενεργειών της Έρευνας και επικοινωνίας με όλους τους συντελεστές και εμπλεκόμενους εντός και εκτός της χώρας, η οποία συστάθηκε με απόφαση του Συντονιστικού Συμβουλίου του Π.Ι.
- Ομάδα μετάφρασης και απόδοσης στην ελληνική γλώσσα των πληροφοριακών εντύπων και εγχειριδίων σχετικά με την Έρευνα και τη διεξαγωγή της και των ερωτηματολογίων που αποτέλεσαν σημαντικό εργαλείο της. Στην ομάδα αυτή εργάστηκαν σχολικοί σύμβουλοι και εκπαιδευτικοί αγγλικής και γαλλικής.
- Ομάδα διαμόρφωσης του δείγματος της Έρευνας, το οποίο περιέλαβε διαφορετικά σχολεία στην καθεμία από τις δύο περιόδους: α) Δοκιμαστική Εφαρμογή Πεδίου (2009-2010) και β) Κύρια Μελέτη (2010-2011).
- Συντονιστές Σχολείου της Έρευνας σύμφωνα με τις προδιαγραφές της κοινοπραξίας SurveyLang. Όλοι οι συντονιστές που ήταν οι διευθυντές των συνεργαζόμενων σχολείων συνεργάστηκαν άμεσα με τους εκπαιδευτικούς αγγλικής ή γαλλικής, οι οποίοι επωμίστηκαν όλο το βάρος για την εξοικείωση και την προετοιμασία των μαθητών τους για μια διαγνωστική εξέταση γλωσσομάθειας.
- Σημαντικός ήταν ο ρόλος της ομάδας Εποπτών της Εξέτασης της Έρευνας που είχε έργο τη διασφάλιση της αδιάβλητης διεξαγωγής της εξέτασης στην κάθε σχολική μονάδα. Το έργο ανατέθηκε σε σχολικούς συμβούλους αγγλικής και γαλλικής, οι οποίοι επόπτευαν την Έρευνα σε περισσότερα από ένα σχολεία στην περιοχή ευθύνης τους.
- Επόπτες Διασφάλισης της Ποιότητας της Έρευνας που, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της κοινοπραξίας SurveyLang, είχαν την ευθύνη παρακολούθησης της ποιοτικής διεξαγωγής της Έρευνας. Ο ρόλος αυτός ανατέθηκε σε δύο σχολικούς συμβούλους, οι οποίοι επισκέφτηκαν σχολικές μονάδες του δείγματος, παρακολούθησαν τη διεξαγωγή της Έρευνας (διαγώνισμα, συμπλήρωση ερωτηματολογίου για τον μαθητή) και πήραν συνεντεύξεις από τους συμμετέχοντες. Οι προαναφερόμενοι επόπτες είχαν άμεση επικοινωνία με την κοινοπραξία SurveyLang, όπου και κατέθεσαν έκθεση αποτίμησης της ποιότητας για τη διεξαγωγή της Έρευνας στην Ελλάδα.
- Βαθμολογητές των γραπτών των μαθητών του δείγματος που εξετάστηκαν στην παραγωγή γραπτού λόγου: λειτούργησαν 2 ομάδες βαθμολογητών για την αγγλική και για τη γαλλική γλώσσα. Τις ομάδες εκπαίδευσαν, υποστήριξαν και παρακολούθησαν κατά τη διαδικασία βαθμολόγησης δύο σχολικοί σύμβουλοι αντίστοιχα με τη γλώσσα εξέτασης.
- Ομάδα εισαγωγής δεδομένων της Έρευνας, η οποία συστάθηκε με απόφαση του Συντονιστικού Συμβουλίου του Π.Ι. και είχε μέλη αποσπασμένους εκπαιδευτικούς αγγλικής και γαλλικής. Έργο της ήταν η εισαγωγή των δεδομένων από τα τεστ και το ερωτηματολόγιο του μαθητή στην ειδική πλατφόρμα που είχε σχεδιαστεί από την κοινοπραξία SurveyLang.
- Ομάδα κωδικοποίησης των απαντήσεων στις ανοικτές ερωτήσεις: συστάθηκε με απόφαση του Συντονιστικού Συμβουλίου του Π.Ι. και είχε μέλη αποσπασμένους εκπαιδευτικούς.

1. Η Ευρωπαϊκή Έρευνα Γλωσσικών Ικανοτήτων: Επισκόπηση

Η Ευρωπαϊκή Έρευνα Γλωσσικών Ικανοτήτων έχει ως κύριο στόχο την επίτευξη μιας συστηματοποιημένης και συστηματικής αποτίμησης του επιπέδου γλωσσομάθειας των νέων στις ξένες γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το σχεδιασμό και την υλοποίηση της Έρευνας ανέλαβε το 2008, όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, μια πολυεθνική κοινοπραξία οκτώ οργανισμών με εμπειρία στην αξιολόγηση και την πιστοποίηση γλωσσομάθειας με την επωνυμία «SurveyLang».¹ Μετά από σχεδιασμό τριών ετών η κύρια Έρευνα διενεργήθηκε το 2011 και τα αποτελέσματά της ανακοινώθηκαν επίσημα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο του 2012. Ήταν ένα πολύπλοκο εγχείρημα, η επιτυχία του οποίου οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον λεπτομερή σχεδιασμό, την αυστηρή τήρηση χρονοδιαγραμμάτων και την αγαστή συνεργασία μεγάλου αριθμού επιστημόνων, εκπαιδευτικών και εμπειρογνομόνων ποικίλων ειδικοτήτων.

Ο σκοπός της Έρευνας, όπως διατυπώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2005 όταν έλαβε την απόφαση για τη διενέργειά της, ήταν να παράσχει στις συμμετέχουσες χώρες συγκρίσιμα στοιχεία αναφορικά με τη γλωσσομάθεια των ξένων γλωσσών στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη καθώς και να διερευνήσει τη σχέση μεταξύ του επιπέδου γλωσσομάθειας και των άλλων παραγόντων του περιβάλλοντος μάθησης. Επιπλέον, δεδομένης της επιτακτικής ανάγκης για ένα αξιόπιστο σύστημα μέτρησης της γλωσσομάθειας των ξένων γλωσσών στα ευρωπαϊκά σχολεία, απώτερος στόχος της Έρευνας ήταν, όπως αναφέρεται σε σχετικό κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission, 2007α), «να εξαχθούν αποτελέσματα που θα καταστήσουν δυνατή τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Δείκτη Γλωσσομάθειας και θα δώσουν αξιόπιστες πληροφορίες για την εκμάθηση γλωσσών και τη γλωσσική επάρκεια των νέων». Ένα τέτοιο σύστημα θα εξυπηρετεί και την αντικειμενική μέτρηση της προόδου επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί στην Βαρκελώνη το 2002.²

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων χρησιμοποιήθηκαν δυο βασικά ερευνητικά εργαλεία: α) ένα κοινό όργανο (τεστ) μέτρησης του επιπέδου γλωσσομάθειας των Ευρωπαίων μαθητών που βρίσκονται στο στάδιο ολοκλήρωσης της υποχρεωτικής τους εκπαίδευσης και (β) ερωτηματολόγια βάσει των οποίων συλλέχτηκαν πληροφορίες για εξωγενείς κυρίως παράγοντες του περιβάλλοντος μάθησης και τις συνθήκες που επηρεάζουν την ανάπτυξη της γλωσσομάθειας. Τα ερωτήματα αφορούσαν δεκατρείς παράγοντες του περιβάλλοντος μάθησης, οι οποίοι μπορούν να συνδεθούν με συγκροτημένες εκπαιδευτικές πολιτικές ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στα κράτη μέλη αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ο συντονισμός των διαδικασιών της Έρευνας και η επικοινωνία ανάμεσα στους συνεργαζόμενους φορείς έγιναν μέσω διαδραστικής πλατφόρμας, η οποία σχεδιάστηκε για τον συγκεκριμένο σκοπό. Ο συντονισμός και η ανατροφοδότηση των συμμετεχόντων

οντοτήτων ενισχύθηκαν από δια ζώσης συναντήσεις, οι οποίες με τη μορφή εκπαιδευτικών σεμιναρίων συνέβαλαν στην από κοινού κατανόηση των ποικίλων σταδίων και διαδικασιών της Έρευνας και διασφάλισαν την εσωτερική αξιολόγηση των διαδικασιών, συμβάλλοντας στην αξιοπιστία του εγχειρήματος.

Η σημαντική συνεισφορά της Έρευνας είναι ο πανευρωπαϊκός της χαρακτήρας, γεγονός που επιτρέπει τα δεδομένα και τα συμπεράσματά της να χρησιμοποιηθούν από τις συμμετέχουσες χώρες προκειμένου να προωθήσουν εκπαιδευτικές πολιτικές που να βελτιώνουν την ξενόγλωσση εκπαίδευση και την επίδοση των μαθητών στη χώρα τους αλλά και να αποτελέσουν εφελκυστικό για την ανάπτυξη ξενόγλωσσης εκπαιδευτικής πολιτικής σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

1.1 Τα ερευνητικά εργαλεία της Έρευνας

Στην Έρευνα συμμετείχαν πάνω από 53.000 μαθητές σε 14 ευρωπαϊκές χώρες ή 16 εκπαιδευτικά συστήματα (αφού οι τρεις γλωσσικές κοινότητες του Βελγίου συμμετείχαν ξεχωριστά). Ο πληθυσμός στόχος αφορούσε τους μαθητές της τελευταίας τάξης της χαμηλής βαθμίδας της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Μέσω εξετάσεων διαγνώστηκε και καταγράφηκε το επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών αυτών στις δυο περισσότερο διδασκόμενες ευρωπαϊκές γλώσσες σε κάθε χώρα, με επιλογή από την αγγλική, γαλλική, γερμανική, ιταλική και ισπανική γλώσσα, οι οποίες είχαν οριστεί εξ αρχής ως οι ευρύτερα διδασκόμενες. Έτσι, διαμορφώθηκαν δύο διαφορετικές ομάδες μαθητών, μια ομάδα για την Α' ξένη γλώσσα και μια για τη Β'. Κάθε μαθητής εξετάστηκε σε μια μόνο ξένη γλώσσα μέσω τεστ σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή και συμπλήρωσε ένα ερωτηματολόγιο.

Στην Ελλάδα οι εξετάσεις διενεργήθηκαν σε δημόσια κυρίως αλλά και σε ιδιωτικά σχολεία με την ευθύνη επιστημόνων ειδικών στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών, οι οποίοι συνεργάστηκαν με τους διευθυντές των σχολικών μονάδων της Έρευνας. Συμμετείχαν 112 γυμνάσια σε όλη την Ελλάδα και υπεύθυνοι για τη διεξαγωγή των εξετάσεων ήταν οι σχολικοί σύμβουλοι αγγλικής και γαλλικής.

Τα τεστ αφορούσαν σε τρεις επικοινωνιακές ικανότητες: 1) κατανόηση γραπτού λόγου, 2) κατανόηση προφορικού λόγου και 3) παραγωγή γραπτού λόγου. Η διάρκεια εξέτασης για κάθε ικανότητα κυμάνθηκε μεταξύ των 30 και 45 λεπτών, ανάλογα με το επίπεδο του τεστ (A1-B2). Για παράδειγμα, τα τεστ παραγωγής γραπτού λόγου για το χαμηλό και το μέσο επίπεδο (A1, A2 και B1) είχαν διάρκεια 30 λεπτών, ενώ το αντίστοιχο τεστ του υψηλού επιπέδου (B2) διήρκεσε 45 λεπτά. Για την περιγραφή των επιπέδων γλωσσομάθειας υιοθετήθηκε η κλίμακα του *Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες* του Συμβουλίου της Ευρώπης (εφεξής ΚΕΠΑ) (Council of Europe, 2001), έτσι ώστε να γίνεται δυνατή η σύγκριση μεταξύ των επιδόσεων των μαθητών των χωρών που συμμετείχαν στην Έρευνα. Τα αποτελέσματα των τεστ δίνουν αξιόπιστα στοιχεία σχετικά με το επίπεδο γλωσσομάθειας που έχουν αποκτήσει οι 15χρονοι μαθητές διαφορετικών χωρών και επιτρέπουν έγκυρες συγκρίσεις βάσει του σημαντικού δείγματος της Έρευνας.

Εκτός από τα τεστ, χρησιμοποιήθηκαν και ειδικά σχεδιασμένα ερωτηματολόγια με στόχο να αξιολογηθεί η επίδραση που έχουν οι παράγοντες του περιβάλλοντος μάθησης στο επίπεδο γλωσσομάθειας και να αποκτηθεί μια ευρύτερη κατανόηση των συνθηκών εκμάθησης των ξένων γλωσσών. Τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν από τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς ξένων γλωσσών και τους διευθυντές των σχολικών μονάδων που συμμετείχαν στην Έρευνα. Σχεδιάστηκαν με γνώμονα 13 ζητήματα που είχαν ήδη προδιαγραφεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως σημαντικά για τη βελτίωση της γλωσσομάθειας – ζητήματα που μπορούν να αποτελέσουν έναυσμα για ρυθμίσεις βάσει των εκπαιδευτικών πολιτικών που μπορεί να ασκήσουν οι χώρες της Ευρώπης (π.χ. έναρξη εκμάθησης της πρώτης ξένης γλώσσας σε πρώιμη παιδική ηλικία, κατάλληλη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ξένων γλωσσών, κτλ.). Τα στοιχεία που συλλέχτηκαν είναι χρήσιμα όχι μόνο για να γίνουν συγκρίσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών συστημάτων και να διαπιστωθεί πώς αυτά υποστηρίζουν την εκμάθηση των ξένων γλωσσών, αλλά είναι ιδιαίτερα πολύτιμα και για την καθεμία χώρα χωριστά. Σύμφωνα με τα κείμενα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission, 2007β), είναι ιδιαίτερα σημαντικό να έχουν τη δυνατότητα οι χώρες να ερμηνεύσουν τα ευρήματα με αναφορά στο δικό τους εκπαιδευτικό σύστημα και στις ιδιαιτερότητες των δικών τους εκπαιδευτικών και μαθητών.

Τα ερωτήματα που απάντησαν οι μαθητές σε κάθε χώρα αφορούσαν, μεταξύ άλλων, το κοινωνικό τους υπόβαθρο καθώς επίσης τις εκπαιδευτικές τους εμπειρίες και γνώσεις, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα να συνδεθούν δημογραφικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί και εκπαιδευτικοί παράγοντες με τη γλωσσομάθεια. Οι εκπαιδευτικοί ξένων γλωσσών παρείχαν πληροφορίες αναφορικά με την αρχική και συνεχιζόμενη εκπαίδευσή τους, τη δυνατότητα που έχουν για ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση, τα μέσα που διαθέτουν για το γλωσσικό μάθημα, κλπ. Οι διευθυντές των σχολείων παρείχαν πληροφορίες για το μέγεθος των σχολείων, τα μέσα διδασκαλίας καθώς και για το πρόγραμμα σπουδών της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης. Τέλος, συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικές με τις συνθήκες διδασκαλίας και μάθησης των ξένων γλωσσών συλλέχθηκαν από τις Εθνικές Συντονιστικές Επιτροπές που ήταν υπεύθυνες για την Έρευνα σε καθεμία χώρα.

1.2 Τα στάδια της Έρευνας

Η Έρευνα εξελίχθηκε σε δύο στάδια, έτσι ώστε να σταθμιστούν οι ιδιαιτερότητες ανάμεσα στα εκπαιδευτικά συστήματα, να δοθεί η ευκαιρία στους συμμετέχοντες να εξοικειωθούν με τις διαδικασίες και τα εργαλεία της Έρευνας και να διασφαλισθεί η αξιόπιστη εφαρμογή της σε όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα που συμμετείχαν στο δείγμα.

Στο πρώτο στάδιο πραγματοποιήθηκε μια δοκιμαστική εφαρμογή, που ονομάστηκε Δοκιμαστική Εφαρμογή Πεδίου (Οκτώβριος 2009 -Ιούνιος 2010), η οποία αφορούσε τη διεξαγωγή διαγνωστικού τεστ, με σκοπό να ανιχνευτεί το επίπεδο γλωσσομάθειας των μαθητών του δείγματος, ώστε κατά την Κύρια Μελέτη κάθε μαθητής να λάβει τεστ που να ανταποκρίνεται στις δυνατότητές του. Κατά τη Δοκιμαστική Εφαρμογή Πεδίου, οι συνεργαζόμενοι φορείς στις μη αγγλόφωνες και γαλλόφωνες χώρες εργάστηκαν για τη

μεταφορά των εντύπων και των εργαλείων στην εθνική τους γλώσσα και συνέβαλαν στη διαμόρφωση των τεστ που χρησιμοποιήθηκαν στις δύο φάσεις της Έρευνας.

Το δεύτερο στάδιο αποτελεί την Κύρια Μελέτη της Έρευνας (Ιούλιος 2010- Ιούνιος 2011), στο οποίο διενεργήθηκε η κατεξοχήν Έρευνα. Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης αναλύθηκαν και κοινοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο 2012. Στο στάδιο αυτό εκτός από την περιγραφική στατιστική των δεδομένων που αντλήθηκαν από τα ερωτηματολόγια, πραγματοποιήθηκε και συσχετιστική στατιστική ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν τη μάθηση και της γλωσσικής επάρκειας που αποκτούν οι μαθητές κατά την εκπαίδευσή τους στο σχολείο, τα αποτελέσματα της οποίας περιγράφονται στη συνέχεια της παρούσας Έκθεσης.

1.3 Ο μαθητικός πληθυσμός

Ο μαθητικός πληθυσμός που εξετάστηκε διέφερε ανάμεσα στις συμμετέχουσες χώρες ανάλογα με τη γλώσσα εξέτασης. Έτσι, ο πληθυσμός της Έρευνας αποτελείται από μαθητές είτε της τελευταίας τάξης του Γυμνασίου (ISCED 2) είτε της δεύτερης τάξης του Λυκείου (ISCED 3). Οι ηλικίες των μαθητών που έλαβαν μέρος στην εξέταση γλωσσομάθειας και η τάξη φοίτησης ορίζονται με βάση το τυποποιημένο σύστημα Διεθνούς Πρότυπης Ταξινόμησης της Εκπαίδευσης της UNESCO (ISCED). Η ερευνητική κοινοπραξία χρησιμοποίησε αυτό το διεθνές σύστημα κατάταξης των σχολικών τάξεων και των βαθμίδων εκπαίδευσης προκειμένου να είναι συγκρίσιμα τα δεδομένα.

Η απόφαση για εξέταση των μαθητών του Λυκείου βασίστηκε στο γεγονός ότι σε κάποιες χώρες η γλώσσα εξέτασης δεν διδασκόταν στο Γυμνάσιο ή διδασκόταν για μικρή περίοδο, χωρίς οι μαθητές να έχουν ολοκληρώσει μια σχολική χρονιά διδασκαλίας πριν την περίοδο διεξαγωγής της Έρευνας. Αυτό το δεδομένο σημαίνει εν ολίγοις ότι η ηλικία και η τάξη των μαθητών που εξετάστηκαν διαφέρουν ανάμεσα στις διάφορες συμμετέχουσες οντότητες και σε μερικές περιπτώσεις εμφανίζεται διαφορά ακόμη και μέσα στα ίδια εκπαιδευτικά συστήματα μεταξύ των δύο γλωσσών εξέτασης. Για την πλειοψηφία των συμμετεχουσών χωρών οι μαθητές που εξετάστηκαν ήταν 15 ετών, με την Ελλάδα να συμμετέχει με μαθητικό δείγμα δεκαπεντάχρονων μαθητών της Γ' τάξης του Γυμνασίου.

Είναι σημαντικό να γίνει αντιληπτό ότι η εκμάθηση ξένων γλωσσών δεν οργανώνεται με τον ίδιο τρόπο σε όλα τα κράτη μέλη. Υπάρχουν δύο πολύ βασικοί διαφοροποιητικοί παράγοντες ανάμεσα στις χώρες: ο υποχρεωτικός ή προαιρετικός χαρακτήρας του μαθήματος της ξένης γλώσσας και ο χρόνος έναρξης της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών.

Στην Ελλάδα η διδασκαλία ξένων γλωσσών είναι γενικώς υποχρεωτική, οπότε ήταν υποχρεωτική και για τη σχολική τάξη όπου διενεργήθηκε η Έρευνα. Σε πολλές άλλες χώρες η διδασκαλία τουλάχιστον μίας ξένης γλώσσας είναι υποχρεωτική τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1, 2, 3), αλλά αυτό δεν συμβαίνει σε όλες. Επίσης, όπως και στα περισσότερα από τα συμμετέχοντα κράτη, στην Ελλάδα ορίζεται κεντρικά (από το Υπουργείο Παιδείας) ο ελάχιστος δυνατός χρόνος διδασκαλίας

των ξένων γλωσσών και ο χρόνος έναρξης της εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας. Ωστόσο, για λόγους διαφορετικούς στην κάθε περίπτωση, στην φλαμανδική και γερμανόφωνη κοινότητα του Βελγίου, στην Αγγλία και στην Ολλανδία δεν υπάρχει μια ενιαία γραμμή την οποία ακολουθούν όλα τα σχολεία και, όπως θα διαπιστωθεί αργότερα, οι επιδόσεις των μαθητών τους διαφέρουν σημαντικά ως προς την γνώση των ξένων γλωσσών.

2. Η συμμετοχή της Ελλάδας στην Έρευνα

Η Ελλάδα δήλωσε συμμετοχή στην Έρευνα το 2008³ μέσω του Υπουργείου Παιδείας, μια Διεύθυνση του οποίου ανέλαβε την εκπροσώπηση της χώρας στο κεντρικό συμβουλευτικό όργανο για το σχεδιασμό της Έρευνας. Όμως, η ομάδα που συγκροτήθηκε στο Υπουργείο σύντομα διαπίστωσε αδυναμία να προχωρήσει στις απαιτούμενες ενέργειες για τη διεξαγωγή της Έρευνας, με κύριο εμπόδιο την έλλειψη οικονομικών πόρων έστω για τη μετάφραση των εργαλείων της Έρευνας και του υποστηρικτικού υλικού, και παραιτήθηκε το Σεπτέμβριο 2009, λίγο χρόνο πριν από την υλοποίηση του πρώτου σταδίου της πρώτης φάσης της Έρευνας.

Λόγω των ανειλημμένων υποχρεώσεων της χώρας με την κοινοπραξία SurveyLang, το Υπουργείο ανέθεσε στο Π.Ι.⁴ τη διενέργεια της Έρευνας και όρισε υπεύθυνο έργου τον Πρόεδρό του. Στο πλαίσιο αυτό συγκροτήθηκε Εθνική Συντονιστική Επιτροπή (ΕΣΕ)⁵, η οποία μελέτησε τις λεπτομέρειες του εγχειρήματος και, σε επικοινωνία με τη SurveyLang, σχεδίασε και υλοποίησε την πρώτη φάση της Έρευνας (διαγνωστικό τεστ) στη χώρα μας (2009-2010). Λόγω της αλλαγής στην ηγεσία του Π.Ι. και της παραίτησης μελών της ΕΣΕ, η σύνθεσή της τροποποιήθηκε⁶ και ορίσθηκε Ομάδα Εργασίας για την οργάνωση και τη διεξαγωγή της Κύριας Μελέτης για την Έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε κατά το σχολικό έτος 2010-2011. Τόσο τα μέλη της ΕΣΕ όσο και τα μέλη της Ομάδας Εργασίας του Π.Ι. καθώς και οι σχολικοί σύμβουλοι αγγλικής και γαλλικής που συνεργάστηκαν με το Π.Ι. για την Έρευνα στα σχολεία εργάστηκαν χωρίς αμοιβή.

Μετά τη συγχώνευση του Π.Ι. στο νέο οργανισμό με τίτλο «Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής» (ΙΕΠ) το καλοκαίρι του 2011 παρουσιάστηκε κενό ως προς το φορέα ανάληψης της ευθύνης για την Έρευνα και τα όργανα που θα υλοποιούσαν τις φάσεις έως τη λήξη της. Αν και δεν υπήρξε επίσημη έγγραφη αντίδραση στο σχετικό αίτημα της απερχόμενης ηγεσίας του Π.Ι., το Υπουργείο Παιδείας ζήτησε τη συμβολή του Κέντρου Έρευνας για τη Διδασκαλία Ξένων Γλωσσών και την Αξιολόγηση Γλωσσομάθειας του ΕΚΠΑ (RCeL, βλ. www.rcel.enl.uoa.gr) επικοινωνώντας με τη Διευθύντρια Β. Δενδρινού, η οποία πρόεβη σε συνεννοήσεις τόσο με την απερχόμενη ηγεσία του Π.Ι. όσο και με την νεοεκλεγείσα ηγεσία του ΙΕΠ, ώστε να συνεχισθεί η συμμετοχή της χώρας στην Έρευνα και να ολοκληρωθούν οι προβλεπόμενες διαδικασίες. Ύστερα από κοινή προφορική συναίνεση των τριών μερών, το Κέντρο ενεργοποιήθηκε στη φάση ανάλυσης και ερμηνείας των δεδομένων της Έρευνας.

Σε αυτό το πλαίσιο, δύο εμπειρογνώμονες-συνεργάτες συμμετείχαν με χρηματοδότηση του Κέντρου σε δραστηριότητες επιμόρφωσης που οργανώθηκαν από τη SurveyLang στην Αγγλία και στην Ολλανδία. Κατόπιν, σχεδιάσθηκε η ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν από τα τεστ των μαθητών και τα ερωτηματολόγια του δείγματος για την Ελλάδα και εκπονήθηκε η ανάλυση των δεδομένων σε δύο στάδια. Αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής ήταν η Ενδιάμεση Εθνική Έκθεση για την Ευρωπαϊκή Έρευνα Γλωσσικών Ικανοτήτων που δημοσιεύτηκε το 2012⁷ και η παρούσα Τελική Εθνική Έκθεση.

2.1 Η διενέργεια της Έρευνας

Η διεξαγωγή της Έρευνας στην Ελλάδα έγινε με τη συνεργασία της ομάδας συντονισμού της SurveyLang με την αντίστοιχη Ομάδα Εργασίας για το συντονισμό της στο Π.Ι., κυρίως μέσω διαδραστικής πλατφόρμας που σχεδιάστηκε από την κοινοπραξία γι' αυτό το σκοπό. Η συγκεκριμένη πλατφόρμα αποτέλεσε εργαλείο για την επικοινωνία, την παρακολούθηση των εργασιών της Έρευνας, την ανταλλαγή εργαλείων και την τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων της Έρευνας σε όλες τις φάσεις της.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η διενέργεια της Έρευνας για τη χώρα μας έγινε με την συμμετοχή δείγματος 112 γυμνασίων, όπου οι μαθητές της Γ' τάξης διαγωνίσθηκαν στα αγγλικά και τα γαλλικά και συμπλήρωσαν σχετικά ερωτηματολόγια. Το δείγμα των σχολείων που συμμετείχαν στην δοκιμαστική και την κανονική φάση διαμορφώθηκε με τη μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας, διαφορετικό για την κάθε ερευνητική φάση. Αυτό σημαίνει ότι ένα σχολείο που συμμετείχε στην φάση της Δοκιμαστικής Εφαρμογής Πεδίου δεν συμμετείχε και στην φάση της Κύριας Μελέτης. Για την υλοποίηση των δύο αυτών φάσεων, οι προδιαγραφές και οι οδηγίες είχαν συνταχθεί από την κοινοπραξία στα αγγλικά. Ένα μεγάλο μέρος των οδηγιών και το ενημερωτικό υλικό καθώς και τα εργαλεία της Έρευνας, δηλαδή τα ερωτηματολόγια για τους μαθητές, τους καθηγητές και τους διευθυντές σχολικών μονάδων, μεταφράστηκαν και προσαρμόστηκαν στα ελληνικά από ειδικά ορισμένη (μη αμειβόμενη) ομάδα του Π.Ι.

Η Δοκιμαστική Εφαρμογή Πεδίου πραγματοποιήθηκε κατά το σχολικό έτος 2009-2010 σε δύο στάδια: 1) Διαγνωστικό τεστ και 2) Δοκιμαστική Εφαρμογή. Για τις ανάγκες της επιλέχθηκε δείγμα μαθητών από 37 σχολεία, σε συνεργασία με τους περιφερειακούς διευθυντές και τους σχολικούς συμβούλους αγγλικής και γαλλικής. Στη φάση αυτή συμμετείχαν επίσης οι 37 διευθυντές των σχολικών μονάδων του δείγματος και αντίστοιχος αριθμός εκπαιδευτικών των ξένων γλωσσών εξέτασης (αγγλικά- γαλλικά). Το διαγνωστικό τεστ ολοκληρώθηκε με επιτυχία στις 19-20 Νοεμβρίου 2009. Οι μαθητές διαγωνίσθηκαν στα αγγλικά και στα γαλλικά. Σε κάθε σχολική μονάδα η εξέταση ή οι εξετάσεις (αν το σχολείο είχε μαθητές που συμμετείχαν στις εξετάσεις και για τις δύο γλώσσες) έγιναν με ευθύνη του διευθυντή του σχολείου και με τη συνεργασία των εκπαιδευτικών ξένης γλώσσας, οι οποίοι βαθμολόγησαν τα γραπτά. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι μαθητές ταξινομήθηκαν σε τρία επίπεδα (1, 2, 3) για κάθε δεξιότητα, προκειμένου να λάβουν στο επόμενο τεστ αντίστοιχο επίπεδο. Η ταξινόμηση και η διαμόρφωση των τεστ έγινε από την SurveyLang. Για τη χώρα μας, το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών που εξετάστηκαν στα αγγλικά ταξινομήθηκε στα επίπεδα 2 και 3, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών που εξετάστηκαν στα γαλλικά ταξινομήθηκε στα επίπεδα 1 και 2.

Η ολοκλήρωση της πρώτης φάσης της Έρευνας έγινε με τη διεξαγωγή της Δοκιμαστικής Εφαρμογής Πεδίου σε 29 από τα 37 σχολεία του διαγνωστικού τεστ. Η μείωση στον αριθμό των σχολείων του δείγματος οφείλεται στο γεγονός ότι αρκετά σχολεία δήλωσαν αδυναμία να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της οργάνωσης και της διεξαγωγής των

εξετάσεων. Θεώρησαν ότι η διαδικασία ήταν γραφειοκρατική και τους απασχολούσε από τα διδακτικά τους καθήκοντα και δεν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί εκτός του διδακτικού ωραρίου.

Η Κύρια Μελέτη της πραγματοποιήθηκε κατά το σχολικό έτος 2010-2011 σε δείγμα μαθητών της Γ' Γυμνασίου από 116 σχολικές μονάδες της δημόσιας και της ιδιωτικής εκπαίδευσης (60 για τα αγγλικά και 56 για τα γαλλικά). Ο συνολικός αριθμός των μαθητών ήταν 3.200 άτομα. Τελικά συμμετείχαν στις εξετάσεις 112 σχολεία με 2.972 μαθητές, ενώ μικρότερος ήταν ο αριθμός των μαθητών που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο της Έρευνας λόγω αντιδράσεων που σχετίζονταν με το περιεχόμενο κάποιων ερωτήσεων.

Η διαμόρφωση του δείγματος έγινε στην αρχή της σχολικής χρονιάς και αποδείχθηκε ιδιαίτερα επίπονη και χρονοβόρα διαδικασία για μια σειρά λόγων που συνοψίζονται στα εξής: αδυναμία των σχολείων να δεσμευθούν στην αρχή της σχολικής χρονιάς -σε πολλές περιπτώσεις δεν είχε τοποθετηθεί ακόμη εκπαιδευτικός ξένης γλώσσας-, απροθυμία των εκπαιδευτικών και των διευθυντών να αναλάβουν δράσεις που απαιτούν χρόνο και κόπο, έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής και περιορισμένη γνώση χρήσης του υπολογιστή για την καταχώρηση στοιχείων ή τη λήψη ηλεκτρονικών μηνυμάτων. Σε μερικές περιπτώσεις, επίσης, οι εκπαιδευτικοί αμφισβήτησαν τη χρησιμότητα της Έρευνας για το εκπαιδευτικό μας σύστημα.

Η καθυστέρηση στη διαμόρφωση του δείγματος επηρέασε αρνητικά την υλοποίηση του πρώτου σταδίου της Κύριας Μελέτης, που συνεπαγόταν τη διενέργεια ενός διαγνωστικού τεστ. Το τεστ τελικά δεν ήταν δυνατόν να διενεργηθεί λόγω χρονικών περιορισμών και αντί αυτού αξιοποιήθηκε μια διαδικασία εναλλακτικής αξιολόγησης για τη διάγνωση του επιπέδου γλωσσομάθειας των μαθητών. Το εργαλείο της εναλλακτικής αξιολόγησης (βλ. Παράρτημα 2) σχεδιάστηκε από τους εμπειρογνώμονες του Π.Ι. και εγκρίθηκε από την επιστημονική ομάδα της SurveyLang.

2.2 Στοιχεία για το ελληνικό δείγμα της Έρευνας

Το δεύτερο στάδιο της Κύριας Μελέτης αφορά κατεξοχήν στη συλλογή των δεδομένων της Έρευνας και πραγματοποιήθηκε στις 1-31 Μαρτίου 2011.

Στην Έρευνα πήραν μέρος περίπου 3.000 μαθητές της Γ' Γυμνασίου από 112 σχολεία σε όλη την επικράτεια. Στα 57 από αυτά 1.594 μαθητές εξετάστηκαν στην αγγλική γλώσσα, ενώ στα υπόλοιπα 55 σχολεία 1.378 μαθητές εξετάστηκαν στην γαλλική γλώσσα. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία (84,7%) τα σχολεία ήταν δημόσια, ενώ μόνο το 15,3% ήταν ιδιωτικά, στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων, αφού συχνά τα ιδιωτικά σχολεία προσφέρουν επιπλέον ώρες ξενόγλωσσης εκπαίδευσης και ποικίλες ευκαιρίες εκμάθησης ξένων γλωσσών σε σχέση με τη δημόσια εκπαίδευση. Ως προς την προέλευση των σχολείων, οι μισοί μαθητές προέρχονταν από αστικά κέντρα και μεγάλες πόλεις και οι μισοί από αγροτικές περιοχές και την περιφέρεια.

Οι μαθητές που συμμετείχαν στην Έρευνα στη συντριπτική τους πλειοψηφία (90,5%) γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στην Ελλάδα. Το ίδιο ισχύει και για τους γονείς τους. Ως προς το μορφωτικό επίπεδο των γονέων, περίπου το 1/3 των γονιών έχει απολυτήριο Λυκείου, το 1/3 έχει μόρφωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και το 1/3 (32% περίπου) έχει πτυχίο πανεπιστημίου. Ως προς την επαγγελματική τους κατάσταση, η πλειοψηφία των πατέρων (73,5%) και περίπου οι μισές μητέρες εργάζονταν σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Βέβαια, πρέπει να σημειωθεί ότι τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν το 2011 και, δεδομένης της πολύ σοβαρής οικονομικής κρίσης που αντιμετώπισε η Ελλάδα τα τρία τελευταία χρόνια, ενδέχεται τα αποτελέσματα αναφορικά με την επαγγελματική κατάσταση των γονέων σήμερα να ήταν διαφορετικά.

Οι περισσότεροι Έλληνες μαθητές (88%) έχουν πολύ καλή γνώμη αναφορικά με την ικανότητά τους να μαθαίνουν ξένες γλώσσες, πεποίθηση που τη διατηρούν για όλους τους Έλληνες συνολικά. Έχουν επίσης πολύ καλή γνώμη για την ελληνική γλώσσα: το 77,8% αναφέρει ότι τους αρέσουν πολύ τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας, ενώ ανάλογο ποσοστό αναφέρει ότι έχει θετική γνώμη για τη γλώσσα στόχο.

Ως προς τους εκπαιδευτικούς που πήραν μέρος στην Έρευνα, η μεγάλη πλειοψηφία είναι γυναίκες (93,8%) στην ηλικία των τριάντα και σαράντα χρόνων. Οι εκπαιδευτικοί αγγλικής είναι γύρω στα τριάντα και της γαλλικής γύρω στα σαράντα. Κατά μέσο όρο οι εκπαιδευτικοί και των δυο γλωσσών είχαν διδακτική εμπειρία περίπου 15 χρόνων. Γενικότερα, από τα στοιχεία της Έρευνας μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι εκπαιδευτικοί αγγλικής και γαλλικής που συμμετείχαν στην Έρευνα έχουν επαρκή διδακτική εμπειρία και επαγγελματική κατάρτιση.

3. Τα αποτελέσματα της εξέτασης στην Α' ξένη γλώσσα: Αγγλικά

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η Έρευνα περιελάμβανε την εξέταση σε δυο από τις πλέον διδασκόμενες γλώσσες στην Ευρώπη –αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά και ιταλικά. Η κάθε χώρα επέλεξε η ίδια ποιες γλώσσες θα εξετάσει. Στην Ελλάδα εξετάστηκαν τα αγγλικά, που αποτελούν την πρώτη ξένη γλώσσα (με την έννοια ότι η διδασκαλία τους ξεκινά πιο νωρίς από όλες τις άλλες). Βεβαίως, τα αγγλικά είναι η πρώτη ξένη γλώσσα στην συντριπτική πλειοψηφία των κρατών μελών. Στις χώρες που μετείχαν στην Έρευνα η αγγλική είναι η πρώτη γλώσσα σε όλες τις χώρες εκτός φυσικά της Αγγλίας και της γερμανόφωνης και φλαμανδικής κοινότητας του Βελγίου, όπου πρώτη ξένη γλώσσα είναι η γαλλική. Η γαλλική είναι η δεύτερη ξένη γλώσσα σε σημαντικό ποσοστό των συμμετεχουσών χωρών, ανάμεσα σε αυτές και στην Ελλάδα. Την περίοδο που διενεργούνταν η Έρευνα, η διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας ξεκινούσε στην Γ' Δημοτικού (αλλά σήμερα σε μεγάλο ποσοστό των σχολείων ξεκινά από την Α' Δημοτικού), ενώ η γαλλική δίδασκόταν –όπως και σήμερα– από την Ε' Δημοτικού.

Είναι γνωστό ότι υπάρχει αρκετά μεγάλη διαφορά στο επίπεδο γλωσσομάθειας των Ελλήνων μαθητών, αλλά η Έρευνα παρείχε αξιόπιστα ποσοτικά στοιχεία που δείχνουν ότι το επίπεδο γλωσσομάθειας μαθητών της ίδιας τάξης κυμαίνεται στα αγγλικά από το επίπεδο A1 μέχρι το επίπεδο B2 και στα γαλλικά από το επίπεδο -A1 (δηλαδή, κάτω από το επίπεδο A1) μέχρι το επίπεδο B2. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι οι διαφορές που προέκυψαν στην επίδοση των μαθητών από διαφορετικές χώρες και σε διαφορετικές ομάδες στην ίδια χώρα οφείλονται σε πολλούς και διαφορετικούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων και η εξωσχολική γλωσσική υποστήριξη που στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα συνηθισμένη για τις ξένες γλώσσες. Δηλαδή, ο παράγοντας που επηρεάζει σημαντικά τη μεταβλητότητα της μαθητικής επίδοσης στην Ελλάδα είναι η «παραπαιδεία», και συγκεκριμένα αν ο μαθητής κάνει και φροντιστηριακά μαθήματα σε κέντρα ξένων γλωσσών, κάτι που σε πολλές άλλες χώρες είναι ανύπαρκτα.

3.1 Κατανόηση γραπτού λόγου

Η Έρευνα έδειξε πως ο μέσος όρος των Ελλήνων μαθητών έχουν επίπεδο πάνω του μέσου όρου ως προς την κατανόηση γραπτού λόγου στα αγγλικά. Μάλιστα, με βάση τα ευρήματα της Έρευνας οι μαθητές φαίνεται να κατέχουν την έκτη καλύτερη θέση σε σχέση με τους μαθητές των άλλων χωρών (πρώτοι θέση έχουν οι μαθητές της Σουηδίας και δεύτεροι οι μαθητές της Μάλτας). Σχεδόν ο μισός μαθητικός πληθυσμός του δείγματος στην Ελλάδα είχε επίδοση «Ανεξάρτητου Χρήστη» στην 6βαθμη κλίμακα του Συμβουλίου της Ευρώπης, δηλαδή επίπεδο B (B1-B2). Ωστόσο, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, παρά το μεγάλο ποσοστό μαθητών επιπέδου B, διαπιστώθηκε ότι υπάρχει και ένα μεγάλο ποσοστό μαθητών (δυσανάλογα μεγάλο σε σχέση με την τελική κατάταξη της χώρας) που

κατατάσσεται σε επίπεδο «Βασικού Χρήστη» (A1) και κάτω από το επίπεδο A1, δηλαδή σε επίπεδο αρχαρίων, και αυτό μετά από 7-8 χρόνια μελέτης της αγγλικής γλώσσας στο σχολείο.

3.2 Κατανόηση προφορικού λόγου

Τα αποτελέσματα ως προς την ικανότητα της κατανόησης προφορικού λόγου στην πρώτη ξένη γλώσσα είναι ανάλογα με αυτά της κατανόησης γραπτού. Οι μισοί Έλληνες μαθητές πέτυχαν επίδοση που τους κατατάσσει στο επίπεδο B (B1-B2), αλλά υπάρχει και ένα σημαντικό ποσοστό μαθητών που είναι επιπέδου A1 και αρκετοί σε επίπεδο κάτω του A1. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των μαθητών που κατατάσσεται σε επίπεδο A1 και -A1 είναι αθροιστικά 40,5%. Ένα ενδιαφέρον εύρημα είναι ότι, παρόλο που σύμφωνα με έρευνες η κατανόηση προφορικού λόγου είναι πιο δύσκολη από την κατανόηση του γραπτού, στη συγκεκριμένη περίπτωση το ποσοστό των μαθητών που πέτυχαν B επίπεδο γλωσσομάθειας είναι μεγαλύτερο κατά 1,4 μονάδες από το αντίστοιχο ποσοστό του τεστ κατανόησης γραπτού λόγου.

Στην κατανόηση προφορικού λόγου η Ελλάδα κατέλαβε την έβδομη θέση, υποχωρώντας έτσι μια θέση στην συνολική κατάταξη σε σχέση με την κατανόηση γραπτού λόγου, ενώ τις πέντε πρώτες θέσεις καταλαμβάνουν οι ίδιες συμμετέχουσες χώρες. Μάλιστα, οι μαθητές της Σουηδίας, της Μάλτας και της Ολλανδίας που καταλαμβάνουν τις τρεις πρώτες θέσεις αντίστοιχα πέτυχαν καλύτερες επιδόσεις στην κατανόηση προφορικού λόγου απ' ό,τι στην κατανόηση γραπτού. Το εύρημα αυτό ίσως να προβληματίσει εκείνους που θα θελήσουν να αξιολογήσουν την εγκυρότητα του τεστ που κατασκευάστηκε.

3.3 Παραγωγή γραπτού λόγου

Για την παραγωγή γραπτού λόγου στην πρώτη ξένη γλώσσα η Ελλάδα κατατάσσεται στις πέντε πρώτες θέσεις, με περισσότερους από τους μισούς μαθητές που εξετάστηκαν, δηλαδή ποσοστό 52,9%, να επιτυγχάνουν επίδοση ανεξάρτητου χρήστη (B1-B2). Εδώ σημειώνεται ότι οι Έλληνες μαθητές πέτυχαν υψηλότερα αποτελέσματα στην παραγωγή γραπτού λόγου από ό,τι στην κατανόηση γραπτού ή προφορικού λόγου. Μεγαλύτερο ποσοστό πέτυχε επίδοση B επιπέδου γλωσσομάθειας, ενώ αισθητά μικρότερο ήταν το ποσοστό των μαθητών που πέτυχαν επίδοση A1 και -A1.

Η υψηλότερη επίδοση στην παραγωγή γραπτού λόγου σε σχέση με την κατανόηση είναι ένα ενδιαφέρον εύρημα που αντιβαίνει στα πορίσματα της σχετικής επιστημονικής βιβλιογραφίας, σύμφωνα με τα οποία οι υποψήφιοι επιτυγχάνουν υψηλότερες επιδόσεις στην κατανόηση απ' ό,τι στην παραγωγή λόγου. Το εύρημα αυτό ενδέχεται να οφείλεται είτε στην εξοικείωση των Ελλήνων μαθητών με τα είδη κειμένου στα οποία εξετάστηκαν ή στο ίδιο το τεστ. Μπορεί, βεβαίως, να οφείλεται και στην αξιολόγηση του γραπτού από τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι ωστόσο χρησιμοποίησαν κοινά κριτήρια αξιολόγησης και σχάρα βαθμολόγησης που κατασκευάστηκε από την επιστημονική ομάδα της SurveyLang.

Την υψηλότερη επίδοση κατέγραψαν οι μαθητές από τη Μάλτα, ενώ ακολουθούν οι μαθητές της Σουηδίας και της Ολλανδίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο οι μαθητές από τη Μάλτα κατάφεραν να επιτύχουν σε τόσο μεγάλο ποσοστό επίδοση B2, ενώ σε όλα τα άλλα εκπαιδευτικά συστήματα η πλειοψηφία των μαθητών πέτυχε επίδοση επιπέδου B1.

4. Αποτελέσματα της εξέτασης στην Β' ξένη γλώσσα: Γαλλικά

Ενώ οι εξεταζόμενες ξένες γλώσσες που διδάσκονται ως πρώτες ξένες γλώσσες στις συμμετέχουσες οντότητες είναι δύο, τα αγγλικά και γαλλικά, το εύρος των εξεταζόμενων δεύτερων ξένων γλωσσών καλύπτει και τις πέντε πιο ευρέως ομιλούμενες ξένες γλώσσες στην Ευρώπη. Συγκεκριμένα:

- τα γερμανικά εξετάστηκαν σε οκτώ συμμετέχουσες οντότητες: στην Αγγλία, στη γαλλόφωνη κοινότητα του Βελγίου, στη Βουλγαρία, στην Κροατία, στην Εσθονία, στην Ολλανδία, στην Πολωνία και στη Σλοβενία.
- τα γαλλικά εξετάστηκαν στην Ελλάδα, στην Πορτογαλία και στην Ισπανία.
- τα αγγλικά στη φλαμανδική και γερμανόφωνη κοινότητα του Βελγίου.
- τα ισπανικά στη Γαλλία και στη Σουηδία.
- τα ιταλικά εξετάστηκαν μόνο στη Μάλτα.

Ένα σημαντικό εύρημα που αφορά σχεδόν όλες τις συμμετέχουσες χώρες είναι η σημαντικά χαμηλότερη επίδοση των μαθητών στη δεύτερη ξένη γλώσσα συγκριτικά με την πρώτη. Η διαφοροποίηση αυτή οφείλεται σε παράγοντες του περιβάλλοντος μάθησης, όπως είναι η σχολική τάξη εισαγωγής της διδασκαλίας της δεύτερης ξένης γλώσσας και ο χρόνος διδασκαλίας της. Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, όπως και στις περισσότερες συμμετέχουσες οντότητες, η δεύτερη ξένη γλώσσα εισάγεται αργότερα από την πρώτη και διδάσκεται λιγότερες ώρες στο σχολικό πρόγραμμα.

Συνεπώς, για να εξαχθούν ασφαλή συγκριτικά συμπεράσματα για τις επιδόσεις των συμμετεχουσών οντοτήτων είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι προαναφερθέντες παράγοντες.

4.1 Κατανόηση γραπτού λόγου

Στην κατανόηση γραπτού λόγου στη δεύτερη ξένη γλώσσα οι Έλληνες μαθητές, αντίθετα από τις επιδόσεις που κατέγραψαν στην αντίστοιχη δεξιότητα στην εξέταση της πρώτης ξένης γλώσσας, πέτυχαν πολύ χαμηλότερες επιδόσεις. Η πλειοψηφία κατέγραψε επίδοση A1 και κατατάχθηκε στο επίπεδο του βασικού χρήστη (44,6%), ενώ ένα μεγάλο ποσοστό πέτυχε επίδοση -A1 (35,3%) και μόλις το ένα δέκατο των μαθητών πέτυχε επίδοση ανεξάρτητου χρήστη επιπέδου B.

Στη συνολική κατάταξη η Ελλάδα πέτυχε την τέταρτη χαμηλότερη επίδοση, ενώ την πρώτη και δεύτερη θέση κατέλαβαν οι μαθητές από τη φλαμανδική και γερμανόφωνη κοινότητα του Βελγίου αντίστοιχα. Ωστόσο, τα αποτελέσματα στην κατανόηση γραπτού λόγου στη δεύτερη ξένη γλώσσα ήταν χαμηλότερα για όλες τις συμμετέχουσες οντότητες. Το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών κατέγραψε επίδοση επιπέδου A1 και -A1, ενώ μόνο

στη φλαμανδική κοινότητα του Βελγίου η πλειοψηφία των μαθητών πέτυχαν επίδοση επιπέδου B2. Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι είχαν ως δεύτερη ξένη γλώσσα εξέτασης τα αγγλικά, όπως και οι μαθητές από τη γερμανόφωνη κοινότητα του Βελγίου.

4.2 Κατανόηση προφορικού λόγου

Τα αποτελέσματα στην κατανόηση προφορικού λόγου στη δεύτερη ξένη γλώσσα είναι ανάλογα. Η πλειοψηφία των Ελλήνων μαθητών (39,5%) πέτυχε επίδοση επιπέδου A1, ενώ ανησυχητικό είναι το μεγάλο ποσοστό μαθητών (37,1%) που πέτυχαν επίδοση -A1. Μόνο το 23,3% των μαθητών κατατάχθηκαν σε επίπεδο A2 και άνω.

Η Ελλάδα κατατάχθηκε στην τέταρτη θέση από το τέλος στη συνολική κατάταξη μετά την Αγγλία, την Πολωνία και τη Σουηδία, αποτελέσματα αντίστοιχα με αυτά της κατανόησης γραπτού λόγου. Η πλειοψηφία των μαθητών στις άλλες συμμετέχουσες οντότητες πέτυχαν επίδοση επιπέδου A1, ενώ μικρό ποσοστό κατατάχθηκε στο επίπεδο του ανεξάρτητου χρήστη. Οι εξαιρέσεις ήταν οι μαθητές από τη Μάλτα, την Ολλανδία και τη γερμανόφωνη κοινότητα του Βελγίου που πέτυχαν υψηλές επιδόσεις επιπέδου B1 και άνω, ενώ οι μαθητές από τη φλαμανδική κοινότητα του Βελγίου κατά σχεδόν απόλυτη πλειοψηφία πέτυχαν επίδοση ανεξάρτητου χρήστη.

4.3 Παραγωγή γραπτού λόγου

Για την παραγωγή γραπτού λόγου στη δεύτερη ξένη γλώσσα η κατανομή του ποσοστού των Ελλήνων μαθητών στα επίπεδα του ΚΕΠΑ είναι αντίστοιχη με την κατανομή των ποσοστών στις άλλες δεξιότητες. Πιο συγκεκριμένα, η πλειοψηφία των Ελλήνων μαθητών κατέγραψε επιδόσεις βασικού χρήστη (35,5%) και μόνο το 15,5% κατατάχθηκε στο επίπεδο του ανεξάρτητου χρήστη επιπέδου B. Ένα στοιχείο που πρέπει να μας προβληματίσει είναι ότι σχεδόν οι μισοί μαθητές (49%) πέτυχαν επίδοση -A1, το τρίτο μεγαλύτερο ποσοστό σε επίδοση -A1 μετά τη Σουηδία και την Πολωνία.

Οι τρεις συμμετέχουσες οντότητες με τις καλύτερες επιδόσεις παραμένουν οι ίδιες με τις άλλες δύο δεξιότητες, πρώτη η φλαμανδική κοινότητα του Βελγίου και ακολουθούν η γερμανόφωνη κοινότητα του Βελγίου και η Ολλανδία. Ωστόσο, τα ποσοστά των μαθητών που πέτυχαν επίδοση B1-B2 είναι σαφώς μικρότερα από αυτά στις άλλες δύο δεξιότητες, όπως άλλωστε συνέβη και στα ποσοστά της επίδοσης των Ελλήνων μαθητών, γεγονός αναμενόμενο αφού η παραγωγή λόγου είναι πιο δύσκολη από την κατανόηση. Το ενδιαφέρον όμως εύρημα σε ό,τι αφορά την ελληνική συμμετοχή είναι η μεγάλη μεταβλητότητα στην επίδοση των μαθητών: ενώ μεγάλο ποσοστό κατέγραψε επίδοση επιπέδου -A1, οι Έλληνες μαθητές πέτυχαν την έκτη καλύτερη επίδοση σε επίπεδο B2 στην παραγωγή γραπτού λόγου στη δεύτερη ξένη γλώσσα.

5. Το επίπεδο γλωσσομάθειας των Ελλήνων μαθητών

5.1 Το επίπεδο γλωσσομάθειας στην πρώτη και τη δεύτερη ξένη γλώσσα

Όπως φαίνεται από τα συγκριτικά δεδομένα, σχεδόν οι μισοί Έλληνες μαθητές πέτυχαν επίδοση ανεξάρτητου χρήστη (επίπεδο B1 ή B2) σε όλες τις δεξιότητες στις οποίες εξετάστηκαν για την πρώτη ξένη γλώσσα, δηλαδή στα αγγλικά. Συγκεκριμένα, 45,1% πέτυχαν επίδοση επιπέδου B στην κατανόηση γραπτού λόγου, 46,5% στην κατανόηση προφορικού λόγου και 52,9% στην παραγωγή γραπτού λόγου. Οι υπόλοιποι μαθητές, αν εξαιρέσουμε το 13% που πέτυχε επίδοση -A1, κατατάχθηκαν στο επίπεδο του βασικού χρήστη και στις τρεις δεξιότητες.

Τα αποτελέσματα είναι εντελώς διαφορετικά στη δεύτερη ξένη γλώσσα, τα γαλλικά, όπου η πλειοψηφία των μαθητών πέτυχε επίδοση βασικού χρήστη σε όλες τις δεξιότητες (54,5% στην κατανόηση γραπτού λόγου, 52% στην κατανόηση προφορικού και 35,5% στην παραγωγή γραπτού λόγου). Μικρό ποσοστό κατατάχθηκε στο επίπεδο του ανεξάρτητου χρήστη (10,3% στην κατανόηση γραπτού λόγου, 10,8% στην κατανόηση προφορικού και 15,5% στην παραγωγή γραπτού λόγου), ενώ σχεδόν το 1/3 του μαθητικού πληθυσμού πέτυχε επίδοση επιπέδου -A1 σε όλες τις δεξιότητες.

Ένα ενδιαφέρον εύρημα είναι ότι και στις δυο γλώσσες που εξετάστηκαν μεγαλύτερο ποσοστό μαθητών πέτυχε επίδοση επιπέδου B στην παραγωγή γραπτού λόγου απ' ό,τι στην κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου. Με άλλα λόγια, οι Έλληνες μαθητές φαίνεται να τα καταφέρνουν καλύτερα στην παραγωγή λόγου απ' ό,τι στην κατανόηση, παρόλο που στη σχετική βιβλιογραφία η πρώτη θεωρείται «δυσκολότερη» δεξιότητα. Μια δεύτερη παρατήρηση που αφορά και πάλι την παραγωγή γραπτού λόγου στην πρώτη ξένη γλώσσα είναι ότι, με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης «επικοινωνία» και «γλώσσα», οι μαθητές που πέτυχαν επίδοση ανεξάρτητου χρήστη επιπέδου B μπορούσαν σε μεγαλύτερο ποσοστό να παραγάγουν επικοινωνιακά αποτελεσματική γλώσσα παρά γραμματικά ορθή. Το αντίθετο συνέβη με τους μαθητές που πέτυχαν επίδοση βασικού χρήστη: μπορούσαν πιο εύκολα να παραγάγουν ορθή και γραμματικά κατάλληλη γλώσσα και σε μικρότερο ποσοστό να εκφραστούν με αποτελεσματικό επικοινωνιακό τρόπο.

Στην παραγωγή γραπτού λόγου στη δεύτερη ξένη γλώσσα, τα γαλλικά, δεν υπήρξε αντίστοιχο εύρημα. Οι μαθητές που πέτυχαν επίδοση τόσο επιπέδου ανεξάρτητου χρήστη όσο και βασικού χρήστη φαίνεται ότι τα κατάφεραν εξίσου και στην παραγωγή επικοινωνιακά αποτελεσματικού λόγου και σωστής και κατάλληλης γλώσσας. Το ανησυχητικό εύρημα στην περίπτωση των γαλλικών είναι το πολύ μεγάλο ποσοστό (49%) των μαθητών που πέτυχαν επίδοση -A1 στην παραγωγή γραπτού λόγου.

5.2 Η γλωσσομάθεια των Ελλήνων και ο ευρωπαϊκός μέσος όρος

Στην κατανόηση γραπτού λόγου στην πρώτη ξένη γλώσσα η επίδοση των Ελλήνων μαθητών είναι αντίστοιχη με την επίδοση των μαθητών των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών. Στην Ελλάδα το 42,5% του μαθητικού πληθυσμού πέτυχε επίδοση επιπέδου βασικού χρήστη (επίπεδο A) και ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 46%. Από την άλλη, σχεδόν οι μισοί Έλληνες μαθητές (45,1%) πέτυχαν επίδοση ανεξάρτητου χρήστη (επίπεδο B), δηλαδή καλύτερη επίδοση και από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο που είναι το 42%.

Τα αποτελέσματα δεν είναι το ίδιο ικανοποιητικά για τη δεύτερη ξένη γλώσσα, όπου μόνο το 10,3% των Ελλήνων μαθητών πέτυχε επίδοση επιπέδου B, ποσοστό αρκετά μικρότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο που είναι 28%. Ανησυχητικό είναι και το γεγονός ότι σχεδόν το διπλάσιο ποσοστό των μαθητών (35,3%) είχε επίδοση χαμηλότερη από το A1, ενώ το ανάλογο ποσοστό στις υπόλοιπες χώρες είναι 18%.

Η εικόνα είναι ανάλογη και στην κατανόηση προφορικού λόγου, όπου η επίδοση των Ελλήνων μαθητών στην πρώτη ξένη γλώσσα είναι ανάλογη με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Αντίθετα, στην κατανόηση προφορικού λόγου στη δεύτερη ξένη γλώσσα η επίδοση των Ελλήνων μαθητών είναι αντίστοιχη με την επίδοση των μαθητών των υπόλοιπων ευρωπαϊκών συμμετεχουσών οντοτήτων μόνο στο επίπεδο A1. Σε όλα τα άλλα επίπεδα είναι πολύ χαμηλότερη από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Μάλιστα ανησυχητικό είναι και το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό, σχεδόν το διπλάσιο, των μαθητών που πέτυχαν επίδοση -A1.

Σε ό,τι αφορά την παραγωγή γραπτού λόγου στην πρώτη ξένη γλώσσα η επίδοση των Ελλήνων μαθητών είναι υψηλότερη από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στο επίπεδο του ανεξάρτητου χρήστη (επίπεδα B1 και B2), και αντίστοιχα το ποσοστό των μαθητών που πέτυχαν επίδοση βασικού χρήστη και -A1 είναι χαμηλότερο. Τα αποτελέσματα αυτά κατατάσσουν την Ελλάδα ανάμεσα στις συμμετέχουσες οντότητες με την καλύτερη παραγωγή γραπτού λόγου στην πρώτη ξένη γλώσσα, δηλαδή τα αγγλικά.

Αντίθετη εικόνα παρουσιάζουν τα αποτελέσματα στην παραγωγή γραπτού λόγου στη δεύτερη ξένη γλώσσα, όπου η επίδοση των Ελλήνων είναι χαμηλότερη από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε όλα τα επίπεδα γλωσσομάθειας, με εξαίρεση το επίπεδο B2 όπου είναι λίγο υψηλότερη. Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι το πολύ υψηλό ποσοστό των Ελλήνων μαθητών, πάνω από το διπλάσιο του ευρωπαϊκού μέσου όρου, που απέτυχε να καταταχθεί στο επίπεδο του βασικού χρήστη πετυχαίνοντας επίδοση -A1.

Τα γενικότερα αποτελέσματα και στις τρεις ενότητες της εξέτασης της δεύτερης ξένης γλώσσας καταδεικνύουν ότι πρέπει να επανεξεταστούν οι παράγοντες του περιβάλλοντος μάθησης και οι γενικότεροι παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή της δεύτερης ξένης γλώσσας στην Ελλάδα.

Τέλος, να σημειωθεί ότι η Έρευνα έδειξε μεγάλες διαφορές τόσο στην επίδοση των μαθητών της κάθε χώρας όσο και στην επίδοση των μαθητών διαφορετικών χωρών. Για

παράδειγμα, τα ποσοστά των μαθητών που επιτυγχάνουν επίδοση B1 είναι περίπου τα ίδια με αυτά των μαθητών που επιτυγχάνουν επίδοση κάτω από το επίπεδο A1! Πρόκειται δηλαδή για ένα κοινό χαρακτηριστικό των εκπαιδευτικών συστημάτων της Ευρώπης που αξίζει να διερευνηθεί περαιτέρω.

5.3 Περίληψη

Με βάση τα ερευνητικά δεδομένα που παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες ενότητες, οι Έλληνες μαθητές στην εξέταση της πρώτης γλώσσας πέτυχαν επιδόσεις αντίστοιχες με αυτές του ευρωπαϊκού μέσου όρου σε όλα τα επίπεδα. Μάλιστα, πρέπει να σημειωθεί ότι, ενώ στο επίπεδο του βασικού χρήστη της αγγλικής γλώσσας οι επιδόσεις τους ήταν αντίστοιχες και στις τρεις δεξιότητες που εξετάστηκαν, στο επίπεδο του ανεξάρτητου χρήστη οι Έλληνες μαθητές πέτυχαν καλύτερη επίδοση στην παραγωγή γραπτού λόγου από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ωστόσο, υπήρχε και ένας αριθμός μαθητών που απέτυχε να καταταχθεί στο επίπεδο του βασικού χρήστη, κυρίως στις δεξιότητες κατανόησης γραπτού και προφορικού λόγου, λίγο υψηλότερος από τον αντίστοιχο στις άλλες συμμετέχουσες οντότητες.

Αναφορικά με την εξέταση της δεύτερης ξένης γλώσσας στην Ελλάδα, δηλαδή τα γαλλικά, οι Έλληνες μαθητές πέτυχαν επιδόσεις χαμηλότερες του ευρωπαϊκού μέσου όρου σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις δεξιότητες που εξετάστηκαν και με ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό που δεν μπόρεσε να επιτύχει επίδοση βασικού χρήστη της γλώσσας. Παρόλα αυτά, πρέπει να σημειωθεί ότι η χαμηλότερη επίδοση στη δεύτερη ξένη γλώσσα είναι κοινό χαρακτηριστικό σε όλες τις συμμετέχουσες οντότητες.

Οι διαφορές στην επίδοση των μαθητών στις διάφορες συμμετέχουσες οντότητες οφείλονται σε ποικίλους παράγοντες που συνδέονται με το περιβάλλον μάθησης. Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, ένας πολύ σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την επίδοση των μαθητών είναι κατά πόσο διδάσκονται τη συγκεκριμένη γλώσσα εκτός σχολείου. Ο ρόλος των μαθημάτων εκτός σχολικού περιβάλλοντος στην ξενόγλωσση εκπαίδευση θα συζητηθεί εκτενώς στη διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν το περιβάλλον μάθησης.

6. Οι συνθήκες εκπαίδευσης ως παράγοντας μάθησης

Στο πλαίσιο της Έρευνας, όπως έχει ήδη αναφερθεί, σχεδιάστηκαν ερωτηματολόγια προκειμένου να συλλεγούν ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα σχετικά με τις συνθήκες μάθησης της ξένης γλώσσας σε κάθε χώρα. Τα ερωτηματολόγια αυτά συμπληρώθηκαν από τους μαθητές που συμμετείχαν στην Έρευνα, από τους εκπαιδευτικούς αγγλικής και γαλλικής καθώς και από τους διευθυντές των σχολείων του δείγματος (βλ. Παραρτήματα 03, 04 και 05). Μέσω των απαντήσεών τους συγκεντρώθηκαν συγκριτικά στοιχεία σχετικά με τους παράγοντες που καθορίζουν το εκπαιδευτικό περιβάλλον και έχουν θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις στην εκμάθηση γλωσσών. Γνωρίζοντας ποιες συνθήκες ευνοούν ή παρακωλύουν τη μάθηση των ξένων γλωσσών μπορούν εκείνοι που παίρνουν αποφάσεις για την εκπαίδευση και φροντίζουν για την εφαρμογή τους σε διεθνικό και εθνικό επίπεδο να χαράξουν πολιτικές και στρατηγικές εφαρμογής τους. Με το σκεπτικό αυτό οι παράγοντες που συζητιούνται στην συνέχεια, για τους οποίους έχουν αντληθεί πληροφορίες από την Έρευνα μέσω των ερωτηματολογίων, θεωρούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής».

Τα πανευρωπαϊκά αποτελέσματα είναι ενδιαφέροντα και αναλύονται διεξοδικά στις σχετικές εκθέσεις της SurveyLang. Αναφέρονται περιληπτικά στα παρακάτω υποκεφάλαια, τα οποία εστιάζουν κυρίως στα ενδιαφέροντα ευρήματα που προέκυψαν μετά από τις επισταμένες αναλύσεις των απαντήσεων των Ελλήνων μαθητών, καθηγητών και διευθυντών των σχολείων. Το ευρήματα είναι ακόμη πιο ενδιαφέροντα όταν τα συγκρίνουμε με τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους.

6.1 Εκμάθηση της ξένης γλώσσας από μικρή ηλικία

Αν και η γενικότερη τάση στην Ευρώπη την τελευταία δεκαετία είναι να ξεκινά η διδασκαλία της ξένης γλώσσας αρκετά νωρίς, οι διαφορές ανάμεσα στα κράτη μέλη είναι σημαντικές. Σημαντικές επίσης είναι οι διαφορές των χρόνων ξενόγλωσσης εκπαίδευσης – διαφορές από ένα έως και πέντε χρόνια – και των εβδομαδιαίων ωρών που προσφέρεται το μάθημα της ξένης γλώσσας στο σχολείο, οι οποίες κυμαίνονται από τρεις έως οκτώ. Οι ώρες αυτές μοιράζονται ανάμεσα στην πρώτη και στη δεύτερη ξένη γλώσσα.

Ο παράγοντας της εκμάθησης της γλώσσας από μικρή ηλικία φαίνεται, από την συγκεκριμένη Έρευνα, να είναι καθοριστικός για την εκμάθησή της. Η συστηματική ανάλυση στοιχείων που αφορούν τον χρόνο έναρξης και την επίδοση των μαθητών αποκαλύπτει άμεση συνάρτηση μεταξύ των δύο. Δηλαδή, όσο πιο νωρίς αρχίζει να διδάσκεται κάποιος μια ξένη γλώσσα τόσο καλύτερη είναι η επίδοσή του. Αυτό το αποτέλεσμα δικαιώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που υποστηρίζει ένθερμα την έναρξη της γλωσσομάθειας από την πρώιμη παιδική ηλικία, έχοντας υπόψη και αρκετές έρευνες των τελευταίων ετών που

δείχνουν ότι η έναρξη της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης από νωρίς έχει σημαντικά οφέλη για το παιδί σε γνωστικό και κοινωνικό επίπεδο (Dendrinos, 2014).

Η Ελλάδα λόγω του χρόνου έναρξης της εκμάθησης της πρώτης ξένης γλώσσας στην Γ' Δημοτικού έχει επιτύχει τον στόχο της έναρξης από νωρίς, όπως και η Εσθονία, η Γαλλία και η Σουηδία. Σημειώνεται ότι από τότε που ολοκληρώθηκε η ευρωπαϊκή αυτή Έρευνα αρκετές χώρες ακόμη έχουν εισαγάγει ως πρώτη ξένη γλώσσα την αγγλική από νωρίς στο δημοτικό σχολείο, ενώ στην Ελλάδα από το 2010 η αγγλική έχει εισαχθεί σε μεγάλο αριθμό σχολείων από την Α' Δημοτικού. Άλλες χώρες, όπως η Ισπανία, αρχίζουν να εισάγουν την εκμάθηση της αγγλικής από το νηπιαγωγείο.

Η δεύτερη ξένη γλώσσα διδάσκεται από την Ε' δημοτικού στην Ελλάδα, όπως σε πολλές άλλες χώρες σαν την Ισπανία, τη Μάλτα, την Εσθονία κ.ά. Από τότε που ολοκληρώθηκε η παρούσα Έρευνα όμως οι περιπτώσεις χωρών που εισάγουν την πρώτη ξένη γλώσσα νωρίτερα έχουν αυξηθεί και έχουν μειωθεί οι χώρες που καθυστερούν να εισαγάγουν τη δεύτερη ξένη γλώσσα μέχρι τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Ένα σημείο που αξίζει ίσως να σημειωθεί είναι πως οι διαφορές στις απαντήσεις των μαθητών ως προς τον χρόνο έναρξης της ξενόγλωσσης εκπαίδευσής τους καταδεικνύει ότι στην Ελλάδα η διδασκαλία της ξένης γλώσσας λαμβάνει χώρα κυρίως σε ιδιωτικά κέντρα ξένων γλωσσών.

6.2 Διδακτικός χρόνος για τις ξένες γλώσσες στο σχολείο

Στα περισσότερα κράτη μέλη οι μαθητές διδάσκονται δύο ξένες γλώσσες ή ακόμα και τρεις. Ωστόσο, η Έρευνα αναδεικνύει μεγάλες διαφορές μεταξύ των χωρών που συμμετείχαν ως προς τον αριθμό των γλωσσών που διδάσκονται. Αναδεικνύει επίσης κάποιες διαφορές –αν και λιγότερες– ως προς το διδακτικό χρόνο που αφιερώνεται στο σχολείο για την πρώτη και τη δεύτερη ξένη γλώσσα.

Οι ώρες που αφιερώνει η Ελλάδα συγκλίνουν με το μέσο διδακτικό χρόνο στις περισσότερες από τις συμμετέχουσες χώρες. Ο χρόνος αυτός κυμαίνεται ανάμεσα στις δυο με τρεις ώρες την εβδομάδα για την καθεμία, με την πρώτη ξένη γλώσσα να διδάσκεται περισσότερες ώρες από ό,τι η δεύτερη, όπως και στις περισσότερες άλλες χώρες. Η τελική έκθεση της SurveyLang επισημαίνει το γεγονός ότι οι Έλληνες μαθητές αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στην κατ' οίκον εργασία, ιδιαίτερα για τα γαλλικά, από ό,τι οι μαθητές στις άλλες χώρες. Η ανάλυση η δική μας δείχνει ότι πιθανόν αυτό να σημαίνει φροντιστηριακή και όχι ατομική μελέτη και να επιβεβαιώνει αυτό που γνωρίζουμε, ότι δηλαδή αρκετοί μαθητές παρακολουθούν μαθήματα ξένης γλώσσας εκτός σχολείου. Η συσχετιστική ανάλυση του παράγοντα «χρόνος καθοδηγούμενης μελέτης» με την επίδοση των μαθητών αποκαλύπτει άμεση συνάρτηση μεταξύ αυτού και της επίδοσης των μαθητών και στις δυο γλώσσες. Δηλαδή, όσο περισσότερος χρόνος αφιερώνεται για την εκμάθηση της γλώσσας τόσο καλύτερη είναι η επίδοση των μαθητών στις γλωσσικές εξετάσεις.

6.3 Ποικιλία γλωσσών στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών

Τα σχολικά προγράμματα σπουδών των κρατών μελών περιλαμβάνουν αρκετές ξένες γλώσσες, οι οποίες όμως δεν διδάσκονται υποχρεωτικά σε όλα τα σχολεία. Σε κάποιες χώρες μεγάλο ποσοστό μαθητών διδάσκονται δύο ξένες γλώσσες ή ακόμα και τρεις, αλλά υπάρχουν και κάποιες, όπως η Αγγλία, στις οποίες το ποσοστό των μαθητών που διδάσκονται έστω και μία γλώσσα υποχρεωτικά δεν είναι ικανοποιητικό. Ο μέσος όρος των γλωσσών που διδάσκονται στα κράτη μέλη είναι από 1,5 έως 2,8.

Στην Ελλάδα τα αγγλικά είναι η πρώτη ξένη γλώσσα που εισάγεται στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών και είναι υποχρεωτική για όλους τους μαθητές σε όλα τα σχολεία της χώρας. Οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν τα γαλλικά ή τα γερμανικά ως δεύτερη ξένη γλώσσα, τα οποία εισάγονται στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών στην Ε΄ Δημοτικού. Όταν πραγματοποιήθηκε η Έρευνα, υπήρχε επίσης η δυνατότητα εκμάθησης της ισπανικής, της ιταλικής, της ρωσικής και της τουρκικής γλώσσας στην Α΄ τάξη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε μικρό αριθμό σχολείων.

Πρέπει να σημειωθεί, ότι σύμφωνα με το σχεδιασμό της SurveyLang, η διδασκαλία των κλασικών γλωσσών (τα αρχαία ελληνικά και τα λατινικά) εντάχθηκε στην εκμάθηση των ξένων γλωσσών, με αποτέλεσμα η Ελλάδα να εμφανίζεται ανάμεσα στις χώρες που προάγουν την πολυγλωσσία στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών. Μάλιστα στην τελική έκθεση της Έρευνας η Ελλάδα αναφέρεται ως μια από τις τέσσερις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά στον αριθμό των γλωσσών που δύνανται να διδαχθούν οι μαθητές στο σχολείο (μαζί με τη γερμανόφωνη κοινότητα του Βελγίου, τη Μάλτα και την Ολλανδία). Το εύρημα αυτό όμως δεν πρέπει να μας εφησυχάζει, διότι στην πραγματικότητα τα αρχαία ελληνικά είναι μάθημα του κύριου προγράμματος σπουδών, που είναι υποχρεωτικό για όλους τους μαθητές. Επομένως, η εικόνα της Ελλάδας ως χώρας που προάγει την πολυγλωσσία πρέπει να επανεξεταστεί, δεδομένου του μικρού αριθμού των ξένων γλωσσών που επικρατούν στο σχολικό πρόγραμμα: τα αγγλικά, που είναι υποχρεωτικά, τα γαλλικά και τα γερμανικά.

6.4 Άτυπη μάθηση ξένων γλωσσών

Η κοινή αντίληψη πως διδασκαλία και μάθηση είναι δυο όψεις του ίδιου νομίσματος είναι μάλλον λάθος, αφού κάποιος μπορεί να διδαχτεί σημαντικά πράγματα, αλλά να μην μάθει τίποτε. Καταλαβαίνουμε επίσης πως είναι λάθος, όταν συνειδητοποιήσουμε πως όλοι μας μαθαίνουμε μόνοι μας (και χωρίς τη βοήθεια δασκάλου) χιλιάδες πράγματα στο σχολείο ή στο σπίτι, στο κοινωνικό και το εργασιακό μας περιβάλλον. Αυτό ισχύει για όλα τα γνωστικά αντικείμενα και ιδιαίτερα για τις γλώσσες, τόσο για τη μητρική μας γλώσσα όσο και για τις ξένες γλώσσες.

Η μη τυπική μάθηση –δηλαδή, αυτή που συμβαίνει έξω από την τυπική εκπαίδευση– θα έπρεπε να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από το εκπαιδευτικό σύστημα στον τόπο μας, δεδομένου ότι ο μαθητής δεν πάει στο σχολείο ως *tabula rasa*, και να συσχετίζεται η νέα

γνώση με την ήδη αποκτηθείσα, ώστε να είναι και πιο ουσιαστική για τον μαθητή. Δεν λαμβάνεται υπόψη όμως στη χώρα μας όσο θα έπρεπε και σε σχέση με τις ξένες γλώσσες, που μας αφορούν στην προκειμένη περίπτωση, είναι πραγματικά κρίμα γιατί οι μαθητές φέρνουν στην τάξη πολύτιμες γλωσσικές εμπειρίες από το περιβάλλον τους. Μάλιστα, οι Έλληνες μαθητές φαίνεται να εκτίθενται στις ξένες γλώσσες που μαθαίνουν στο σχολείο αρκετά – και ιδιαίτερα στην αγγλική – σε σχέση με άλλους Ευρωπαίους αντίστοιχης ηλικίας μαθητές.

Συγκεκριμένα, οι Ευρωπαίοι μαθητές ελάχιστα χρησιμοποιούν την ξένη γλώσσα στο σπίτι τους. Ο χρόνος κατά τον οποίο εκτίθενται σε αυτήν από το άμεσο περιβάλλον τους είναι πολύ περιορισμένος, αν και υπάρχει ένα σεβαστό ποσοστό γονιών που την μιλούν, μερικοί λίγο και άλλοι αρκετά καλά. Ούτε σε ταξίδια στο εξωτερικό έχουν την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν την ξένη γλώσσα, αφού υπάρχει μεγάλο ποσοστό μαθητών που ταξιδεύουν σπάνια. Φυσικά, υπάρχουν ενδο- και διακρατικές διαφορές ως προς τη συχνότητα των ευκαιριών που έχουν οι Ευρωπαίοι μαθητές να κάνουν εκπαιδευτικά ταξίδια ή ταξίδια αναψυχής, τα οποία ωστόσο προσφέρουν ευκαιρίες άτυπης μάθησης της ξένης γλώσσας.

Σαφείς διαφορές υπάρχουν και στο πόσο εκτίθενται οι Ευρωπαίοι μαθητές στην ξένη γλώσσα με αφορμή τα ΜΜΕ. Ωστόσο, οι διαφορές στην προκειμένη περίπτωση σημειώνονται μεταξύ χωρών και πολύ λιγότερο μεταξύ μαθητών από την ίδια χώρα και τούτο οφείλεται στο ότι στις μισές από τις συμμετέχουσες χώρες χρησιμοποιείται μεταγλώττιση για τα προγράμματα και τις ταινίες που προβάλλει η τηλεόραση, ενώ στις άλλες μισές χρησιμοποιούνται υπότιτλοι. Ο υποτιτλισμός φαίνεται να αποτελεί σημαντικό παράγοντα άτυπης μάθησης της ξένης γλώσσας.

Αντίστοιχα, αλλά για διαφορετικούς λόγους, υπάρχουν διαφορές στη χρήση της γλώσσας μέσω των ΤΠΕ. Σε γενικές γραμμές, πάντως, γίνεται μεγαλύτερη χρήση της πρώτης ξένης γλώσσας, που όπως έχουμε πει πολλές φορές είναι συνήθως η αγγλική, από ό,τι της δεύτερης ξένης γλώσσας, ανεξάρτητα από το ποια είναι αυτή.

Στην Ελλάδα, σε μεγαλύτερο ποσοστό από ό,τι σε αρκετές άλλες χώρες, οι μαθητές εκτίθενται συχνότερα σε μια ή περισσότερες ξένες γλώσσες στο σπίτι και στο κοινωνικό τους περιβάλλον με αφορμή τα ΜΜΕ και τα ΤΠΕ. Συγκεκριμένα, εκτίθενται κυρίως στην αγγλική γλώσσα, καθώς η αγγλική είναι η γλώσσα που επικρατεί στην ελληνική τηλεόραση (ταινίες, σειρές, κτλ.) και στο διαδίκτυο. Το στοιχείο αυτό είναι σημαντικό, δεδομένου ότι η συστηματική ανάλυση έδειξε ότι οι άτυπες ευκαιρίες χρήσης της γλώσσας έχουν πολύ θετικές επιπτώσεις στην επίδοση των μαθητών στην ξένη γλώσσα. Γι' αυτό είναι αρνητικό το ότι οι Έλληνες μαθητές ταξιδεύουν πολύ λιγότερο από μαθητές σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπου μιλιέται η γλώσσα που μαθαίνουν, και έτσι δεν έχουν την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν την ξένη γλώσσα. Η τελική έκθεση της SurveyLang αναφέρεται με σαφήνεια στο γεγονός ότι το ποσοστό των Ελλήνων μαθητών είναι συγκριτικά πολύ

χαμηλότερο στο σημείο αυτό, δηλαδή στο ποσοστό των μαθητών που έχουν την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα στο φυσικό της περιβάλλον.

6.5 «Φροντίδα» για την ξένη γλώσσα στο σχολείο

Σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες λειτουργούν σχολεία με εξειδίκευση στις γλώσσες όπως εμείς στην Ελλάδα έχουμε τα μουσικά, τα καλλιτεχνικά ή τα διαπολιτισμικά σχολεία. Στην Ελλάδα, εκτός από τα σχολεία που έχουν ιδρυθεί στο πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών και εστιάζουν στην εκμάθηση όχι μόνο μιας ξένης γλώσσας αλλά και της επίσημης γλώσσας μιας άλλης χώρας (π.χ. το Πολωνικό Σχολείο, το Γαλλικό Σχολείο, η Γερμανική Σχολή), υπάρχουν και άλλα σχολεία που δίνουν έμφαση σε μια ή περισσότερες γλώσσες (προσφέροντας περισσότερες διδακτικές ώρες στο πρόγραμμα σπουδών και καλύτερες συνθήκες μάθησης) αλλά είναι συνήθως ιδιωτικά και όχι δημόσια σχολεία. Τελευταία αναπτύσσονται και τα Πειραματικά-Πρότυπα Σχολεία με τρόπο που να προσφέρουν ευκαιρίες για την ανάπτυξη του επιπέδου γλωσσομάθειας των μαθητών τους, αλλά ο ισχυρισμός μας αυτός δεν μπορεί ακόμη να υποστηριχτεί με εμπειρικά δεδομένα.

Σε ορισμένα σχολεία που εξειδικεύονται στις γλώσσες και σε μερικά που δεν εξειδικεύονται υπάρχει και η δυνατότητα εκμάθησης της ξένης γλώσσας με την προσέγγιση CLIL (Content and Language Integrated Learning), βάσει της οποίας ένα γνωστικό αντικείμενο του σχολικού προγράμματος σπουδών (π.χ. η γεωγραφία, η φυσική, η βιολογία) διδάσκεται μέσω της ξένης γλώσσας. Σε αυτή την περίπτωση η ξένη γλώσσα αποτελεί μέσον και όχι απλά αντικείμενο μάθησης.

Η Έρευνα έδειξε πως στα σχολεία που δίνουν έμφαση στις ξένες γλώσσες, με ή χωρίς CLIL, οι μαθητές έχουν υψηλότερο επίπεδο γλωσσομάθειας, γεγονός αναμενόμενο. Ο συγκεκριμένος παράγοντας, δηλαδή το πόσο σημαντική θέση κατέχει η ξένη γλώσσα στο πρόγραμμα σπουδών, αποδεικνύεται πως παίζει σημαντικό ρόλο στην εκμάθησή της.

Στην Ελλάδα το ποσοστό των σχολείων που προσέφεραν μαθήματα με CLIL ήταν πολύ χαμηλό, το χαμηλότερο μαζί με τη Γαλλία και την Κροατία. Όμως, και γενικότερα ήταν ελάχιστα τα σχολεία του ευρωπαϊκού δείγματος που παρείχαν αυτή τη δυνατότητα (το ποσοστό κυμαινόταν μεταξύ 10% - 30%) το 2011. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται συνεχώς σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, ενώ έχει αρχίσει δειλά-δειλά να κάνει την εμφάνισή του και στην Ελλάδα. Ωστόσο, οι προσπάθειες για την εφαρμογή της προσέγγισης αυτής είναι μεμονωμένες, επειδή προσκρούουν στο ανελαστικό εκπαιδευτικό μας σύστημα και σε άλλους παράγοντες, όπως η έλλειψη δυνατότητας συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών των ξένων γλωσσών και των εκπαιδευτικών άλλων γνωστικών αντικειμένων.

Το πόση έμφαση δίνει το σχολείο στις ξένες γλώσσες φαίνεται και από το κατά πόσο φροντίζει οι μαθητές να μελετούν τη γλώσσα ανάλογα με το επίπεδο γλωσσομάθειάς τους. Μια τάξη με μαθητές που είναι πολύ διαφορετικού επιπέδου και κάνουν μάθημα σε ένα κοινό επίπεδο που επινοεί το σύστημα αποτελεί πολύ αρνητικό παράγοντα για την εκμάθηση της γλώσσας. Στην Ελλάδα αυτό είναι πολύ συνηθισμένο φαινόμενο και

οφείλεται στο γεγονός ότι πολλοί μαθητές, όπως οι ίδιοι δήλωσαν στα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν, παρακολουθούν απογευματινά μαθήματα σε ιδιωτικά κέντρα ξένων γλωσσών. Μάλιστα, στην Έρευνα η Ελλάδα εμφανίζεται ως η μόνη χώρα στην οποία το ποσοστό των μαθητών που παρακολουθεί μαθήματα εκτός σχολείου είναι τόσο υψηλό.

6.6 Υποδομές ΤΠΕ για την ξενόγλωσση εκπαίδευση

Μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών σημαντικές διαφορές βρέθηκαν στις υποδομές τους για τη χρήση των ΤΠΕ. Το ποσοστό των σχολείων που διέθεταν εργαστήριο πολυμέσων κυμαινόταν μεταξύ του κάτω από 25% έως πάνω από 45%. Ακόμη μεγαλύτερες είναι οι διαφορές ανάμεσα στα σχολεία που διέθεταν ένα περιβάλλον μάθησης με ισχυρή την ψηφιακή τεχνολογία. Κυμαίνονταν μεταξύ λιγότερο από 10% έως άνω από 45%. Λιγότερες οι διαφορές ανάμεσα στις χώρες και τα σχολεία που διέθεταν λογισμικό για τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας και την αξιολόγηση γλωσσομάθειας. Ήταν συνολικά αρκετά χαμηλή και το 2011 η Έρευνα αποτύπωσε χαμηλό ποσοστό των ευρωπαϊκών σχολείων που αξιοποιούν την τεχνολογία, ψηφιακούς πόρους και το διαδίκτυο στα μαθήματά τους. Τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι μαθητές χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ εκτός σχολείου και σπάνια για τα μαθήματά τους.

Στην Ελλάδα τα ποσοστά των σχολείων που έχουν ενσωματώσει τις ΤΠΕ στην ξενόγλωσση εκπαίδευση, και στην εκπαίδευση γενικότερα, είναι από τα χαμηλότερα στην Ευρώπη. Πολύ μικρό είναι το ποσοστό των σχολείων που διαθέτουν εργαστήριο πολυμέσων και, όπου αυτό υπάρχει, δεν διατίθεται εύκολα για το μάθημα της ξένης γλώσσας. Απουσιάζει σχεδόν παντελώς η δυνατότητα ηλεκτρονικών μαθημάτων και η διάθεση ψηφιακού υλικού είναι επίσης σχεδόν ανύπαρκτη, ενώ τα σχολεία δεν διαθέτουν λογισμικό για την αξιολόγηση ή τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών που εξετάστηκαν. Αλλά και ελάχιστοι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν ΤΠΕ στη διδακτική τους πρακτική, συχνότερα οι καθηγητές των γαλλικών απ' ό,τι των αγγλικών σύμφωνα με τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων.

Η Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας, εμφανίζεται ως μία από τις χώρες όπου γίνεται ελάχιστη χρήση των ΤΠΕ για τη διδασκαλία εντός του σχολείου αλλά και εκτός αυτού. Οι μαθητές του δείγματος, ωστόσο, δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ εκτός του σχολείου στην προσωπική και κοινωνική τους ζωή αλλά όχι για την σχολική τους εκπαίδευση.

Ένα ενδιαφέρον αλλά μη αναμενόμενο εύρημα είναι ο αρνητικός αντίκτυπος που έχει η χρήση των ΤΠΕ στην επίδοση των μαθητών στην ξένη γλώσσα. Με άλλα λόγια, οι μαθητές που χρησιμοποιούσαν ΤΠΕ είχαν χειρότερη επίδοση και στις δυο ξένες γλώσσες και αυτό είναι ένα εύρημα που παρατηρήθηκε σε όλες τις συμμετέχουσες οντότητες. Προφανώς, η νέα γενιά έχει αναπτύξει ψηφιακό γραμματισμό υψηλού επιπέδου, τον οποίο το σχολείο αδυνατεί να αξιοποιήσει προς την ανάπτυξη νέων στρατηγικών μάθησης.

6.7 Διαπολιτισμικές ανταλλαγές

Σύμφωνα με τις πληροφορίες των εθνικών αρχών που αποτυπώνονται και στην Έρευνα, οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες του δείγματος χρηματοδοτούν διαπολιτισμικές ανταλλαγές για τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και έχουν αρκετά υψηλή κινητικότητα. Οι χώρες που δεν τις χρηματοδοτούν είναι λίγες, αλλά σαφώς υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών που τις προωθούν και εκείνων που αδιαφορούν για τις διαπολιτισμικές ανταλλαγές. Όμως, σε γενικές γραμμές, οι ευκαιρίες για ανταλλαγές επισκέψεων στην Ευρώπη, με ευρωπαϊκή ή κρατική χρηματοδότηση, είναι σχετικά λίγες και η συμμετοχή των μαθητών σε ειδικά γλωσσικά προγράμματα ανταλλαγής στα πλαίσια του σχολείου είναι επίσης γενικά χαμηλή. Οι καθηγητές όλων των χωρών δηλώνουν ότι σπάνια εμπλέκονται στη διοργάνωση ανταλλαγής επισκέψεων. Αντίθετα, υπάρχουν αρκετοί που εμπλέκονται σε σχέδια εργασίας (project) διαδικτυακής συνεργασίας τάξεων από διαφορετικές χώρες. Μάλιστα σε μερικές χώρες τα ποσοστά αυτών που βοηθούν τους μαθητές τους να κάνουν τέτοιου τύπου εργασίες είναι πολύ υψηλά ενώ σε άλλες πολύ χαμηλότερα. Δηλαδή, βλέπουμε και εδώ να υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις χώρες του δείγματος.

Στην Ελλάδα μικρό ποσοστό μαθητών ανέφεραν ότι συμμετείχαν σε προγράμματα ανταλλαγών σχολείων ή σε επισκέψεις ανταλλαγής μαθητών. Η τελική έκθεση της Έρευνας τοποθετεί την Ελλάδα, μαζί με τη Βουλγαρία, την Κροατία την Πορτογαλία και τη Σουηδία, ανάμεσα στις χώρες με το μικρότερο ποσοστό ευκαιριών στους μαθητές για συμμετοχή σε προγράμματα ανταλλαγής. Η εικόνα είναι η ίδια αναφορικά και με τους εκπαιδευτικούς ξένων γλωσσών, οι οποίοι δήλωσαν επίσης ότι έχουν λίγες ευκαιρίες για διαπολιτισμικές ανταλλαγές καθώς και για συμμετοχή σε ευρωπαϊκά σχολικά γλωσσικά προγράμματα στις γλώσσες που διδάσκουν. Η Ελλάδα και σε αυτόν τον τομέα εμφανίζει μικρά ποσοστά, σε αντίθεση με χώρες όπως η Εσθονία, η Πολωνία και η Σλοβενία, όπου μεγάλο ποσοστό από τα σχολεία που πήραν μέρος στην Έρευνα δήλωσαν ότι συμμετείχαν σε ευρωπαϊκά γλωσσικά προγράμματα.

Η συσχετιστική ανάλυση κατέδειξε ότι η συχνή συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε προγράμματα ανταλλαγής ή ευρωπαϊκά γλωσσικά προγράμματα φαίνεται να συνδέεται άμεσα με την υψηλή επίδοση των μαθητών τους και στις δύο γλώσσες. Αντίθετα, η συμμετοχή των μαθητών στα αντίστοιχα προγράμματα δεν φαίνεται να έχει θετική επίπτωση στην επίδοση των μαθητών και των δύο γλωσσών και αυτό είναι ένα μη αναμενόμενο εύρημα το οποίο αξίζει να διερευνηθεί περισσότερο.

6.8 Δίγλωσσοι μαθητές της ξένης γλώσσας

Σε εννέα από τις δεκατέσσερις χώρες (δεκαέξι γλωσσικές κοινότητες) του δείγματος υπήρχε ποσοστό μεγαλύτερο από 10% μαθητών που είναι πρώτης ή δεύτερης γενιάς μετανάστες. Στο σπίτι των περισσότερων από αυτούς μιλιέται η γλώσσα της χώρας καταγωγής τους, οπότε ουσιαστικά είναι δίγλωσσοι. Αν και οι δύο ξένες γλώσσες που μαθαίνουν στο σχολείο

είναι η τρίτη και τέταρτη γλώσσα τους, δεν προβλέπεται κάποια ειδική μεταχείριση γι' αυτούς τους μαθητές. Αυτό που προβλέπεται όμως για τους μαθητές από οικογένειες μεταναστών είναι η παροχή κάποιου τύπου βοήθειας για την εκμάθηση της επίσημης γλώσσας του σχολείου και αυτή παρέχεται στα εκπαιδευτικά συστήματα και των εννέα χωρών. Την υποστήριξη την χρειάζονται οι μαθητές κυρίως όταν πρωτοέρχονται στο σχολείο, μην έχοντας τις ίδιες γνώσεις με τα παιδιά των οποίων η μητρική γλώσσα είναι η επίσημη γλώσσα της χώρας υποδοχής. Και στις εννέα αυτές χώρες την υποστήριξη την έχουν, αφού προβλέπεται στο πλαίσιο της εθνικής πολιτικής και της πολιτικής του σχολείου, όπου συχνά προβλέπεται και υποστήριξη για την ανάπτυξη γραμματισμού στην γλώσσα της καταγωγής τους, αν οι μαθητές την επιθυμούν. Βέβαια, υπάρχουν αρκετές διαφορές στις πολιτικές που ακολουθούνται αλλά η συντριπτική πλειοψηφία των δίγλωσσων μαθητών και στις εννέα χώρες δηλώνουν πως έχουν λάβει κάποιες μορφές βοήθειας για την εκμάθηση της επίσημης γλώσσας της χώρας υποδοχής και σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν λάβει επίσης υποστήριξη για την εκμάθηση της γλώσσας της χώρας καταγωγής τους.

Στην Ελλάδα, η οποία δεν ανήκει στις εννέα χώρες του δείγματος με το περίπου 10% δίγλωσσων μαθητών (το ποσοστό μαθητών του ελληνικού δείγματος που δήλωσαν δίγλωσσοι είναι μικρό), η Έρευνα έδειξε ότι το σχολείο δίνει κάποιες –αν και ελάχιστες– δυνατότητες για ενισχυτική διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, αλλά δεν υποστηρίζει τη διδασκαλία της γλώσσας καταγωγής των δίγλωσσων μαθητών.

Οι πληροφορίες που αντλούνται από τις απαντήσεις των διευθυντών των σχολείων διαφέρουν πολύ από τις απαντήσεις των μαθητών που δήλωσαν δίγλωσσοι. Ενώ οι διευθυντές δηλώνουν πως τα σχολεία του δείγματος παρέχουν ελάχιστες ευκαιρίες ενισχυτικής διδασκαλίας για την ελληνική και καθόλου ευκαιρίες για διδασκαλία της γλώσσας καταγωγής των μαθητών, 30% των δίγλωσσων μαθητών λένε πως είχαν ενισχυτική διδασκαλία για την ελληνική και για τη γλώσσα καταγωγής τους. Οι συγκρουόμενες πληροφορίες οδηγούν στην σκέψη πως οι μαθητές του δείγματος ή έλαβαν τη βοήθεια εκτός σχολείου ή δεν κατάλαβαν την ερώτηση ή θέλησαν να παρουσιάσουν μια διαφορετική πραγματικότητα. Όπως και να έχει, η εικόνα που έχουμε για το ζήτημα αυτό δεν είναι σαφής.

6.9 Αντιλήψεις καθηγητών και μαθητών για τη διδασκαλία της γλώσσας

6.9.1 Το περιεχόμενο του γνωστικού αντικειμένου

Οι καθηγητές των ξένων γλωσσών όλων των χωρών της Έρευνας έχουν κοινή αντίληψη ως προς το ποιες είναι οι ικανότητες, οι δεξιότητες και οι γνώσεις που πρέπει να αναπτύξουν οι μαθητές των ξένων γλωσσών στο σχολείο. Συγκεκριμένα, με βάση τις ερωτήσεις που τους έγιναν θεωρούν εξίσου σημαντικές τις ικανότητες κατανόησης γραπτού και προφορικού λόγου και παραγωγή γραπτού λόγου. Δεν αναφέρεται η παραγωγή

προφορικού λόγου γιατί δεν ερωτήθηκαν γι' αυτήν, επειδή ζητήθηκαν οι απόψεις τους μόνο για τις ικανότητες στις οποίες οι μαθητές του δείγματος εξετάστηκαν. Λίγο-πολύ κοινές είναι οι αντιλήψεις των καθηγητών επίσης και για τις δεξιότητες που σχετίζονται με λεξικογραμματικές γνώσεις, με προφορά και με γνώσεις που αφορούν την λογοτεχνία και τον πολιτισμό με τον οποίο συνδέεται η ξένη γλώσσα. Ελάχιστες ήταν οι διαφορές στο ποσοστό απόψεων των καθηγητών που θεωρούν πως αυτές οι δεξιότητες-γνώσεις είναι απαραίτητες. Οι καθηγητές συμφωνούν, επίσης, πως οι γνώσεις για τον πολιτισμό και τη λογοτεχνία είναι λιγότερο σημαντικές από την ικανότητα παραγωγής λεξικογραμματικά ορθού και κατάλληλου λόγου με σωστή προφορά.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Έρευνας, οι Έλληνες καθηγητές της αγγλικής και της γαλλικής γλώσσας ασχολούνται ελάχιστα με το να διδάξουν τον πολιτισμό και τη λογοτεχνία της γλώσσας που διδάσκουν. Φαίνεται επίσης ότι ασχολούνται λιγότερο με την εξάσκηση στη γραφή και στην προφορά από ό,τι με την εξάσκηση στην κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου. Μάλιστα, οι καθηγητές αγγλικής ασχολούνται λιγότερο με την προφορά από ό,τι οι καθηγητές γαλλικής και δίνουν μεγαλύτερη σημασία στην εξάσκηση κατανόησης γραπτού λόγου. Οι καθηγητές και των δύο γλωσσών δίνουν έμφαση στην εκμάθηση και εξάσκηση λεξιλογίου και γραμματικής, αν και οι καθηγητές αγγλικής παρουσιάζονται να ασχολούνται περισσότερο με τη γραμματική από ό,τι οι εκπαιδευτικοί της γαλλικής.

6.9.2 Η γλώσσα πρόσβασης στη γνώση

Όταν ρωτήθηκαν οι καθηγητές αν χρησιμοποιούν οι ίδιοι και οι μαθητές τους την ξένη γλώσσα στο μάθημα απάντησαν πως οι ίδιοι κατά κανόνα την χρησιμοποιούν, αλλά οι μαθητές τους την χρησιμοποιούν «καμιά φορά». Κατά τους καθηγητές της πρώτης ξένης γλώσσας, που στις περισσότερες περιπτώσεις είναι τα αγγλικά, οι μαθητές φαίνεται να την χρησιμοποιούν πιο συχνά από ό,τι τη δεύτερη ξένη γλώσσα.

Στην Ελλάδα εξαιρετικά ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι οι απαντήσεις των μαθητών παρουσιάζουν διαφορετική εικόνα από εκείνη που μας δίνουν οι απαντήσεις των καθηγητών. Συγκεκριμένα, οι μαθητές ισχυρίζονται ότι οι καθηγητές τους της ξένης γλώσσας χρησιμοποιούν πιο συχνά τα ελληνικά και όχι την ξένη γλώσσα –και ιδιαίτερα οι καθηγητές γαλλικής. Το εύρημα αυτό παρουσιάζει ενδιαφέρον, επειδή φάνηκε από τη συσχετιστική ανάλυση ότι η συχνή χρήση της ξένης γλώσσας στην τάξη έχει θετική επίπτωση στην επίδοση των μαθητών, ειδικά στην παραγωγή γραπτού λόγου. Πάντως, τόσο οι καθηγητές αγγλικής-γαλλικής όσο και οι μαθητές συμφωνούν ότι οι μαθητές της αγγλικής χρησιμοποιούν την ξένη γλώσσα κατά τη διάρκεια του μαθήματος περισσότερο από τους μαθητές της γαλλικής.

6.9.3 Η στάση των μαθητών απέναντι στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας

Το μεγαλύτερο ποσοστό των Ευρωπαίων μαθητών δηλώνουν πως μαθαίνουν την πρώτη ξένη γλώσσα επειδή είναι υποχρεωτικό μάθημα, πράγμα που δεν συμβαίνει για τη δεύτερη ξένη γλώσσα, η οποία σε δέκα από τις δεκαέξι περιπτώσεις του δείγματος είναι μάθημα επιλογής (ή υποχρεωτικό επιλογής). Ωστόσο, συνολικά οι μαθητές έχουν θετική στάση απέναντι στα μαθήματα της ξένης γλώσσας, στους καθηγητές τους και στο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται για το μάθημα. Τα αγγλικά θεωρούνται, όπως είναι αναμενόμενο, πιο «χρήσιμη» από τις άλλες ξένες γλώσσες, οι οποίες θεωρούνται από τους μαθητές πιο δύσκολες να τις μάθουν.

Σημαντικό εύρημα της Έρευνας είναι η ιδιαίτερα θετική στάση των Ελλήνων μαθητών απέναντι στην εκμάθηση ξένων γλωσσών και τα γλωσσικά μαθήματα γενικότερα, ενώ μεγάλο ποσοστό παιδιών πιστεύει πως η πιστοποίηση της γλωσσομάθειάς τους είναι εξαιρετικά χρήσιμη. Όπως και οι υπόλοιποι μαθητές των χωρών που έλαβαν μέρος στην Έρευνα, έτσι και οι Έλληνες μαθητές είναι θετικά διακείμενοι προς τους καθηγητές και των δύο γλωσσών, προς το εκπαιδευτικό υλικό και το μάθημα και θεωρούν πως τα γαλλικά είναι πιο δύσκολα από τα αγγλικά.

Η συσχετιστική ανάλυση των εμπειρικών δεδομένων της Έρευνας μας δείχνει ότι αυτό που λίγο-πολύ πιστεύουμε όλοι είναι σωστό: πως, δηλαδή, η θετική στάση των μαθητών απέναντι στην ξένη γλώσσα, τη χρησιμότητά της και το βαθμό δυσκολίας της εκμάθησής της συνδέονται άμεσα με την επίδοση των μαθητών. Μαθητές με θετική στάση και αντιλήψεις για την εκμάθηση της γλώσσας έχουν υψηλότερες επιδόσεις στην ξένη γλώσσα (τόσο στην πρώτη όσο και στη δεύτερη), ενώ εκείνοι που πιστεύουν ότι είναι δύσκολο να μάθεις τη γλώσσα σημειώνουν χαμηλές επιδόσεις.

6.9.4 Η σύγκριση ανάμεσα στις γλώσσες

Ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι όταν ρωτήθηκαν οι μαθητές του ευρωπαϊκού δείγματος αν οι καθηγητές τους κάνουν συγκρίσεις στο μάθημα μεταξύ της ξένης γλώσσας και της μητρικής τους ή/και άλλων γλωσσών, ένα σημαντικό ποσοστό απάντησε θετικά, από «συχνά» έως «πολύ συχνά». Ανάμεσα στο δείγμα είναι και οι Έλληνες μαθητές που δήλωσαν ότι οι καθηγητές τους (και των δύο γλωσσών) αναδεικνύουν τις ομοιότητες και τις διαφορές της ελληνικής με την αγγλική ή τη γαλλική. Βεβαίως, δεν έχουμε ποιοτικά δεδομένα και τη συχνότητα για τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αυτή η σύγκριση και ίσως αυτό το ζήτημα θα είχε ενδιαφέρον να διερευνηθεί περισσότερο, γιατί η ανάλυση των δεδομένων δείχνει μια αρνητική σχέση μεταξύ της αναφοράς σε συγκρίσεις μεταξύ των γλωσσών και της επίδοσης των μαθητών. Συγκεκριμένα, σε περιπτώσεις που οι μαθητές απάντησαν ότι οι καθηγητές τους (της αγγλικής) αναδείκνυαν τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στην αγγλική και την ελληνική είχε σημειωθεί χαμηλή επίδοση στην αγγλική γλώσσα.

6.10 Κατάρτιση και επιμόρφωση των καθηγητών ξένων γλωσσών

Σε αρκετές από τις χώρες του δείγματος αναφέρεται ένα σημαντικό ποσοστό σχολείων που δηλώνουν έλλειψη καθηγητών της ξένης γλώσσας (πρώτης, δεύτερης ή και των δύο). Το ποσοστό των σχολείων που δηλώνουν έλλειψη κυμαίνεται από 10% έως και πάνω από 50%, γεγονός που είναι σχετικά ανησυχητικό. Πάντως, οι καθηγητές ξένων γλωσσών που στελεχώνουν τα σχολεία διαθέτουν, σύμφωνα με την Έρευνα, υψηλό μορφωτικό επίπεδο (ISCED 5A ή και μεγαλύτερο), έχουν πιστοποίηση γλωσσομάθειας στη γλώσσα που διδάσκουν (σε όλες τις περιπτώσεις εκτός από μία), ενώ είναι και παιδαγωγικά καταρτισμένοι για γλωσσική διδασκαλία. Ορισμένοι, μάλιστα, διαθέτουν και εξειδικευμένη διδακτική κατάρτιση για τη γλώσσα που διδάσκουν.

Εκεί που διαφέρουν αρκετά μεταξύ τους οι καθηγητές ξένων γλωσσών είναι στην επιμόρφωση που τους παρέχεται, επειδή σημειώνονται σημαντικές διαφορές σε πολιτικές που υπάρχουν στις χώρες του δείγματος, στα κίνητρα τα οποία τους προσφέρονται για συνεχιζόμενη εκπαίδευση π.χ. εκπαιδευτική άδεια από το σχολείο για να συνεχίσουν σπουδές (1-3 χρόνια). Μικρότερες είναι οι διαφορές μεταξύ των καθηγητών ως προς τις ευκαιρίες και τα κίνητρα για ενδο-υπηρεσιακή κατάρτιση που παρέχει το σχολείο ή άλλος φορέας.

Πολύ διαφορετικές απόψεις έχουν οι καθηγητές του δείγματος ως προς το εάν η ενδο-υπηρεσιακή επιμόρφωση πρέπει να είναι υποχρεωτική. Αυτή η διαφορά πρέπει σίγουρα να σχετίζεται με τις διαφορές στο είδος της ενδο-υπηρεσιακής επιμόρφωσης που παρέχεται και στον τρόπο που αυτή είναι οργανωμένη σε κάθε εκπαιδευτικό σύστημα. Και, είναι γεγονός πως οι διαφορές είναι μεγάλες ως προς το είδος της επιμόρφωσης (π.χ. σε ορισμένες περιπτώσεις τείνει να εστιάζει σε γλωσσική κατάρτιση, ενώ σε άλλες σε γλωσσοπαιδαγωγική εκπαίδευση), αλλά και ως προς τον τρόπο οργάνωσής της. Σε πολλές περιπτώσεις, για παράδειγμα, αλλά όχι σε όλες, η επιμόρφωση παρέχεται κατά τις εργάσιμες ώρες, ώστε να μην είναι υποχρεωμένοι οι καθηγητές να αφιερώνουν χρόνο τον οποίον οφείλουν να προσφέρουν στην οικογένεια και τον εαυτό τους. Σε αρκετές περιπτώσεις, αλλά όχι σε όλες, όταν οι καθηγητές παρακολουθούν επιμορφωτικά σεμινάρια ή έχουν εκπαιδευτική άδεια αντικαθίστανται από άλλον καθηγητή. Πάντως, η Έρευνα καταγράφει πως η πλειοψηφία των καθηγητών του δείγματος, και συγκεκριμένα το 75%, έχει επιμορφωθεί τουλάχιστον μία φορά κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών, με διά ζώσης ή με εξ αποστάσεως μαθήματα ή σεμινάρια.

Στρέφοντας την προσοχή ειδικά στους Έλληνες καθηγητές αγγλικής και γαλλικής του δείγματος, σημειώνεται ότι όλοι έχουν πτυχίο από το πανεπιστημιακό τμήμα της γλώσσας και φιλολογίας που διδάσκουν. Μερικοί μάλιστα (και συγκεκριμένα το 30%) δήλωσαν πως έχουν και μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στην αγγλική ή την γαλλική φιλολογία αντίστοιχα από ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, όπου η γλώσσα δεν αποτελεί μόνο αντικείμενο αλλά και μέσο πρόσβασης στη γνώση. Η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων καθηγητών του δείγματος δήλωσαν ότι, πέρα από τις προπτυχιακές ή μεταπτυχιακές τους σπουδές, έχουν κάνει και επιμορφωτικά σεμινάρια στη διάρκεια της καριέρας τους.

Όσον αφορά τα κίνητρα που έχουν οι καθηγητές για επιμόρφωση, οι μεν διευθυντές των σχολείων δήλωσαν ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί έχουν τα ίδια κίνητρα, ενώ οι ίδιοι οι καθηγητές δήλωσαν ότι οι συνάδελφοί τους της γαλλικής γλώσσας έχουν μεγαλύτερα οικονομικά κίνητρα απ' ό,τι οι εκπαιδευτικοί της αγγλικής, αν και αυτό δεν μπορεί να είναι ακριβώς έτσι αφού όλοι οι εκπαιδευτικοί κλάδοι στην Ελλάδα έχουν ίσα δικαιώματα ως προς την επιμόρφωσή τους.

Η συσχετιστική ανάλυση των δεδομένων δείχνει πως ο παράγοντας «επιμόρφωση» έχει άμεσο αντίκτυπο στην επίδοση των μαθητών στην ξένη γλώσσα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Γι' αυτό είναι σημαντικό ότι οι καθηγητές και των δυο γλωσσών (και ιδιαίτερα της γαλλικής) φέρονται να έχουν συμμετάσχει σε επιμορφωτικά σεμινάρια που πραγματοποιούνται κυρίως εντός του εργασιακού χρόνου – αν και ένα σχετικά μεγάλο ποσοστό δήλωσε ότι συμμετείχε σε επιμορφωτικές δραστηριότητες και εκτός εργασιακού ωραρίου.

Ενδιαφέρον στοιχείο είναι το γεγονός ότι ενώ οι Έλληνες καθηγητές ξένων γλωσσών δεν φαίνεται να θεωρούν την επιμόρφωση προαπαιτούμενο για την επαγγελματική τους εξέλιξη, μεγάλο ποσοστό από αυτούς δήλωσαν ότι συμμετείχαν σε επιμορφωτικές δραστηριότητες εθελοντικά, ενώ μικρό είναι το ποσοστό εκείνων που δήλωσαν ότι αναγκάστηκαν να τις παρακολουθήσουν. Τέλος, σύμφωνα με τους καθηγητές αγγλικής, η επιμόρφωσή τους εστίασε σε θέματα διδακτικής κυρίως και όχι σε γλωσσική κατάρτιση, ενώ οι καθηγητές γαλλικής δήλωσαν ότι επιμορφώθηκαν κυρίως σε γλωσσικά θέματα.

6.11 Πρακτική άσκηση των καθηγητών σε άλλη χώρα

Επτά χώρες ανέφεραν πως δεν προσφέρονται στους καθηγητές ξένων γλωσσών (ή άλλων ειδικοτήτων) κίνητρα για να κάνουν την πρακτική τους άσκηση ή να διδάξουν για μικρό ή μεγαλύτερο διάστημα σε άλλη χώρα με κάποιο πρόγραμμα ανταλλαγής. Ελάχιστες είναι οι χώρες που παρέχουν κίνητρα σε όλους τους μελλοντικούς καθηγητές ξένων γλωσσών ή σε όσους επιθυμούν να εξασκηθούν και σε μια άλλη χώρα της Ευρώπης. Τα δεδομένα αυτά προέρχονται καταρχάς από τις απαντήσεις των διευθυντών σε όλες τις χώρες του δείγματος (εκτός από μια) που δηλώνουν πως το 40% των καθηγητών έλαβε το προηγούμενο σχολικό έτος κάποια χρηματοδότηση για ανταλλαγή επισκέψεων με κάποιον συνάδελφό του από άλλη χώρα, αλλά πως πολύ λίγα σχολεία (λιγότερο από 20%) έχουν απασχολήσει κάποιον επισκέπτη καθηγητή της ξένης γλώσσας. Πάντως, η Έρευνα ανέδειξε σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών του δείγματος όσον αφορά στο ποσοστό των σχολείων που δέχονται ή ανταλλάσσουν επισκέπτες καθηγητές, με ποσοστό που κυμαίνεται μεταξύ 5% και 20%. Όσον αφορά στην Ελλάδα, σύμφωνα με την Έρευνα κατατάσσεται στις χώρες του δείγματος που παρέχουν τα χαμηλότερα κίνητρα στους καθηγητές για συμμετοχή σε επισκέψεις ανταλλαγής και παραμονής στο εξωτερικό, μαζί με την Κροατία, την Πολωνία και τη Σουηδία. Αυτή η πραγματικότητα ίσως αλλάξει με το νέο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus+ που αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, να δώσει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να ταξιδέψουν στην χώρα όπου μιλιέται η γλώσσα που διδάσκουν, το οποίο αναμένεται να έχει θετικό αντίκτυπο στην επίδοση των μαθητών.

6.12 Χρήση των ευρωπαϊκών εργαλείων

Σε δεκατρείς από τις χώρες του δείγματος συνιστάται η χρήση του ΚΕΠΑ από τις εκπαιδευτικές αρχές του τόπου, αλλά διαπιστώθηκαν πολύ σημαντικές διαφορές όσον αφορά στο βαθμό στον οποίο οι εκπαιδευτικοί έχουν καταρτιστεί σχετικά με τη χρήση του ΚΕΠΑ. Το ποσοστό εκείνων που έχουν καταρτιστεί κυμαίνεται μεταξύ του 22% και 84%. Αντίστοιχες είναι οι διαφορές και στη χρήση του Ευρωπαϊκού Φακέλου Γλωσσών (European Language Portfolio). Το ποσοστό των εκπαιδευτικών που δηλώνουν πως έχουν κάποια ενημέρωση για τη χρήση του ΕΦΓ κυμαίνεται μεταξύ του 17% και 73%. Η χρήση του όμως είναι πολύ μικρότερη: λιγότερο από το 25% των καθηγητών δηλώνουν ότι το χρησιμοποιούν.

Στην Ελλάδα σχεδόν οι μισοί καθηγητές αγγλικής και γαλλικής του δείγματος δήλωσαν ότι έχουν ενημερωθεί για το ΕΦΓ αλλά το ποσοστό που τον αξιοποιεί είναι εξαιρετικά μικρό. Ακόμη και εκείνοι που το χρησιμοποιούν όμως, το χρησιμοποιούν περιστασιακά και για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους για τους οποίους σχεδιάστηκε, δηλαδή για εναλλακτική αξιολόγηση της γλωσσομάθειας. Αυτό όμως είναι απολύτως φυσικό, αφού το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν αναγνωρίζει επισήμως την εναλλακτική αξιολόγηση και επιβάλλει συγκεκριμένου τύπου προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις στο Γυμνάσιο.

6.13 Πρακτική εμπειρία

Η πρακτική εμπειρία των καθηγητών ξένων γλωσσών ιδίως κατά την αρχική τους κατάρτιση διαφέρει από τη μία χώρα στην άλλη ως προς τη διάρκεια (από 1 έως 3 μήνες) και το είδος της εξάσκησης που είχαν (π.χ. με τοποθέτηση στο σχολείο ή με κάποιου είδους προπαιδαγωγική πρακτική εμπειρία). Εκεί που αποτυπώνονται οι μεγαλύτερες διαφορές όμως είναι ο αριθμός των γλωσσών που έχουν διδάξει οι καθηγητές του δείγματος. Αρκετοί έχουν διδάξει δύο γλώσσες, ενώ υπάρχουν και κάποιοι που έχουν διδάξει μέχρι και τρεις. Στην Ελλάδα αυτό είναι σπάνιο και γίνεται συνήθως εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος, π.χ. σε κέντρο ξένων γλωσσών, αφού στο σχολείο ο εκπαιδευτικός έχει το επαγγελματικό δικαίωμα να διδάξει την γλώσσα για την οποία προσλαμβάνεται, τη γλώσσα για την οποία έχει ανάθεση διδασκαλίας. Έτσι, οι Έλληνες καθηγητές δήλωσαν ότι διδάσκουν μόνο τη γλώσσα για την οποία έχουν προσληφθεί αλλά στο παρελθόν ένα μικρό ποσοστό καθηγητών (κυρίως γαλλικής) ισχυρίστηκε ότι έχει διδάξει και μια άλλη ξένη γλώσσα, μάλλον στην εξωσχολική εκπαίδευση. Γι' αυτόν τον λόγο, όπως αναφέρεται στην έκθεση της SurveyLang, στην Ελλάδα οι καθηγητές ξένων γλωσσών έχουν από ελάχιστη έως καθόλου εμπειρία στη διδασκαλία άλλης γλώσσας από εκείνη για την οποία προσελήφθηκαν, αντίθετα από ό,τι συμβαίνει με τους καθηγητές στη Βουλγαρία, την Κροατία, τη Γαλλία, την Ολλανδία, τη Μάλτα και την Πολωνία.

Επίσης, στην Ελλάδα μόνον οι μισοί καθηγητές αγγλικής και γαλλικής δήλωσαν ότι έκαναν πρακτική άσκηση με τοποθέτηση σε σχολείο ως μέρος της αρχικής τους εκπαίδευσης. Οι πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που δήλωσαν ότι είχαν τη σχετική εμπειρία ανέφεραν

ότι η περίοδος εκπαίδευσής τους διήρκησε περίπου ένα μήνα. Έτσι, στην τελική έκθεση της SurveyLang, η Ελλάδα και η Σλοβενία αναφέρονται ως χώρες με το μικρότερο κατά μέσο όρο χρόνο τοποθέτησης των εκπαιδευτικών σε σχολείο στο πλαίσιο της αρχικής τους κατάρτισης. Βεβαίως, σε λίγα χρόνια αυτά τα ποσοστά θα έχουν αλλάξει πρώτον επειδή από το 2003 η πρακτική άσκηση στο σχολείο έχει εισαχθεί πιο συστηματικά στα προγράμματα αρχικής κατάρτισης των τμημάτων ξένης γλώσσας και φιλολογίας, ενώ από το 2013 εισάγεται και ο θεσμός του Προγράμματος για την Πιστοποίηση της Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας, όπου η πρακτική άσκηση στο σχολείο είναι υποχρεωτική και το πιστοποιητικό αυτό συμπληρωματικό στο πτυχίο του καθηγητή που έχει δικαίωμα να συμμετάσχει σε εθνικές εξετάσεις για πρόσληψη στο δημόσιο σχολείο.

Οι απαντήσεις ως προς την προϋπηρεσία των καθηγητών δεν διέφεραν ιδιαίτερα από χώρα σε χώρα. Οι καθηγητές του δείγματος είχαν διδακτική εμπειρία της ξένης γλώσσας από 10 έως 20 έτη και ο μέσος όρος των Ελλήνων καθηγητών αγγλικής και γαλλικής ήταν 16 έτη. Αυτό αναφέρεται επειδή η συσχετιστική ανάλυση κατέδειξε ότι όσο μεγαλύτερη είναι η διδακτική εμπειρία των εκπαιδευτικών στην ξένη γλώσσα, τόσο καλύτερες είναι οι επιδόσεις των μαθητών. Υπάρχει όμως και ένα άλλο εύρημα το οποίο αναιρεί τον παράγοντα εμπειρία, η ηλικία: οι μαθητές φαίνεται να ανταποκρίνονται καλύτερα σε καθηγητές νεαρής ηλικίας.

6.14 Περίληψη ευρημάτων από τα ελληνικά ερωτηματολόγια

Η ξενόγλωσση εκπαίδευση ξεκινά νωρίς στο ελληνικό σχολείο, αφού από την Γ' Δημοτικού αρχίζει η εκμάθηση της πρώτης γλώσσας, της αγγλικής. Η εκμάθηση και των δυο ξένων γλωσσών είναι υποχρεωτική, όπως συμβαίνει και στις περισσότερες χώρες του δείγματος. Περισσότερος διδακτικός χρόνος αφιερώνεται στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα στη διδασκαλία της πρώτης ξένης γλώσσας απ' ό,τι της δεύτερης, ενώ οι Έλληνες μαθητές αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στην κατ' οίκον εργασία στις ξένες γλώσσες σε σχέση με τους μαθητές στις άλλες χώρες.

Το ποσοστό των δίγλωσσων μαθητών (μεταναστών πρώτης ή δεύτερης γενιάς) είναι αρκετά μικρό, αλλά μεγάλο είναι το ποσοστό των Ελλήνων μαθητών που έρχεται σε μεγαλύτερη επαφή με την ξένη γλώσσα, αν και σε μεγαλύτερη επαφή με την αγγλική γλώσσα από ό,τι με τη γαλλική τόσο μέσω του οικογενειακού τους περιβάλλοντος όσο και μέσω των ΜΜΕ και των ΤΠΕ.

Οι Έλληνες μαθητές έχουν πολύ λίγες ευκαιρίες να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα που μαθαίνουν μέσω επισκέψεων στο εξωτερικό. Σύμφωνα με την τελική έκθεση της SurveyLang, η Ελλάδα είναι ανάμεσα στις χώρες εκείνες που προσφέρουν τις λιγότερες ευκαιρίες στους μαθητές να επισκεφτούν τις χώρες όπου ομιλούνται οι γλώσσες εξέτασης συγκριτικά με τους μαθητές των άλλων χωρών.

Ένα άλλο σημαντικό εύρημα αφορά τις περιορισμένες δυνατότητες που παρέχονται στους δίγλωσσους μαθητές στην Ελλάδα για την εκμάθηση τόσο της ελληνικής γλώσσας όσο και

της γλώσσας καταγωγής τους. Παρόλο που κάποιοι μαθητές δήλωσαν ότι έχουν κάνει ενισχυτική διδασκαλία και στις δυο γλώσσες, οι απαντήσεις των διευθυντών των σχολείων καταδεικνύουν ότι η υποστήριξη αυτή δεν προσφέρεται στο πλαίσιο της δημόσιας αλλά της ιδιωτικής εκπαίδευσης.

Η ποιότητα στην ξενόγλωσση εκπαίδευση μπορεί να διασφαλιστεί όταν υπάρχουν καλά καταρτισμένοι εκπαιδευτικοί ξένων γλωσσών που τους παρέχονται τα μέσα να εργαστούν παραγωγικά στη σχολική τάξη καθώς και ευκαιρίες να επικαιροποιήσουν τις γνώσεις τους και να αναπτυχθούν επαγγελματικά. Οι Έλληνες καθηγητές της αγγλικής και της γαλλικής του δείγματος είχαν πολύ υψηλά προσόντα σε σύγκριση με καθηγητές άλλων χωρών (εξειδικευμένο πτυχίο, γλωσσική κατάρτιση και μεταπτυχιακές σπουδές), αλλά η επιμόρφωσή τους γίνεται σε μεγάλο βαθμό με δικά τους μέσα και εκτός σχολικού ωραρίου. Ήταν λίγοι εκείνοι που έκαναν πρακτική άσκηση στο σχολείο και για λίγο χρόνο. Επίσης, ελάχιστοι Έλληνες καθηγητές ξένων γλωσσών είχαν την ευκαιρία να αποκτήσουν διδακτική εμπειρία σε άλλη χώρα ή να κάνουν ανταλλαγή για μικρό έστω χρονικό διάστημα με κάποιον συνάδελφό τους.

Οι σχολικές μονάδες δεν ήταν καλά εξοπλισμένες και δεν υπήρχαν υποδομές ώστε να αξιοποιούνται συχνά οι ΤΠΕ για τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών. Επιπλέον, παρόλο που έχουν γίνει προσπάθειες να ενσωματωθούν τα καινοτόμα εργαλεία για την αξιολόγηση που προωθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών στο ελληνικό δημόσιο σχολείο, όπως είναι ο Φάκελος Ευρωπαϊκών Γλωσσών και το ΚΕΠΑ, οι προσπάθειες αυτές δεν έχουν βρει γόνιμο έδαφος στο ελληνικό σύστημα εκπαίδευσης.

Το σημαντικότερο ίσως εύρημα της Έρευνας είναι κάτι που όλοι το γνωρίζουμε αλλά αυτό αποτυπώθηκε στην Έρευνα με εμπειρικά δεδομένα. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα αναφέρεται ως ένα από τα ελάχιστα εκπαιδευτικά συστήματα που δεν δίνει προτεραιότητα στην ξενόγλωσση εκπαίδευση και παρέχει περιορισμένα μέσα για την ενθάρρυνση της εκμάθησης ξένων γλωσσών.

7. Επίλογος

7.1 Επιπτώσεις των παραγόντων μάθησης στη γλωσσική επίδοση

Με το σκεπτικό ότι οι συνθήκες εκμάθησης των ξένων γλωσσών έχουν θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη των γλωσσικών ικανοτήτων των μαθητών, τα δεδομένα από τα ερωτηματολόγια συσχετίστηκαν με τα αποτελέσματα στις εξετάσεις που υποβλήθηκαν οι μαθητές στην πρώτη και τη δεύτερη ξένη γλώσσα. Έχουν ήδη αναφερθεί ορισμένοι από τους παράγοντες στη συζήτηση που προηγήθηκε. Συμπερασματικά, στο σημείο αυτό να πούμε πως οι δείκτες που φαίνεται να έχουν επιπτώσεις στην επίδοση των μαθητών στην ξένη γλώσσα, από την συσχετιστική ανάλυση των δεδομένων από όλες τις συμμετέχουσες χώρες και ειδικότερα των ελληνικών, είναι: α) η κοινωνικο-οικονομική κατάσταση της οικογένειας των μαθητών β) ο χρόνος διδασκαλίας της γλώσσας στο σχολικό πρόγραμμα γ) ο βαθμός στον οποίο εκτίθενται οι μαθητές στη γλώσσα στόχο μέσω ΜΜΕ και ΤΠΕ, δ) η στάση των μαθητών ως προς τη χρησιμότητα της γλώσσας που μαθαίνουν και ως προς την ευκολία εκμάθησής της και ε) ο χρόνος έναρξης εκμάθησης της γλώσσας.

Τα περισσότερα από τα ευρήματα που αναφέρονται πιο κάτω είναι αναμενόμενα αλλά σημαντικά, επειδή υποστηρίζονται από εμπειρικά δεδομένα και δεν αποτελούν απλά προσωπικές διαπιστώσεις:

- ❖ Οι μαθητές που έχουν υψηλότερο οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό υπόβαθρο έχουν υψηλότερο επίπεδο γλωσσομάθειας και ευκαιρίες να εκτεθούν στην ξένη γλώσσα μέσω των ΜΜΕ και ΤΠΕ, γεγονός που συμβάλλει θετικά στην επίδοσή τους.
- ❖ Όσο πιο χρήσιμη θεωρούν τη γλώσσα και την εκμάθησή της, τόσο καλύτερες επιδόσεις έχουν και στις δυο γλώσσες.
- ❖ Όσο νωρίτερα ξεκινά η εκμάθηση της ξένης γλώσσας, τόσο καλύτερες οι επιδόσεις των μαθητών και των δυο γλωσσών.
- ❖ Οι καλές υποδομές στο σχολείο, όπως η ύπαρξη εργαστηρίου πολυμέσων στο οποίο οι μαθητές της ξένης γλώσσας έχουν πρόσβαση, έχουν ως αποτέλεσμα καλύτερη επίδοση, σε σύγκριση βεβαίως με μαθητές που δεν έχουν ανάλογη πρόσβαση.
- ❖ Οι καθηγητές ξένων γλωσσών με αυξημένη επιμόρφωση έχουν κατά κανόνα μαθητές με αυξημένη γλωσσομάθεια.
- ❖ Ο αυξημένος χρόνος που διδάσκεται η γλώσσα στόχος στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα συνδέεται άμεσα με την επίδοση των μαθητών. Όσο περισσότερος ο χρόνος διδασκαλίας της ξένης γλώσσας, τόσο καλύτερη η επίδοση των μαθητών στις εξετάσεις και ειδικά στην αγγλική γλώσσα.
- ❖ Τα σχολεία με εξειδίκευση στην ξένη γλώσσα παράγουν μαθητές με υψηλότερο επίπεδο γλωσσομάθειας.

- ❖ Τα σχολεία που δίνουν έμφαση και προσοχή στη γλωσσομάθεια έχουν μαθητές με υψηλότερες επιδόσεις και στις δύο γλώσσες.
- ❖ Η χρήση των ΤΠΕ ειδικά για τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας φαίνεται να λειτουργεί θετικά ως προς το επίπεδο γλωσσομάθειας. Οι μαθητές των καθηγητών που χρησιμοποιούν ψηφιακούς πόρους και το διαδίκτυο για τη διδασκαλία της γλώσσας τους είχαν καλύτερες επιδόσεις.
- ❖ Η διδακτική εμπειρία και εξοικείωση των καθηγητών με τη χώρα στην οποία μιλιέται η γλώσσα που διδάσκουν συμβάλλει τόσο στη δική τους προσωπική και επαγγελματική βελτίωση όσο και στη βελτίωση της μάθησης των μαθητών και των επιδόσεών τους στην ξένη γλώσσα.

Ανάμεσα στους δείκτες που έχουν αρνητική επίδραση στη γλωσσομάθεια των μαθητών είναι η αντίληψη των μαθητών ότι η γλώσσα που μαθαίνουν είναι δύσκολη. Όσο πιο δύσκολη νομίζουν οι μαθητές πως είναι η γλώσσα, τόσο πιο χαμηλή είναι η επίδοσή τους. Όμως στους αρνητικούς δείκτες υπάρχουν και κάποια απροσδόκητα αποτελέσματα στην συγκεκριμένη Έρευνα και έτσι φαίνεται να χρήζουν πιο συστηματικής διερεύνησης. Ανάμεσα σε αυτούς τους δείκτες είναι:

- ❖ Ο χρόνος που αφιερώνεται στην προετοιμασία για τα τεστ γλωσσομάθειας. Όσο μεγαλύτερος, τόσο χειρότερη η επίδοση και ειδικά στις εξετάσεις αγγλικής.
- ❖ Οι άτυπες ευκαιρίες εκμάθησης της γλώσσας και οι διαπολιτισμικές ανταλλαγές. Οι μαθητές που δήλωσαν πως έχουν συχνότερα την ευκαιρία να ταξιδέψουν στη χώρα όπου μιλιέται η ξένη γλώσσα (είτε μέσω ενός σχολικού ταξιδιού είτε με την οικογένειά τους) είχαν πιο χαμηλή επίδοση στην παραγωγή γραπτού λόγου στα αγγλικά και τα γαλλικά και στην κατανόηση προφορικού λόγου στα γαλλικά.
- ❖ Η αξιοποίηση των ΤΠΕ για την εκμάθηση της γλώσσας. Εκείνοι που δήλωσαν πως χρησιμοποιούν συχνότερα τις ΤΠΕ είχαν χαμηλότερη επίδοση στις εξετάσεις.
- ❖ Η γνώση και μιας άλλης γλώσσας πριν αρχίσουν να μαθαίνουν τη γλώσσα στην οποία εξετάστηκαν. Μαθητές με γνώση άλλης ή άλλων γλωσσών είχαν χαμηλότερη επίδοση στην κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου στα αγγλικά και στην παραγωγή γραπτού λόγου στα γαλλικά.
- ❖ Η επισήμανση ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ γλωσσών από τον καθηγητή. Όσοι μαθητές δήλωσαν πως οι καθηγητές τους συχνά αναφέρονται στις ομοιότητες και διαφορές μεταξύ της ξένης και της μητρικής τους γλώσσας είχαν χαμηλότερη επίδοση στις εξετάσεις και στις δύο γλώσσες.

Πρέπει να σημειωθεί ότι διαπιστώθηκαν και ορισμένα ευρήματα κατά την ανάλυση των ελληνικών δεδομένων που έρχονται σε αντίθεση με τα γενικά ευρήματα από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Πιο συγκεκριμένα, η έμφαση που δίνουν οι Έλληνες καθηγητές αγγλικής και γαλλικής και στις τέσσερις επικοινωνιακές ικανότητες δεν φάνηκε να σχετίζεται άμεσα με την επίδοση των μαθητών και στις δυο γλώσσες, ενώ ο αντίστοιχος

δείκτης είχε θετικό αντίκτυπο στην επίδοση των μαθητών όλων των χωρών του δείγματος. Ούτε η συχνή χρήση της ξένης γλώσσας από τον καθηγητή στη διάρκεια του μαθήματος φάνηκε να επηρεάζει θετικά την επίδοση των μαθητών, ενώ ο παράγοντας αυτός συσχετίστηκε θετικά στην Έρευνα. Τέλος, ένα άλλο εύρημα που αντιβαίνει το αντίστοιχο στις άλλες χώρες του δείγματος είναι η επίδραση που έχει η γνώση της ξένης γλώσσας από τους γονείς. Στην Ελλάδα δεν φάνηκε να σχετίζεται με την επίδοση των μαθητών, ενώ στις άλλες χώρες αυτό αποτελεί σημαντικό δείκτη: όσο υψηλότερη η γνώση της ξένης γλώσσας που μαθαίνει ο μαθητής από τους γονείς, τόσο καλύτερη η επίδοσή του και μάλιστα στη συγκεκριμένη γλώσσα.

Εκτός από τους παραπάνω παράγοντες που διερευνήθηκαν από την SurveyLang και στη συνέχεια από την ελληνική ομάδα, εμείς προβήκαμε και σε συσχετιστική ανάλυση με πρόσθετους δείκτες, όπως ο τύπος κατοικίας του μαθητή, ο οποίος αποδείχθηκε σημαντικός για την εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Ανακαλύψαμε πως μαθητές που μένουν σε αστικά κέντρα ή μεγάλες πόλεις έχουν πολύ καλύτερες επιδόσεις στην ξένη γλώσσα σε σύγκριση με τους συμμαθητές τους που κατοικούν στην περιφέρεια και ιδίως σε αγροτικές περιοχές. Σημαντική επίδραση στην επίδοση των μαθητών έχει επίσης το κοινωνικό υπόβαθρο της οικογένειας και ειδικά το επίπεδο σπουδών και των δυο γονέων. Διαπιστώσαμε ότι όσο χαμηλότερο το επίπεδο σπουδών της μητέρας, τόσο χαμηλότερη και η επίδοση των μαθητών στην κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου, ενώ οι μαθητές των οποίων οι πατέρες έχουν το κατώτατο επίπεδο εκπαίδευσης έχουν χαμηλή επίδοση και στις δυο γλώσσες.

Ένας άλλος παράγοντας που σχετίζεται με την ικανότητα των μαθητών στη γλωσσομάθεια είναι τα αντικείμενα που έχουν στο σπίτι τους. Ειδικότερα, όσοι μαθητές ανέφεραν ότι έχουν στο σπίτι τους βιβλία ποίησης, έργα της κλασικής ελληνικής λογοτεχνίας καθώς και έργα τέχνης πέτυχαν υψηλότερες επιδόσεις και στις δυο γλώσσες. Αντίθετα, όσοι μαθητές δήλωσαν ότι έχουν καλωδιακή τηλεόραση, πέτυχαν χαμηλότερες επιδόσεις στην κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου. Τέλος, η χρήση Η/Υ στο σπίτι για εργασίες του σχολείου συσχετίζεται θετικά με την επίδοση των μαθητών.

7.2 Τα αποτελέσματα της Έρευνας και η αξιοποίησή τους

Η Ευρωπαϊκή Έρευνα για τις Γλωσσικές Ικανότητες ήταν μια φιλόδοξη προσπάθεια που στόχο είχε να σκιαγραφήσει την πραγματική κατάσταση της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στην Ευρώπη, ώστε να παρθούν μέτρα σε διεθνικό και εθνικό επίπεδο για τη βελτίωσή της. Μέσα από πολύπλοκες αλλά αυστηρά δομημένες διαδικασίες η Έρευνα διενεργήθηκε με ένα σημαντικό δείγμα κρατών μελών, προσφέροντας συγκριτικά ευρήματα που αναδεικνύουν συγκλίσεις και αποκλίσεις τόσο ως προς τη γλωσσομάθεια των μαθητών, όσο και ως προς τις συνθήκες κάτω από τις οποίες παρέχεται η ξενόγλωσση εκπαίδευση σε κάθε κράτος μέλος. Μάλιστα, τα αποτελέσματα της Έρευνας, ορισμένα από τα οποία προκάλεσαν έκπληξη – και ιδιαίτερα οι έντονες διαφορές μεταξύ των χωρών –, αποτέλεσαν

το βασικό κίνητρο για την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να υιοθετηθεί ένας «Ευρωπαϊκός Δείκτης Αναφοράς» για τη γλωσσομάθεια.

Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε να υπάρξει ένας κοινός ευρωπαϊκός στόχος, ένα «όριο» (benchmark) ως προς το επίπεδο γλωσσομάθειας που θα έχουν κατακτήσει όλοι οι Ευρωπαίοι μαθητές μέχρι το τέλος της υποχρεωτικής τους εκπαίδευσης⁸. Η Ελλάδα, διά στόματος του ΙΕΠ, συμφώνησε με την ιδέα της οροθέτησης της επικοινωνιακής επάρκειας σε ευρωπαϊκό επίπεδο (European Benchmark on Language Competence), θεωρώντας πως έως το 2020 είναι ρεαλιστικός ο συλλογικός στόχος που θέτει η Επιτροπή: να είναι το 50% των 15χρονων Ευρωπαίων μαθητών σε επίπεδο του ανεξάρτητου χρήστη στην πρώτη ξένη γλώσσα (B1 ή B2), σύμφωνα με την 6βαθμη κλίμακα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Θεωρεί εξίσου ρεαλιστικό τον στόχο της γνώσης δύο ξένων γλωσσών από το 75% των μαθητών που έχει ολοκληρώσει την κατώτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 2), αν και φυσικά αναμένεται στη δεύτερη ξένη γλώσσα να έχει αποκτήσει επίπεδο βασικού χρήστη και μόνο.

Για την Ελλάδα, η συμμετοχή σε μια έρευνα τέτοιας εμβέλειας αποδείχθηκε μια μεγάλη πρόκληση, ιδιαίτερα επειδή τόσο η Έρευνα αυτή καθαυτή όσο και η μελέτη των ελληνικών δεδομένων που προέκυψαν διενεργήθηκε σε μια από τις δυσκολότερες εποχές της ιστορίας του τόπου μας –εν μέσω της μεγάλης οικονομικής και κοινωνικής κρίσης και των τεράστιων προσπαθειών για σημαντικές μεταρρυθμίσεις στο χώρο της δημόσιας διοίκησης. Η Ελλάδα ανταποκρίθηκε, όπως συχνά συμβαίνει και σε καιρούς που ο τόπος δεν διανύει περιόδους κρίσεων, χάρη σε άτομα που διέθεσαν και τον προσωπικό τους χρόνο, την ενέργεια και το μεράκι τους για την εκπαίδευση, σε πείσμα των καιρών. Τα άτομα που συνέβαλαν στις δύο βασικές φάσεις αυτού του έργου επέμειναν και συνέχισαν παρά τις αντίξοες συνθήκες και την έλλειψη θεσμικής βοήθειας. Το πόσο άξιζε τον κόπο η συμμετοχή στην Έρευνα θα φανεί από το κατά πόσο η πολιτεία θα λάβει υπόψη τα ευρήματα για να προβεί σε βελτιώσεις της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

7.3 Συμπερασματικά

Τα αποτελέσματα της Έρευνας και της ελληνικής μελέτης ειδικά μπορούν να αποτελέσουν εφαλτήριο για μεταρρυθμίσεις στον τόπο μας και για την χάραξη μιας ξενόγλωσσης εκπαιδευτικής πολιτικής που να εξασφαλίζει τη γλωσσομάθεια στους μαθητές μας, οι οικογένειες των οποίων πληρώνουν διπλά για να μάθουν γλώσσες τα παιδιά τους. Συγκεκριμένα, η ελληνική οικογένεια αφενός επιβαρύνεται από το κράτος για να παρέχει υποχρεωτικά το δημόσιο σχολείο διδασκαλία δύο ξένων γλωσσών, και αφετέρου πληρώνει για να πάει το παιδί της σε φροντιστήριο, σε κέντρο ξένων γλωσσών, σε ιδιωτικό σχολείο που δίνει έμφαση σε μία τουλάχιστον «ισχυρή» γλώσσα ή για να του κάνει ιδιαίτερα μαθήματα στο σπίτι. Πληρώνει για τα πανάκριβα βιβλία διεθνών εκδοτικών οίκων που χρησιμοποιεί η δημόσια εκπαίδευση και τα ακριβά πιστοποιητικά γλωσσομάθειας που προωθεί η ιδιωτική εκπαίδευση για λόγους που δεν είναι της παρούσης. Πρόκειται μάλιστα για σπατάλη χρημάτων που δεν μένουν στην εγχώρια αγορά, αλλά εξάγονται στο εξωτερικό για την

αγορά προϊόντων και υπηρεσιών που θα μπορούσαμε να παρέχουμε εμείς οι ίδιοι. Για παράδειγμα, η δημόσια ξενόγλωσση εκπαίδευση θα μπορούσε να προετοιμάζει τους μαθητές για την απόκτηση του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας, το οποίο θα μπορούσε να υποστηρίζεται ουσιαστικά από την Πολιτεία, όπως υποστηρίζουν σε άλλες καλά οργανωμένες χώρες τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι οργανισμοί τους στους δικούς τους και τους πολίτες άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Αντ' αυτού, είμαστε η μόνη χώρα, όπως προκύπτει και από την Έρευνα, με το φαινόμενο «διδάσκομαι την ξένη γλώσσα στο σχολείο αλλά τη μαθαίνω έξω από αυτό». Η εκτεταμένη ανάγκη να προσφύγει ο Έλληνας πολίτης στην ιδιωτική ξενόγλωσση εκπαίδευση σημαίνει ότι ο λαός μας θεωρεί απαραίτητη την εκμάθηση ξένων γλωσσών. Δυστυχώς όμως η δημόσια εκπαίδευση δεν την παρέχει.

Μια γενική διαπίστωση είναι πως ενώ η επίδοση των Ελλήνων μαθητών, ιδιαίτερα στην πρώτη ξένη γλώσσα, είναι αρκετά καλή σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, το επαρκές επίπεδο της γλωσσομάθειάς τους το αποκτούν με ιδιωτικά μέσα και όχι στο δημόσιο σχολείο. Το εκπαιδευτικό μας σύστημα δεν αντιμετωπίζει την ξένη γλώσσα ως σημαντικό μάθημα, όπως είναι άλλα «πρωτεύοντα» μαθήματα, και αυτό αποτυπώνεται με διάφορους τρόπους στην Έρευνα και τα αποτελέσματά της. Και αυτό εξακολουθεί να ισχύει σήμερα, ενώ στην Ευρώπη η νέα στρατηγική εκπαίδευσης 2014-2020 θεωρεί την εκμάθηση ξένων γλωσσών έναν από τους κεντρικούς της άξονες, επειδή υπηρετεί τους σημαίνοντες στόχους της νέας στρατηγικής: την κινητικότητα και την απασχολησιμότητα στην Ευρώπη που πρέπει μελλοντικά να λειτουργήσει υπερ-κρατικά, με μεγαλύτερη κοινωνικο-οικονομική συνοχή και να καταπολεμήσει την ανεργία.

Το ανθρώπινο δυναμικό το έχουμε για να παρέχουμε καλύτερη ξενόγλωσση εκπαίδευση. Έχουμε από τους καλύτερα εκπαιδευμένους καθηγητές ξένων γλωσσών στην Ευρώπη, αλλά φαίνεται πως η δουλειά που προσπαθούν να κάνουν όσοι πραγματικά προσπαθούν δεν έχει θετικά αποτελέσματα σε τάξεις με 25-30 μαθητές που έχουν πολύ διαφορετικό επίπεδο γλωσσομάθειας ο καθένας, ενώ οι υποδομές του σχολείου και το εκπαιδευτικό μας σύστημα δεν επιτρέπει την εξατομικευμένη μάθηση και τη διαφοροποιημένη διδασκαλία (ή μάθηση). Υπάρχουν βέβαια και καθηγητές που έχουν πάψει να προσπαθούν γιατί δεν έχουν κίνητρα να προσπαθήσουν. Με την υποβάθμιση του μαθήματός τους, τις συνθήκες εργασίας και την έλλειψη αξιολόγησης –όχι “τιμωρητική” αλλά θετική αξιολόγηση με στόχο την επιβράβευση εκείνων που παρά τις αντιξοότητες επιτελούν έργο– πάλι καλά που τόσοι καθηγητές ξένων γλωσσών της δευτεροβάθμιας και εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης κάνουν τόσο καλή δουλειά.

Το σχολικό πρόγραμμα σπουδών θα πρέπει να μελετηθεί εκ νέου συνολικά, ώστε να υπάρξει ένας συνολικός εξορθολογισμός του με βάση τι πραγματικά έχει ανάγκη ο τόπος και τι θέλει ο λαός που πληρώνει τη δημόσια εκπαίδευση, και όχι με βάση τις αντιλήψεις της κάθε ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας για το τι είναι σημαντικό, γιατί τότε η εκπαίδευση του τόπου δεν έχει συνέχεια και συνέπεια. Σε αυτό το νέο «εθνικό σχολικό πρόγραμμα σπουδών» η ξενόγλωσση εκπαίδευση πρέπει να έχει σημαντική θέση.

1. Η κοινοπραξία αποτελείται από το Διεθνές Κέντρο Παιδαγωγικών Σπουδών της Γαλλίας γνωστό με το ακρώνυμο CIEP, το κέντρο παροχής ερευνητικών υπηρεσιών Gallup Europe από το Βέλγιο και την Ουγγαρία, το Ινστιτούτο Γκαίτε της Γερμανίας, το Ινστιτούτο Θερβάντες της Ισπανίας, την εταιρεία Cito με ειδικευση στη διεξαγωγή εξετάσεων για πιστοποίηση και αξιολόγηση από την Ολλανδία, το τμήμα εξετάσεων ESOL του Πανεπιστημίου του Cambridge, το Πανεπιστήμιο της Salamanca στην Ισπανία και το τμήμα εξετάσεων και πιστοποίησης της Ιταλικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου της Perugia στην Ιταλία. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε τον ιστότοπο www.surveylang.org.
2. Το Μάρτιο του 2002 στη Βαρκελώνη το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε την «κατάρτιση δείκτη γλωσσικών γνώσεων», σκοπός για τον οποίο πραγματοποιήθηκε η Ευρωπαϊκή Έρευνα Γλωσσομάθειας.
3. Βλ. απάντηση του Υπουργού Παιδείας σε σχετική επιστολή του Επιτρόπου Jan Figel σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης (αρ. πρωτ. 742/17/12/2008).
4. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 122111/ΙΑ/2-10-09.
5. Πράξη του Συντονιστικού Συμβουλίου του Π.Ι. υπ' αριθμ. 27/21-10-2009.
6. Πράξη του Συντονιστικού Συμβουλίου του Π.Ι. υπ' αριθμ. 21/14-07-2010.
7. http://rcel.enl.uoa.gr/files/rcel/texts/SURVEY_LANG_ESLC_GR_210912.pdf
8. Βλ. COM (2012) 669 final - Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions "Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes", Strasbourg, 20.11.2012 (http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/com669_en.pdf).

Πηγές Αναφοράς

- Council of Europe (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Cambridge: Cambridge University Press
- Dendrinou, B. (2014). The politics of ELL and instructional materials for EYL in school. In X. L. Curdt-Christiansen & C. Weninger (Eds.), *Language, Ideology and Education: The politics of Textbooks in Language Education*. London: Routledge (αναμένεται την Άνοιξη 2014).
- European Commission (2005). Commission Communication of 1 August 2005 *The European Indicator of Language Competence* [COM(2005) 356 final]
- European Commission (2007α). Communication from the Commission to the Council of 13 April 2007 entitled *Framework for the European Survey on Language Competences* [COM (2007) 184 final].
- European Commission (2007β). Terms of Reference: Tender no. 21 *European Survey on Language Competences*. Contracting Authority: European Commission.

Παράρτημα 1

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα σχολεία που συμμετείχαν στην έρευνα καθώς και οι γλώσσες εξέτασης ανά σχολική μονάδα.

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΓΛΩΣΣΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ
1. 59ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΑΓΓΛΙΚΑ
2. 65ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΑΓΓΛΙΚΑ
3. 3ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	ΑΓΓΛΙΚΑ
4. 6ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
5. ΙΔ. ΓΥΜΝ. ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΚΠ/ΤΗΡΙΑ ΜΑΝΕΣΗ	ΓΑΛΛΙΚΑ
6. ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΑΚΝΙΚΟ ΕΚΠ/ΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Ε.Ε.Ι.) Κολλέγιο Ψυχικού	ΑΓΓΛΙΚΑ
7. 1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
8. ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ "Σ. ΝΤΑΓΚΑΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε."	ΑΓΓΛΙΚΑ
9. ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ "Σ. ΝΤΑΓΚΑΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε."	ΓΑΛΛΙΚΑ
10. 5ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΙΛΙΟΥ	ΑΓΓΛΙΚΑ
11. 11ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΙΛΙΟΥ	ΑΓΓΛΙΚΑ
12. 8ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
13. 5ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
14. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ "ΓΕΙΤΟΝΑ" ΑΕΜΕ- ΒΑΡΗ	ΑΓΓΛΙΚΑ
15. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΚΩΣΤΕΑ-ΓΕΙΤΟΝΑ (ΠΑΛΛΗΝΗ ΑΤΤΙΚΗΣ)	ΑΓΓΛΙΚΑ
16. ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΧΑΡΝΩΝ	ΓΑΛΛΙΚΑ
17. ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΡΑΚΟΜΑΚΕΔΟΝΩΝ	ΓΑΛΛΙΚΑ
18. ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
19. 1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
20. 36ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΓΑΛΛΙΚΑ
21. 52ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΓΑΛΛΙΚΑ
22. 2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΝΕΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ
23. 5ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
24. 1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΙΛΙΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ
25. 12ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ
26. ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ Σ.ΑΥΓΟΥΛΕΑ-ΛΙΝΑΡΔΑΤΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ

27.	4ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΙΓΑΛΕΩ	ΓΑΛΛΙΚΑ
28.	3ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ
29.	4ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ
30.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΑΝΔΡΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
31.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΚΑΛΑΣ ΩΡΩΠΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ
32.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΛΥΒΙΩΝ	ΓΑΛΛΙΚΑ
33.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΒΟΥΛΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
34.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΝΑΒΥΣΣΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ
35.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
36.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΝΕΑ ΜΑΚΡΗ	ΓΑΛΛΙΚΑ
37.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΛΙΜΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ
38.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ- ΡΑΛΛΕΙΟ	ΓΑΛΛΙΚΑ
39.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
40.	4ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
41.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟ ΕΒΡΟΥ	ΑΓΓΛΙΚΑ
42.	3ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
43.	5ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΞΑΝΘΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
44.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
45.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΥ ΚΑΒΑΛΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
46.	7ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
47.	3ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
48.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ ΔΡΑΜΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
49.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΜΜΟΧΩΡΙΟΥ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
50.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	ΑΓΓΛΙΚΑ
51.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΑΓΓΛΙΚΑ
52.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΡΟΚΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
53.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΡΙΝΙΟ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
54.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	ΑΓΓΛΙΚΑ
55.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ ΗΛΕΙΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
56.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΙΟΛΟΣ ΑΧΑΪΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
57.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΙΓΙΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ

58.	17ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	ΓΑΛΛΙΚΑ
59.	242ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
60.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
61.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΙΑΤΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ
62.	ΜΟΥΣΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΡΙΝΘΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ
63.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΛΕΟΥΣΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΑΓΓΛΙΚΑ
64.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΝΕΑΣ ΣΕΛΕΥΚΙΑΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
65.	7ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
66.	5ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
67.	ΜΟΥΣΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΓΑΛΛΙΚΑ
68.	7ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
69.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
70.	6ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
71.	5ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΓΑΛΛΙΚΑ
72.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΗΤΙΝΗΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
73.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΠΙΕΡΙΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
74.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
75.	14ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
76.	3ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΟΛΙΧΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
77.	ΑΡΣΑΚΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ "ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"	ΑΓΓΛΙΚΑ
78.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΥΛΑΙΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
79.	7ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ	ΑΓΓΛΙΚΑ
80.	7ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
81.	7ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
82.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΚΥΔΡΑΣ ΠΕΛΛΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
83.	3ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ ΠΕΛΛΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
84.	ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΛΑΤΩΝ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
85.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΡΥΩΤΙΣΣΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
86.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ Ν.ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
87.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑΣ ΚΙΛΚΙΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
88.	2ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ

89.	ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΑΜΑΡΙ (ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ)	ΓΑΛΛΙΚΑ
90.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
91.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΝΕΑΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
92.	3ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
93.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ-ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
94.	16ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
95.	ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ "ΔΕΛΑΣΑΛ"	ΓΑΛΛΙΚΑ
96.	(ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΤΤΑΚΟΥ-ΑΡΓΟΥΔΕΛΗ) "ΖΑΝΝΕΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟ Α.Ε."	ΑΓΓΛΙΚΑ
97.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΙΩΝ ΔΕΚΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΑΓΓΛΙΚΑ
98.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΒΑΓΙΟΝΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΓΑΛΛΙΚΑ
99.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΕΡΓΕΡΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΓΑΛΛΙΚΑ
100.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΥΚΟΝΟΥ	ΑΓΓΛΙΚΑ
101.	1ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΤΗΝΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
102.	3ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΑΓΓΛΙΚΑ
103.	"ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΡΟΔΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ" ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΡΟΔΟΥ	Γαλλικά
104.	5ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
105.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΔΡΕΠΑΝΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
106.	3ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΠΑΡΤΗΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
107.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
108.	4ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΛΑΜΙΑ	ΑΓΓΛΙΚΑ
109.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΤΩ ΤΙΘΟΡΕΑΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	ΓΑΛΛΙΚΑ
110.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΜΑΡΥΝΘΟΥ ΕΥΒΟΙΑΣ	ΑΓΓΛΙΚΑ
111.	ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΧΗΜΑΤΑΡΙ	ΑΓΓΛΙΚΑ
112.	4ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΗΒΑ	ΓΑΛΛΙΚΑ

Παράρτημα 2

Η Εκτίμηση του βαθμού στο Διαγνωστικό Τεστ μέσω περιγραφικής αξιολόγησης¹

Αν δεν είναι δυνατό να διεξαχθεί το γραπτό τεστ της Ευρωπαϊκής Έρευνας Γλωσσικών Ικανοτήτων (ΕΕΓΙ) σε δείγμα μαθητών, παρακαλούμε να εκτιμήσετε το επίπεδο του κάθε μαθητή σύμφωνα με τις παρακάτω οδηγίες.

Διαβάστε προσεκτικά τις φράσεις που με τη μορφή προτάσεων «Μπορώ να κάνω» δηλώνουν τη γλωσσική ικανότητα του μαθητή στις δεξιότητες κατανόησης προφορικού λόγου, κατανόησης γραπτού λόγου και παραγωγής γραπτού λόγου. Αξιολογήστε κάθε μαθητή με έναν αριθμό που αποτυπώνει τον βαθμό επάρκειας στο κάθε επίπεδο (μερική επάρκεια, απόλυτη επάρκεια), όπως περιγράφεται στον παρακάτω πίνακα:

Επίπεδο		Βαθμός Διαγνωστικού Τεστ
1	Μερικώς	4
	Πλήρως	6
2	Μερικώς	8
	Πλήρως	10
3	Μερικώς	12
	Πλήρως	14
4	Μερικώς	16
	Πλήρως	18

Επίπεδο 1

Μπορώ να καταλάβω λέξεις που γνωρίζω και πολύ απλές προτάσεις, όπως για παράδειγμα λέξεις και φράσεις σε αφίσες.

Μπορώ να καταλάβω ερωτήσεις και οδηγίες όταν οι ομιλητές μιλούν προσεκτικά και αργά.

Μπορώ να γράψω μερικές λέξεις και φράσεις που σχετίζονται με μένα, την οικογένειά μου, το μέρος όπου ζω και το σχολείο μου.

Επίπεδο 2

Μπορώ να καταλάβω τι μου λένε, αρκεί ο ομιλητής να μιλά αργά, καθαρά και με σαφήνεια.

Μπορώ να βρω πληροφορίες, για παράδειγμα σε διαφημίσεις, σε αγγελίες καθώς και σε προγράμματα.

Μπορώ να γράφω πολύ σύντομες και απλές περιγραφές για γεγονότα ή για προσωπικές εμπειρίες.

Επίπεδο 3

Μπορώ να βρω τα κύρια σημεία σε απλά άρθρα εφημερίδας που αφορούν θέματα που γνωρίζω.

Μπορώ να καταλάβω τα κύρια σημεία ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών προγραμμάτων για θέματα που γνωρίζω, εάν οι ομιλητές δεν μιλούν πολύ γρήγορα.

Μπορώ να γράψω λεπτομερή γράμματα για τις προσωπικές μου εμπειρίες, για τα συναισθήματά μου καθώς και για συγκεκριμένα γεγονότα.

Επίπεδο 4

Μπορώ να διαβάσω γρήγορα μεγάλα και σύνθετα κείμενα και να εντοπίσω τις λεπτομέρειες που χρειάζομαι.

Μπορώ να καταλάβω εκτεταμένο και πολύπλοκο προφορικό λόγο και διαλέξεις, εάν το θέμα μου είναι σχετικά γνωστό.

Μπορώ να γράψω τη λεπτομερή κριτική ενός κινηματογραφικού έργου, ενός βιβλίου ή ενός θεατρικού έργου.

I Η SurveyLang παρέθεσε τις παρακάτω οδηγίες στους εκπαιδευτικούς αναφορικά με τη διαδικασία εναλλακτικής αξιολόγησης:

1. Ο ρόλος σας στο Διαγνωστικό Τεστ:

Καλείστε να εκτιμήσετε τον βαθμό επάρκειας κάθε μαθητή με βάση την περιγραφή των γλωσσικών του ικανοτήτων μέσω προτάσεων «Μπορώ να κάνω». Εφαρμόστε τη διαδικασία εναλλακτικής αξιολόγησης στην ομάδα μαθητών που έχει προσδιοριστεί από τον Συντονιστή Σχολείου για την ΕΕΓΙ.

2. Διαχείριση χρόνου:

Απαιτούνται περίπου 15 λεπτά για τη διαδικασία εναλλακτικής αξιολόγησης και δεν είναι απαραίτητη η παρουσία των μαθητών.

3. Πριν από τη διαδικασία εναλλακτικής αξιολόγησης:

Σιγουρευτείτε ότι:

- Έχετε μελετήσει το παρόν φυλλάδιο.
- Έχετε κατανοήσει το περιεχόμενο των κριτηρίων σε κάθε επίπεδο, όπως διατυπώνονται με τη μορφή των προτάσεων «Μπορώ να κάνω».
- Έχετε στη διάθεσή σας την κατάσταση με τα στοιχεία των μαθητών του δείγματος για την ΕΕΓΙ.

4. Βαθμολόγηση:

Αξιολογήστε κάθε μαθητή ξεχωριστά. Κατατάξτε τον σε ένα από τα τέσσερα επίπεδα γλωσσομάθειας (Επίπεδο 1, Επίπεδο 2, Επίπεδο 3, Επίπεδο 4), αποφασίστε το βαθμό επάρκειάς του («Μερικώς», «Πλήρως») στο συγκεκριμένο επίπεδο και σημειώστε τη βαθμολογία του (4 -18) στην ονομαστική κατάσταση που θα σας δώσει ο Συντονιστής του Σχολείου για την ΕΕΓΙ.

5. Αν δεν είναι δυνατόν να κατατάξετε έναν μαθητή στα προτεινόμενα επίπεδα και να δώσετε τη βαθμολογία του, χρησιμοποιήστε τον κωδικό «99». Είναι σημαντικό να μην χρησιμοποιήσετε το «0» σε αυτήν την περίπτωση, διότι θα δηλώνετε ότι ο μαθητής παίρνει ένα τεστ Κύριας Μελέτης επιπέδου που δεν του ταιριάζει.

6. Μετά από τη διαδικασία εναλλακτικής αξιολόγησης:

Παραδώστε την κατάσταση με τα ονόματα και τον βαθμό αξιολόγησης κάθε μαθητή στον Συντονιστή του Σχολείου σας για την ΕΕΓΙ.

Παράρτημα 3

Ερωτηματολόγιο μαθητή

Το ερωτηματολόγιο που δόθηκε στους μαθητές/στις μαθήτριες περιλαμβάνει ερωτήσεις που αφορούν:

- ❖ Προσωπικές πληροφορίες για τον μαθητή/την μαθήτρια
- ❖ Πληροφορίες για την οικογένειά του/της και το σπίτι του/της
- ❖ Τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές στο σπίτι
- ❖ Τις γλώσσες στο περιβάλλον του σπιτιού του/της
- ❖ Τη γνώμη του/της για τις ξένες γλώσσες
- ❖ Τα μαθήματα του σχολείου
- ❖ Την εκμάθηση ξένων γλωσσών στο σχολείο
- ❖ Τα μαθήματά του/της των αγγλικών/γαλλικών
- ❖ Τα τεστ και τις εργασίες για το μάθημα των αγγλικών/γαλλικών
- ❖ Τη μελέτη και την προετοιμασία για τις ξένες γλώσσες εκτός ωρών σχολείου
- ❖ Τις δεξιότητές του/της στα αγγλικά/γαλλικά

Στη συνέχεια παρατίθενται αποσπάσματα από το ερωτηματολόγιο.

Η γνώμη σου για τις ξένες γλώσσες

32. Κατά τη γνώμη σου, πόσο καλοί είναι οι παρακάτω άνθρωποι στην εκμάθηση ξένων γλωσσών;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Πολύ κακός	Αρκετά κακός	Αρκετά καλός	Πολύ καλός
1)	Γενικά, πόσο καλοί είναι οι Έλληνες στην εκμάθηση ξένων γλωσσών;	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Πόσο καλός είναι ο πατέρας σου στην εκμάθηση ξένων γλωσσών;	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Πόσο καλή είναι η μητέρα σου στην εκμάθηση ξένων γλωσσών;	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Πόσο καλός/καλή είσαι εσύ στην εκμάθηση ξένων γλωσσών;	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

33. Κατά τη γνώμη σου, πόσο χρήσιμα είναι τα αγγλικά/γαλλικά για τους παρακάτω σκοπούς;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Καθόλου χρήσιμα	Ελάχιστα χρήσιμα	Αρκετά χρήσιμα	Πολύ χρήσιμα
1)	Για ταξίδια	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Για την προσωπική σου ζωή	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Για την περαιτέρω εκπαίδευσή σου	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Για τη μελλοντική σου εργασία	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
5)	Για να βρεις μια καλή δουλειά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
6)	Για να έρθεις σε επαφή με αλλοδαπούς	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
7)	Για την προσωπική σου ικανοποίηση	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
8)	Για τη χρήση υπολογιστών και άλλων τεχνικών συσκευών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
9)	Για να διαβάσεις βιβλία, περιοδικά κλπ.	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
10)	Για λόγους ψυχαγωγίας (για ταινίες, τηλεοπτικά προγράμματα, μουσική, παιχνίδια)	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

Σχετικά με τα μαθήματά σου των αγγλικών/γαλλικών

47. Γιατί μαθαίνεις αγγλικά/γαλλικά;

(Διάλεξε μία μόνο απάντηση)

Γιατί το μάθημα των αγγλικών/γαλλικών είναι υποχρεωτικό	☐	0
Διότι η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας είναι υποχρεωτική κι εγώ διάλεξα τα αγγλικά/γαλλικά	☐	1
Διότι διάλεξα τα αγγλικά/γαλλικά ως μάθημα επιλογής	☐	2

48. Πόσο δύσκολο σου είναι να μαθαίνεις τα παρακάτω;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Πολύ εύκολο	Αρκετά εύκολο	Αρκετά δύσκολο	Πολύ δύσκολο
1)	Να μάθεις να γράφεις κείμενα στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Να μάθεις να μιλάς αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Να μάθεις να καταλαβαίνεις όταν μιλούν αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Να μάθεις την αγγλική/γαλλική γραμματική	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
5)	Να μάθεις να καταλαβαίνεις όταν διαβάζεις αγγλικά/γαλλικά κείμενα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
6)	Να έχεις σωστή προφορά στην αγγλική/γαλλική γλώσσα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
7)	Να μάθεις αγγλικές/γαλλικές λέξεις	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

49. Πόσο συχνά μιλάει αγγλικά/γαλλικά ο καθηγητής/η καθηγήτρια των αγγλικών/γαλλικών όταν κάνετε τα παρακάτω;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Ποτέ	Σχεδόν ποτέ	Κάπου- κάπου	Συχνά	Πάντα
1)	Όταν απευθύνεται σε όλη την τάξη	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Όταν απευθύνεται σε έναν ή δύο μαθητές	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

50. Πόσο συχνά μιλάνε οι μαθητές αγγλικά/γαλλικά όταν κάνετε τα παρακάτω στο μάθημα;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Ποτέ	Σχεδόν ποτέ	Κάπου-κάπου	Συχνά	Πάντα
1)	Όταν οι μαθητές μιλάνε στον καθηγητή/στην καθηγήτρια αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Όταν οι μαθητές δουλεύουν σε ομάδες και μιλάνε μεταξύ τους	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Όταν οι μαθητές μιλάνε σε όλη την τάξη	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

51. Πόσο συχνά χρησιμοποιούνται τα παρακάτω μέσα διδασκαλίας στο μάθημα των αγγλικών/γαλλικών;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Ποτέ	Σχεδόν ποτέ	Κάπου-κάπου	Συχνά	Πάντα
1)	Κασέτες ήχου, cd ή άλλο ακουστικό υλικό στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Βιντεοκασέτες, dvd, video clips από το YouTube ή άλλο οπτικοακουστικό υλικό	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Εφημερίδες, περιοδικά, κόμικ ή στίχοι τραγουδιών στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Διαδίκτυο	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
5)	Προγράμματα υπολογιστών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6)	Εργαστήριο γλωσσών (υπολογιστές μαθητών με συγκεκριμένο γλωσσικό λογισμικό)	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7)	Βιβλίο αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
8)	Βιβλία γραμμένα στα αγγλικά/γαλλικά για εκτεταμένο διάβασμα π.χ. λογοτεχνικά έργα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
9)	Υλικό μαθήματος που έχει ετοιμάσει ο καθηγητής των αγγλικών/γαλλικών (π.χ. φυλλάδια, γραπτά κείμενα για ανάγνωση και κατανόηση)	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

52. Πόσο χρήσιμα είναι τα σχολικά βιβλία των αγγλικών/γαλλικών ή πόσο χρήσιμο είναι το σχολικό βιβλίο σου των αγγλικών/γαλλικών για τα παρακάτω;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Καθόλου χρήσιμα	Ελάχιστα χρήσιμα	Αρκετά χρήσιμα	Πολύ χρήσιμα
1)	Για να μάθεις να γράφεις στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Για να μάθεις να μιλάς στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Για να μάθεις να καταλαβαίνεις όταν κάποιος μιλάει αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Για να μάθεις την αγγλική/γαλλική γραμματική	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

5)	Για να μάθεις να διαβάζεις κείμενα στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
6)	Για να μάθεις τη σωστή προφορά στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
7)	Για να μάθεις λέξεις στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

53. Πόσο συχνά συμβαίνει κάτι από τα παρακάτω στο μάθημα των αγγλικών/γαλλικών;
(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Ποτέ	Σχεδόν ποτέ	Κάπου-κάπου	Συχνά	Πάντα
1)	Οι μαθητές δουλεύουν σε ομάδες	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Οι μαθητές δουλεύουν ατομικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Μια ομάδα μαθητών απευθύνεται σε όλη την τάξη	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Ένας μαθητής απευθύνεται σε όλη την τάξη	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
5)	Ο καθηγητής/η καθηγήτρια απευθύνεται σε ολόκληρη την τάξη	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6)	Ο καθηγητής/η καθηγήτρια απευθύνεται σε έναν ή δύο μαθητές	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

54. Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με τις παρακάτω δηλώσεις σχετικά με τον καθηγητή ή την καθηγήτριά σου των αγγλικών/γαλλικών;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Διαφωνώ	Διαφωνώ λίγο	Συμφωνώ λίγο	Συμφωνώ
1)	Ο καθηγητής/η καθηγήτριά μου των αγγλικών/γαλλικών είναι καλός/καλή εκπαιδευτικός	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Τα πάω καλά με τον καθηγητή/την καθηγήτρια των αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Ο καθηγητής των αγγλικών/γαλλικών μου προσπαθεί να κάνει τα μαθήματα ενδιαφέροντα για εμάς	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Ο καθηγητής/η καθηγήτρια των αγγλικών/γαλλικών μας βοηθάει	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
5)	Μου αρέσει ο καθηγητής/η καθηγήτριά μου των αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
6)	Ο καθηγητής/η καθηγήτριά μου των αγγλικών/γαλλικών είναι αυστηρός/ή	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

55. Σε ποιο βαθμό συμφωνείς ή διαφωνείς με τις παρακάτω δηλώσεις σχετικά με τα μαθήματά σου των αγγλικών/γαλλικών;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Διαφωνώ	Διαφωνώ λίγο	Συμφωνώ λίγο	Συμφωνώ
1)	Τα μαθήματα των αγγλικών/γαλλικών είναι ενδιαφέροντα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Τα μαθήματα των αγγλικών/γαλλικών είναι ευχάριστα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Τα μαθήματα των αγγλικών/γαλλικών είναι καλά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Τα μαθήματά μου των αγγλικών/γαλλικών είναι σπατάλη χρόνου	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
5)	Τα μαθήματά μου των αγγλικών/γαλλικών είναι εύκολα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
6)	Τα μαθήματά μου των αγγλικών/γαλλικών είναι βαρετά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

56. Κατά τη γνώμη σου πόσο δύσκολο είναι να μάθουν αγγλικά/γαλλικά οι παρακάτω;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Διαφωνώ	Διαφωνώ λίγο	Συμφωνώ λίγο	Συμφωνώ
1)	Άνθρωποι που συνήθως μιλάνε ελληνικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Μαθητές στην τάξη μου των αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

57. Πόσο συχνά ο καθηγητής/η καθηγήτριά σου των αγγλικών/γαλλικών τονίζει τις ομοιότητες μεταξύ της αγγλικής/γαλλικής γλώσσας και των άλλων γλωσσών όταν διδάσκει τα παρακάτω;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Ποτέ	Μερικές φορές	Αρκετά συχνά	Πολύ συχνά
1)	Όταν διδάσκει τον γραπτό λόγο στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Όταν διδάσκει τον προφορικό λόγο στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Όταν διδάσκει την κατανόηση προφορικού λόγου στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Όταν διδάσκει την γραμματική στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
5)	Όταν διδάσκει την ανάγνωση κειμένων στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
6)	Όταν διδάσκει τη σωστή προφορά στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
7)	Όταν διδάσκει λέξεις στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

58. Πόσο συχνά κάνεις τα παρακάτω στα μαθήματα αγγλικών/γαλλικών;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Ποτέ ή σχεδόν ποτέ	Μερικές φορές το χρόνο	Περίπου μία φορά το μήνα	Μερικές φορές το μήνα	(Σχεδόν) σε κάθε μάθημα
1)	Να μάθεις να γράφεις κείμενα στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Να μάθεις να μιλάς αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Να μάθεις να καταλαβαίνεις όταν μιλούν αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Να μάθεις την αγγλική/γαλλική γραμματική	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
5)	Να μάθεις να καταλαβαίνεις όταν διαβάζεις αγγλικά/γαλλικά κείμενα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6)	Να μάθεις τη σωστή προφορά στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7)	Να μάθεις αγγλικές/γαλλικές λέξεις	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

Σχετικά με τα διαγωνίσματα και τις ασκήσεις που μου αναθέτουν στο μάθημα των αγγλικών/γαλλικών

59. Πόσο συχνά κάνει τα παρακάτω ο καθηγητής/η καθηγήτριά σου των αγγλικών/γαλλικών;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Ποτέ ή σχεδόν ποτέ	Μερικές φορές το χρόνο	Περίπου μία φορά το μήνα	Μερικές φορές το μήνα	(Σχεδόν) σε κάθε μάθημα
1)	Δίνει ένα τεστ ή αναθέτει μια εργασία στα αγγλικά/γαλλικά που αξιολογείται με βαθμό ή σκορ επιτυχίας	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Δίνει σχόλια σχετικά με ένα τεστ ή μια εργασία που έκανες	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

60. Πόσο χρόνο μελετάς συνήθως για ένα τεστ στα αγγλικά/γαλλικά;

(Διάλεξε μία μόνο απάντηση)

Καθόλου Χρόνο	☐ 0
Λιγότερο από μία ώρα	☐ 1
Περίπου μία με δύο ώρες	☐ 2
Περίπου δύο με τρεις ώρες	☐ 3
Περισσότερες από τρεις ώρες	☐ 4

61. Πόσο σημαντικά είναι τα παρακάτω για να πάρεις καλό τελικό βαθμό στο μάθημα των αγγλικών/γαλλικών;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Καθόλου χρήσιμα	Ελάχιστα χρήσιμα	Αρκετά χρήσιμα	Πολύ χρήσιμα
1)	Να γράφεις κείμενα στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Να μιλάς καλά αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Να καταλαβαίνεις κάποιον που μιλάει αγγλικά/ γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Να ξέρεις τη γραμματική της αγγλικής/γαλλικής γλώσσας	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
5)	Να διαβάζεις γραπτά κείμενα στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
6)	Να έχεις σωστή προφορά στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
7)	Να γνωρίζεις πολλές αγγλικές/γαλλικές λέξεις	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

Σχετικά με τη μελέτη και την κατ' οίκον εργασία στις ξένες γλώσσες εκτός των ωρών του σχολείου

62. Όταν μελετάς ή κάνεις την κατ' οίκον εργασία για τα αγγλικά/γαλλικά, πόσο συχνά χρησιμοποιείς υπολογιστή για τα παρακάτω;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Ποτέ ή σχεδόν ποτέ	Μερικές φορές το χρόνο	Περίπου μία φορά το μήνα	Μερικές φορές το μήνα	(Σχεδόν) σε κάθε μάθημα
1)	Για να βρίσκω πληροφορίες για την κατ' οίκον εργασία ή τις εργασίες στα αγγλικά/ γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Για την κατ' οίκον εργασία ή τις εργασίες στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Για να μάθω να γράφω στα αγγλικά/ γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Για να μάθω να μιλάω στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
5)	Για να μάθω να καταλαβαίνω κάποιον που μιλάει αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6)	Για να μάθω την γραμματική της αγγλικής/ γαλλικής γλώσσας	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7)	Για να μάθω να διαβάζω και να καταλαβαίνω κείμενα στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
8)	Για να μάθω να προφέρω τα αγγλικά/ γαλλικά σωστά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
9)	Για να μάθω λέξεις στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

63. Γενικά, πόσο χρόνο αφιερώνεις κάθε εβδομάδα για την κατ' οίκον εργασία και τις εργασίες σου στα παρακάτω μαθήματα;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

	Καμία ώρα	Λιγότερο από μία ώρα την εβδομάδα	Περίπου μια με δύο ώρες την εβδομάδα	Περίπου δύο με τρεις ώρες την εβδομάδα	Περισσότερες από τρεις ώρες την εβδομάδα
1) Αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2) Για άλλες ξένες γλώσσες και για τα λατινικά και τα αρχαία ελληνικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

64. Τι είδους επιπλέον μαθήματα έχεις παρακολουθήσει ή παρακολουθείς τώρα;

(Διάλεξε μία απάντηση σε κάθε γραμμή)

		Όχι	Ναι
1) Μαθήματα εμπλουτισμού της γνώσης για μαθητές με καλές επιδόσεις στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 0	☐ 1
2) Μαθήματα εμπλουτισμού της γνώσης για μαθητές με καλές επιδόσεις σε άλλες ξένες γλώσσες και στα λατινικά και στα αρχαία ελληνικά	☐ 0	☐ 0	☐ 1
3) Μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας για τα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 0	☐ 1
4) Μαθήματα εμπλουτισμού της γνώσης για μαθητές με καλές επιδόσεις στις άλλες ξένες γλώσσες (συμπεριλαμβανομένων των λατινικών και των αρχαίων ελληνικών)	☐ 0	☐ 0	☐ 1
5) Επιπλέον μαθήματα για τα ελληνικά	☐ 0	☐ 0	☐ 1
6) Επιπλέον μαθήματα σε μια άλλη γλώσσα, εκτός από τα ελληνικά, που χρησιμοποιείται συστηματικά στο σπίτι σου	☐ 0	☐ 0	☐ 1

Οι δεξιότητές σου στα αγγλικά/γαλλικά

Σε αυτή την ενότητα πες μας πώς κρίνεις τις δεξιότητές σου στα αγγλικά/γαλλικά

A1. Μπορείς να κάνεις τα παρακάτω όταν διαβάζεις ένα κείμενο στα αγγλικά/γαλλικά;

(Διάλεξε μια απάντηση για κάθε δήλωση: ΝΑΙ εάν η δήλωση περιγράφει κάτι που πιστεύεις ότι ήδη μπορείς να κάνεις. ΟΧΙ εάν ακόμη ΔΕΝ μπορείς να κάνεις αυτό που περιγράφεται)

		Όχι, όχι ακόμα	Ναι
1) Μπορώ να καταλάβω λέξεις και πολύ απλές προτάσεις που γνωρίζω, για παράδειγμα σε αφίσες.	☐ 0	☐ 0	☐ 1
2) Μπορώ να βρω πληροφορίες, για παράδειγμα σε διαφημίσεις και αγγελίες, προγράμματα.	☐ 0	☐ 0	☐ 1
3) Μπορώ να βρω τα κύρια σημεία σε απλά άρθρα εφημερίδας που αφορούν θέματα που γνωρίζω.	☐ 0	☐ 0	☐ 1
4) Μπορώ να διαβάσω γρήγορα μεγάλα και σύνθετα κείμενα και να εντοπίσω τις λεπτομέρειες που χρειάζομαι.	☐ 0	☐ 0	☐ 1

A2. Μπορείς να κάνεις τα παρακάτω όταν ακούς ένα κείμενο στα αγγλικά/γαλλικά;

(Διάλεξε μια απάντηση για κάθε δήλωση: ΝΑΙ εάν η δήλωση περιγράφει κάτι που πιστεύεις ότι ήδη μπορείς να κάνεις. ΟΧΙ εάν ακόμη ΔΕΝ μπορείς να κάνεις αυτό που περιγράφεται)

		Όχι, όχι ακόμα	Ναι
1)	Μπορώ να καταλάβω ερωτήσεις και οδηγίες όταν οι ομιλητές μιλούν προσεκτικά και αργά.	☐ 0	☐ 1
2)	Μπορώ να καταλάβω τι μου λένε, αρκεί ο ομιλητής να μιλάει καθαρά, αργά και με σαφήνεια.	☐ 0	☐ 1
3)	Μπορώ να καταλάβω τα κύρια σημεία ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών προγραμμάτων για θέματα που γνωρίζω, εάν οι ομιλητές δεν μιλάνε πολύ γρήγορα.	☐ 0	☐ 1
4)	Μπορώ να καταλάβω εκτεταμένο και πολύπλοκο προφορικό λόγο και διαλέξεις εάν το θέμα μου είναι σχετικά γνωστό.	☐ 0	☐ 1

A3. Μπορείς να κάνεις τα παρακάτω όταν γράφεις κείμενο στα αγγλικά/γαλλικά;

(Διάλεξε μια απάντηση για κάθε δήλωση: ΝΑΙ εάν η δήλωση περιγράφει κάτι που πιστεύεις ότι ήδη μπορείς να κάνεις. ΟΧΙ εάν ακόμη ΔΕΝ μπορείς να κάνεις αυτό που περιγράφεται)

		Όχι, όχι ακόμα	Ναι
1)	Μπορώ να γράψω λίγες λέξεις και φράσεις που σχετίζονται με εμένα, την οικογένειά μου, το μέρος που ζω, το σχολείο μου.	☐ 0	☐ 1
2)	Μπορώ να γράψω πολύ σύντομες, απλές περιγραφές για γεγονότα και για προσωπικές εμπειρίες.	☐ 0	☐ 1
3)	Μπορώ να γράψω λεπτομερή γράμματα για τις προσωπικές μου εμπειρίες και τα συναισθήματά μου καθώς και για γεγονότα.	☐ 0	☐ 1
4)	Μπορώ να γράψω λεπτομερή κριτική ενός κινηματογραφικού έργου, ενός βιβλίου ή ενός θεατρικού έργου.	☐ 0	☐ 1

A4. Μπορείς να κάνεις τα παρακάτω όταν μιλάς αγγλικά/γαλλικά;

(Διάλεξε μια απάντηση για κάθε δήλωση: ΝΑΙ εάν η δήλωση περιγράφει κάτι που πιστεύεις ότι ήδη μπορείς να κάνεις. ΟΧΙ εάν ακόμη ΔΕΝ μπορείς να κάνεις αυτό που περιγράφεται)

		Όχι, όχι ακόμα	Ναι
1)	Μπορώ να κάνω απλές ερωτήσεις και να δώσω απλές απαντήσεις για θέματα που γνωρίζω καλά.	☐ 0	☐ 1
2)	Μπορώ να αφηγηθώ μια ιστορία ή να περιγράψω κάτι με απλές προτάσεις.	☐ 0	☐ 1
3)	Μπορώ να συμμετάσχω σε μια συζήτηση για θέματα που γνωρίζω καλά και να εκφράσω προσωπικές απόψεις.	☐ 0	☐ 1
4)	Μπορώ να εξηγήσω την άποψή μου για ένα θέμα της επικαιρότητας αναφέροντας για παράδειγμα τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα διαφόρων επιλογών.	☐ 0	☐ 1

Παράρτημα 4

Ερωτηματολόγιο καθηγητή

Το ερωτηματολόγιο αυτό περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με τα εξής θεματικά πεδία:

- ❖ Προσωπικές πληροφορίες για τους εκπαιδευτικούς
- ❖ Τις γλώσσες που μιλάνε
- ❖ Τη διαμονή τους στο εξωτερικό
- ❖ Την αρχική τους εκπαίδευση ως καθηγητών/καθηγητριών
- ❖ Τα προσόντα τους ως καθηγητών/καθηγητριών
- ❖ Την τωρινή τους απασχόληση
- ❖ Την ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση
- ❖ Τη διδασκαλία ξένων γλωσσών
- ❖ Τα διαθέσιμα διδακτικά μέσα για τις τάξεις σας των αγγλικών/γαλλικών
- ❖ Τις τάξεις τους των αγγλικών/γαλλικών
- ❖ Τις κατ' οίκον εργασίες μαθητών και την αξιολόγηση

Στη συνέχεια παρατίθενται αποσπάσματα από το ερωτηματολόγιο.

Σχετικά με την ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση

Ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είναι η εκπαίδευση που λαμβάνουν οι καθηγητές κατά τη διάρκεια της καριέρας τους για να επικαιροποιήσουν, να αναπτύξουν και να διευρύνουν τις γνώσεις που απέκτησαν κατά την αρχική τους εκπαίδευση και/ή για να αποκτήσουν νέες ικανότητες και αντίληψη του επαγγέλματος, τα οποία οι καθηγητές πιθανόν να μην έλαβαν σε ένα δεδομένο σημείο στην καριέρα τους. Η επιμόρφωση πιθανόν να πάρει ποικίλες μορφές, όπως μια σειρά μαθημάτων, ένα συνέδριο ή ένα σεμινάριο.

30. Για εσάς η συμμετοχή στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είναι υποχρέωση, δικαίωμα ή επιλογή;

(Παρακαλούμε διαλέξτε την απάντηση/τις απαντήσεις που περιγράφει/περιγράφουν καλύτερα την κατάσταση σας)

Η συμμετοχή στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είναι υποχρέωση για τους καθηγητές.	☐	0
Η συμμετοχή στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είναι δικαίωμα για τους καθηγητές.	☐	1
Η συμμετοχή στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είναι απαραίτητη προϋπόθεση για προαγωγή.	☐	2
Η συμμετοχή στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είναι προαιρετική.	☐	3

31. Τα τελευταία πέντε χρόνια πόσο συχνά έχετε συμμετάσχει σε ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση στα παρακάτω μέρη;

	(Παρακαλούμε σημειώστε τον αριθμό που αντιστοιχεί στις φορές που συμμετείχατε σε μία διαφορετικής μορφής ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση)	Αριθμός φορών
1)	Στο σχολείο όπου διδάσκετε	<input type="text"/>
2)	Σε άλλον εκπαιδευτικό οργανισμό στην Ελλάδα	<input type="text"/>
3)	Σε άλλον εκπαιδευτικό οργανισμό στην Ελλάδα	<input type="text"/>
4)	Σε εκπαιδευτικό φορέα σε μία αγγλόφωνη/γαλλόφωνη χώρα	<input type="text"/>
5)	Σε εκπαιδευτικό φορέα σε μία μη-αγγλόφωνη/μη-γαλλόφωνη χώρα, εκτός από την Ελλάδα	<input type="text"/>
6)	Στο διαδίκτυο	<input type="text"/>

32. Τα τελευταία πέντε χρόνια έχετε συμμετάσχει ως καθηγητής/καθηγήτρια σε ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση που κάλυψε κάποιο από τα παρακάτω θέματα που σχετίζονται με τη γλώσσα;

(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)

		Όχι	Ναι
1)	Μελέτη της αγγλικής/γαλλικής γλώσσας	☐	☐
2)	Μελέτη άλλων γλωσσών εκτός της αγγλικής/γαλλικής	☐	☐
3)	Αγγλική/γαλλική λογοτεχνία	☐	☐
4)	Αγγλικό/γαλλικό πολιτισμό	☐	☐
5)	Διδασκαλία της αγγλικής/γαλλικής ως ξένης γλώσσας	☐	☐
6)	Διδακτική και μεθοδολογία της διδασκαλίας της αγγλικής/γαλλικής γλώσσας	☐	☐
7)	ΤΠΕ στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας	☐	☐

8)	Διδασκαλία μη γλωσσικού μαθήματος μέσω μιας ξένης γλώσσας (CLIL)	☐ 0	☐ 1
9)	Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς	☐ 0	☐ 1
10)	Η χρήση του Φακέλου του Μαθητή (Portfolio), π.χ. Το Ευρωπαϊκό Πορτφόλιο Γλωσσών	☐ 0	☐ 1
11)	Ανάπτυξη ικανοτήτων αναστοχαστικής διδασκαλίας και έρευνας δράσης	☐ 0	☐ 1
12)	Δραστηριότητες για την εκμάθηση γλωσσών μέσα στην τάξη	☐ 0	☐ 1

33. Τα τελευταία πέντε χρόνια έχετε συμμετάσχει ως καθηγητής/καθηγήτρια σε ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση που ασχολήθηκε με κάποιο από τα παρακάτω θέματα που σχετίζονται γενικότερα με τη θεωρία και την πρακτική της διδασκαλίας;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)	Όχι	Ναι
1)	Διαπολιτισμική εκπαίδευση	☐ 0	☐ 1
2)	Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες	☐ 0	☐ 1
3)	Διαχείριση τάξεων μεικτών ικανοτήτων	☐ 0	☐ 1
4)	Διαχείριση συμπεριφοράς και πειθαρχίας στο σχολείο	☐ 0	☐ 1
5)	Ανάπτυξη διδακτικών πακέτων	☐ 0	☐ 1
6)	Τεστ και αξιολόγηση μαθητών	☐ 0	☐ 1
7)	Διοίκηση σχολικής μονάδας	☐ 0	☐ 1
8)	Επικοινωνιακές δεξιότητες ή δημόσιες σχέσεις	☐ 0	☐ 1
9)	Καθοδήγηση (mentoring) και συμβουλευτική	☐ 0	☐ 1
10)	Πρόσβαση σε δίκτυα υποστήριξης και σε επιστημονικές ενώσεις	☐ 0	☐ 1

34. Ποια από τις ακόλουθες οικονομικές αποζημιώσεις μπορείτε να λάβετε για συμμετοχή στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)	Όχι	Ναι
1)	Πληρωμή εγγραφής για την επιμόρφωση	☐ 0	☐ 1
2)	Πληρωμή για άλλες δαπάνες που σχετίζονται με την επιμόρφωση	☐ 0	☐ 1
3)	Άδεια με αποδοχές κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης, χωρίς απώλεια εισοδήματος	☐ 0	☐ 1
4)	Αύξηση μισθού μετά την επιμόρφωση	☐ 0	☐ 1

35. Υπό κανονικές συνθήκες, πότε σας επιτρέπεται να πάρετε μέρος σε ενδοϋπηρεσιακή εκπαίδευση;

<i>(Παρακαλούμε επιλέξτε μία μόνο απάντηση)</i>	
Κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας σας με αντικαταστάτη καθηγητή για τις τάξεις σας	☐ 0
Κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας σας, αλλά εκτός ωρών διδασκαλίας χωρίς αντικαταστάτη καθηγητή για τις τάξεις σας	☐ 1
Μόνο εκτός του ωραρίου εργασίας σας	☐ 2

Σχετικά με την ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση

36. Ποιες από τις παρακάτω γλώσσες, συμπεριλαμβανομένων των αρχαίων ελληνικών και των λατινικών, έχετε διδάξει τα τελευταία πέντε χρόνια;

(Παρακαλούμε σημειώστε όσα κουτάκια αντιστοιχούν στην απάντηση σας)

Ελληνικά	☐ 0
Αρχαία ελληνικά	☐ 1
Αγγλικά/γαλλικά	☐ 2
Λατινικά	☐ 3
Γαλλικά	☐ 4
Γερμανικά	☐ 5
Άλλη γλώσσα/ άλλες γλώσσες	☐ 6

37. Σε ποιες από τις παρακάτω βαθμίδες εκπαίδευσης έχετε διδάξει αγγλικά/ γαλλικά τα τελευταία πέντε χρόνια;

(Παρακαλούμε σημειώστε όσα κουτάκια αντιστοιχούν στην απάντηση σας)

Δημοτικό σχολείο	☐ 0
Γυμνάσιο	☐ 1
Γενικό Λύκειο	☐ 2
Επαγγελματική Σχολή	☐ 3
Επαγγελματικό Λύκειο	☐ 4
Εσπερινό Γυμνάσιο	☐ 5
Εσπερινό Επαγγελματικό Λύκειο	☐ 6

38. Σε ποιες τάξεις έχετε διδάξει αγγλικά/ γαλλικά κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών;

(Παρακαλούμε σημειώστε όσα κουτάκια αντιστοιχούν στην απάντησή σας)

2α τάξη Γενικού, Επαγγελματικού Λυκείου ή Επαγγελματικής Σχολής	☐ 0
1η τάξη Γενικού, Επαγγελματικού Λυκείου ή Επαγγελματικής Σχολής	☐ 1
3η τάξη Γυμνασίου	☐ 2
2η τάξη Γυμνασίου	☐ 3
1η τάξη Γυμνασίου	☐ 4
6η τάξη Δημοτικού	☐ 5
5η τάξη Δημοτικού	☐ 6
4η τάξη Δημοτικού	☐ 7
3η τάξη Δημοτικού	☐ 8
2η τάξη Δημοτικού	☐ 9
1η τάξη Δημοτικού	☐ 10
Προσχολική Αγωγή	☐ 11

39. Σε γενικές γραμμές, πόσοι μαθητές υπάρχουν στην τάξη σας στο μάθημα των αγγλικών/γαλλικών;

(Παρακαλούμε γράψτε τον αριθμό των μαθητών)

Μαθητές

40. Πόσο συχνά έχετε χρησιμοποιήσει το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τα παρακάτω;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)	Ποτέ	Μερικές φορές	Αρκετά συχνά	Πολύ συχνά
1)	Για ανάπτυξη του αναλυτικού προγράμματος και του προγράμματος σπουδών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Για επιμόρφωση των καθηγητών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Για τεστ ή γενικότερη αξιολόγηση	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Για την ανάπτυξη ή την επιλογή διδακτικού υλικού	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
5)	Για επικοινωνία με εμπλεκόμενους στην εκπαίδευση, όπως μαθητές, άλλους καθηγητές, γονείς, κ.λ.π.	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

41. Τα τελευταία τρία χρόνια πόσο συχνά συμμετείχατε στην οργάνωση των παρακάτω;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)	Καθόλου	Μια φορά	Δύο φορές	Τρείς φορές	Τέσσερις φορές ή περισσότερες
1)	Σχολικά ταξίδια σε αγγλόφωνη/γαλλόφωνη χώρα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Σχολικά ταξίδια σε άλλη (μη αγγλόφωνη/γαλλόφωνη) χώρα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Επισκέψεις στο σχολείο σας από σχολική τάξη αγγλόφωνης/γαλλόφωνης χώρας	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Επισκέψεις στο σχολείο σας από σχολική τάξη άλλης (μη-αγγλόφωνης/μη-γαλλόφωνης) χώρας	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

42. Τα τελευταία τρία χρόνια πόσο συχνά συμμετείχατε στην οργάνωση των παρακάτω δραστηριοτήτων στο σχολείο;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)	Καθόλου	Μια φορά	Δύο φορές	Τρείς φορές	Τέσσερις φορές ή περισσότερες
1)	Πρόγραμμα συνεργασίας με σχολεία στο εξωτερικό	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Λέσχες γλωσσών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Διαγωνισμός γλωσσών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
5)	Γλωσσικά προγράμματα εκτός του αναλυτικού προγράμματος	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6)	Αλληλογραφία των μαθητών σας με φίλους μέσω ταχυδρομείου, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή MSN	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7)	Εκδρομές και ταξίδια θεματικού πεδίου που σχετίζονται με την εκπαίδευση στην ξένη γλώσσα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

Σχετικά με τα διδακτικά μέσα που είναι στην διάθεσή σας για το μάθημα των αγγλικών/γαλλικών

Ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είναι η εκπαίδευση που λαμβάνουν οι καθηγητές κατά τη διάρκεια της καριέρας τους για να επικαιροποιήσουν, να αναπτύξουν και να διευρύνουν τις γνώσεις που απέκτησαν κατά την αρχική τους εκπαίδευση και/ή για να αποκτήσουν νέες ικανότητες και αντίληψη του επαγγέλματος, τα οποία οι καθηγητές πιθανόν να μην έλαβαν σε ένα δεδομένο σημείο στην καριέρα τους. Η επιμόρφωση πιθανόν να πάρει ποικίλες μορφές, όπως μια σειρά μαθημάτων, ένα συνέδριο ή ένα σεμινάριο.

43. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις παρακάτω συσκευές στο σχολείο για τη διδασκαλία της αγγλικής/γαλλικής γλώσσας;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)	Ποτέ, γιατί δεν διατίθεται	Σχεδόν ποτέ ή ποτέ	Μερικές φορές το χρόνο	Μερικές φορές το μήνα	(Σχεδόν) κάθε εβδομάδα
1)	Επιτραπέζιο ή φορητό υπολογιστή για τον καθηγητή στην τάξη	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Διαφανοσκόπιο (OHP) στην τάξη	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Διαδραστικό πίνακα στην τάξη	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Εργαστήριο πολυμέσων (υπολογιστή για τον καθηγητή και για τους μαθητές με συγκεκριμένο λογισμικό για την εκμάθηση γλωσσών)	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
5)	Εργαστήριο πολυμέσων (υπολογιστές για τον καθηγητή και για τους μαθητές χωρίς συγκεκριμένο λογισμικό για την εκμάθηση των γλωσσών)	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6)	Σύνδεση μέσω του διαδικτύου στην τάξη	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7)	Εικονικό περιβάλλον τηλεδιάσκεψης για την υποστήριξη διδασκαλίας και εκμάθησης των γλωσσών, π.χ. Moodle, WebCT, Blackboard, Fronter, Sakai.	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

44. Σε γενικές γραμμές, πόσο συχνά χρησιμοποιείτε εσείς ή οι μαθητές σας τα παρακάτω διδακτικά μέσα για το διδασκόμενο μάθημα των αγγλικών/γαλλικών;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)	Ποτέ ή σχεδόν ποτέ	Μερικές φορές το χρόνο	Περίπου μία φορά το μήνα	Μερικές φορές το μήνα	(Σχεδόν) σε κάθε μάθημα
1)	Κασέτες ήχου, cd ή άλλο ακουστικό υλικό στην αγγλική/γαλλική γλώσσα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Κασέτες βίντεο, dvd, βίντεο-κλιπ από το YouTube ή άλλο οπτικο-ακουστικό υλικό	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Εφημερίδες, περιοδικά, κόμικς ή στίχους τραγουδιών γραμμένους στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Διαδίκτυο	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

5)	Προγράμματα υπολογιστή	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6)	Γλωσσικό εργαστήριο (προσωπικοί υπολογιστές για τους μαθητές με συγκεκριμένο λογισμικό για τη γλώσσα)	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7)	Εγχειρίδιο για την αγγλική/γαλλική γλώσσα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
8)	Βιβλία γραμμένα στα αγγλικά/γαλλικά για εκτεταμένη ανάγνωση, π.χ. μυθιστορήματα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
9)	Υλικό μαθημάτων που φτιάξατε εσείς ή οι συνάδελφοί σας (π.χ. φυλλάδια, κείμενα για ανάγνωση)	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

45. Σε γενικές γραμμές, πόσο συχνά χρησιμοποιείτε εσείς ή οι μαθητές σας τα ακόλουθα μέσα ΤΠΕ για το μάθημα των αγγλικών/γαλλικών που διδάσκετε;

	<i>(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)</i>	<i>Ποτέ ή σχεδόν ποτέ</i>	<i>Μερικές φορές το χρόνο</i>	<i>Περίπου μία φορά το μήνα</i>	<i>Μερικές φορές το μήνα</i>	<i>(Σχεδόν) σε κάθε μάθημα</i>
1)	Λογισμικό ή δικτυακούς τόπους ειδικά σχεδιασμένα για την εκμάθηση γλωσσών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Ηλεκτρονικά λεξικά και άλλες πηγές αναφοράς	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Ηλεκτρονικά μέσα ειδησεογραφίας (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες) στην αγγλική/γαλλική γλώσσα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Άλλους δικτυακούς τόπους που αφορούν τη ζωή και τον πολιτισμό σε αγγλόφωνη/γαλλόφωνη χώρα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
5)	Εργαλεία επικοινωνίας, π.χ. ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, συνομιλία, συγγραφή ιστολογίων (blogging)	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6)	Εργαλεία κατασκευασμένα επί παραγγελία στο σχολείο για την εκμάθηση και τη διδασκαλία γλωσσών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7)	Ηλεκτρονικός Φάκελος Μαθητή (Portfolio)	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
8)	Εργαλεία για την αξιολόγηση των γλωσσών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
9)	Αναζήτηση δικτυακών τόπων για τις γλώσσες	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

46. Κατά την άποψή σας, πόσο χρήσιμα είναι τα εγχειρίδια ή το διδακτικό υλικό που εσείς χρησιμοποιείτε για τα ακόλουθα;

(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)

		Καθόλου χρήσιμα	Σχεδόν καθόλου χρήσιμα	Αρκετά χρήσιμα	Πολύ χρήσιμα
1)	Διδασκαλία γραπτού λόγου στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Διδασκαλία προφορικού λόγου στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Διδασκαλία κατανόησης προφορικού λόγου στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Διδασκαλία αγγλικής/γαλλικής γραμματικής	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
5)	Διδασκαλία ανάγνωσης κειμένων στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
6)	Διδασκαλία σωστής προφοράς στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
7)	Διδασκαλία λεξιλογίου στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
8)	Αγγλικό/γαλλικό πολιτισμό και λογοτεχνία	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
9)	Για τον σχεδιασμό μαθημάτων	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

47. Σε γενικές γραμμές, πόσο συχνά χρειάζεται οι μαθητές σας να χρησιμοποιούν υπολογιστή για τα παρακάτω;

(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)

		Ποτέ ή σχεδόν ποτέ	Μερικές φορές το χρόνο	Μερικές φορές το μήνα	Μερικές φορές την εβδομάδα	(Σχεδόν) κάθε μέρα
1)	Για να αντλήσουν πληροφορίες για τις κατ' οίκον εργασίες στα αγγλικά/γαλλικά ή για ασκήσεις που τους ανατίθενται	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Για την ανάθεση κατ' οίκον εργασιών στα αγγλικά/γαλλικά ή για ασκήσεις που τους ανατίθενται	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Για να μάθουν να γράφουν στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Για να μάθουν να μιλούν στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
5)	Για να μάθουν να κατανοούν προφορικό λόγο στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6)	Για να μάθουν την αγγλική/γαλλική γραμματική	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7)	Για να μάθουν να διαβάζουν κείμενα στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
8)	Για να μάθουν σωστή προφορά στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
9)	Για να μάθουν λεξιλόγιο στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

Σχετικά με την ανάθεση κατ' οίκον εργασιών και την αξιολόγηση

56. Σε γενικές γραμμές, πόσο συχνά δίνετε στην τάξη των αγγλικών/γαλλικών κατ' οίκον εργασία ή δραστηριότητες με σκοπό τα παρακάτω;

<i>(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)</i>		<i>Ποτέ ή σχεδόν ποτέ</i>	<i>Μερικές φορές το χρόνο</i>	<i>Περίπου μία φορά το μήνα</i>	<i>Μερικές φορές το μήνα</i>	<i>(Σχεδόν) σε κάθε μάθημα</i>
1)	Να μάθουν να γράφουν στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Να μάθουν να μιλούν στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Να μάθουν να κατανοούν προφορικό λόγο στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Να μάθουν γραμματική στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
5)	Να μάθουν να διαβάζουν αγγλικά/γαλλικά κείμενα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6)	Να μάθουν να προφέρουν σωστά στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7)	Να μάθουν λεξιλόγιο στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
8)	Να μάθουν για τον αγγλικό/γαλλικό πολιτισμό και τη λογοτεχνία	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

57. Σε γενικές γραμμές, πόσο συχνά δίνετε τα παρακάτω σε μια τάξη σας;

<i>(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)</i>		<i>Ποτέ ή σχεδόν ποτέ</i>	<i>Μερικές φορές το χρόνο</i>	<i>Περίπου μία φορά το μήνα</i>	<i>Μερικές φορές το μήνα</i>	<i>(Σχεδόν) σε κάθε μάθημα</i>
1)	Κατ' οίκον εργασίες ή δραστηριότητες	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Γραπτά ή προφορικά σχόλια για κατ'οίκον εργασία ή για μια άσκηση που τους ανατέθηκε	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Ένα τεστ στα αγγλικά/γαλλικά ή μια εργασία που ανατέθηκε και έχει αξιολογηθεί με βαθμό ή με σκορ	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Γραπτά ή προφορικά σχόλια σε τεστ ή σε εργασία που έκαναν οι μαθητές σας	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

58. Κατά την άποψή σας, πόσο χρόνο πρέπει να αφιερώνουν οι μαθητές σας κάθε εβδομάδα στη μελέτη και στις κατ' οίκον εργασίες για την αγγλική/γαλλική γλώσσα;

(Παρακαλούμε επιλέξτε μία μόνο απάντηση)

Μηδέν ώρες	☐ 0
Λιγότερο από μια ώρα την εβδομάδα	☐ 1
Περίπου μία με δύο ώρες την εβδομάδα	☐ 2
Περίπου δύο με τρεις ώρες την εβδομάδα	☐ 3
Περισσότερες από τρεις ώρες την εβδομάδα	☐ 4

59. Πόσο σημαντικά είναι τα παρακάτω όταν εσείς αποφασίζετε τη βαθμολογία στο μάθημα των αγγλικών/γαλλικών για την τελευταία τάξη των μαθητών;

(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)

		Καθόλου σημαντικό	Σχεδόν καθόλου σημαντικό	Αρκετά σημαντικό	Πολύ σημαντικό
1)	Να γράφουν καλά στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Να μιλούν καλά στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Να κατανοούν τον προφορικό λόγο στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Να γνωρίζουν την αγγλική/γαλλική γραμματική	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
5)	Να διαβάζουν καλά αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
6)	Να έχουν σωστή προφορά στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
7)	Να γνωρίζουν καλά το αγγλικό/γαλλικό λεξιλόγιο	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
8)	Να έχουν γνώση του αγγλικού/γαλλικού πολιτισμού και της λογοτεχνίας	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

Παράρτημα 5

Ερωτηματολόγιο διευθυντή

Το ερωτηματολόγιο αυτό περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με ερωτήσεις τα εξής θεματικά πεδία:

- ❖ Τα χαρακτηριστικά του σχολείου
- ❖ Το διδακτικό προσωπικό του σχολείου
- ❖ Την ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού του σχολείου
- ❖ Το πρόγραμμα σπουδών του σχολείου για τις ξένες γλώσσες
- ❖ Τον χρόνο διδασκαλίας των ξένων γλωσσών
- ❖ Την πολιτική και τις πρακτικές του σχολείου για την προώθηση της γλωσσομάθειας
- ❖ Την υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου

Στη συνέχεια παρατίθενται αποσπάσματα από το ερωτηματολόγιο.

Σχετικά με το διδακτικό προσωπικό του σχολείου σας

9. Από την 1η Φεβρουαρίου 2011 ποιος είναι ο αριθμός των καθηγητών/καθηγητριών στο σχολείο σας;

	(Παρακαλούμε σημειώστε τον αριθμό των καθηγητών/καθηγητριών)	Αριθμός καθηγητών/καθηγητριών
1)	Αριθμός ανδρών καθηγητών	<input type="text"/>
2)	Αριθμό γυναικών καθηγητριών	<input type="text"/>
3)	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ αριθμός καθηγητών/καθηγητριών/τριών	<input type="text"/>

10. Την τρέχουσα σχολική χρονιά πόσοι καθηγητές/καθηγήτριες έχουν οριστεί να διδάξουν τα ακόλουθα:

	(Παρακαλούμε σημειώστε τον αριθμό των καθηγητών/καθηγητριών. Εάν δεν υπάρχει κανένας γράψτε 0. Ο αριθμός των καθηγητών/καθηγητριών για τα γλωσσικά μαθήματα δεν είναι το σύνολο των καθηγητών/καθηγητριών για τα ελληνικά, τα αγγλικά και τις άλλες ξένες γλώσσες, διότι οι καθηγητές/καθηγήτριες μπορεί να περιλαμβάνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου για να διδάξουν περισσότερες από μια γλώσσες)	Αριθμός καθηγητών/καθηγητριών
1)	Ελληνικά	<input type="text"/>
2)	Αγγλικά/γαλλικά	<input type="text"/>
3)	Αρχαίες γλώσσες και ξένες γλώσσες εκτός των αγγλικών/γαλλικών	<input type="text"/>
4)	Όλα μαζί τα γλωσσικά μαθήματα (ΣΥΝΟΛΟ)	<input type="text"/>

11. Στη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών αντιμετωπίσατε δυσκολίες στη συμπλήρωση κενών θέσεων ή την αναπλήρωση απόντων καθηγητών/καθηγητριών στα παρακάτω μαθήματα;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)	Όχι	Ναι
1)	Γλωσσικά μαθήματα	☐ 0	☐ 1
2)	Ελληνικά	☐ 0	☐ 1
3)	Αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1
4)	Αρχαίες γλώσσες και ξένες γλώσσες εκτός των αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1
5)	Άλλα μαθήματα εκτός από τα γλωσσικά	☐ 0	☐ 1

12. Στη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών χρειάστηκε να καταφύγετε στα ακόλουθα μέτρα για διάρκεια μεγαλύτερη των τριών εβδομάδων για να καλύψετε κενές θέσεις καθηγητών/καθηγητριών ή να αναπληρώσετε απόντες καθηγητές/καθηγήτριες στο μάθημα των αγγλικών;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)	Όχι	Ναι
1)	Να αυξήσετε τις ώρες διδασκαλίας των καθηγητών/καθηγητριών που διδάσκουν αγγλικά/γαλλικά.	☐ 0	☐ 1
2)	Να ακυρώσετε μαθήματα αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1
3)	Να αυξήσετε τον αριθμό των μαθητών σε κάθε τάξη στο μάθημα των αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1
4)	Να αναθέσετε τη διδασκαλία των αγγλικών/γαλλικών σε καθηγητές/καθηγήτριες με ειδικευση σε άλλες γλώσσες	☐ 0	☐ 1
5)	Να προσλάβετε για τη διδασκαλία των αγγλικών/γαλλικών καθηγητές/καθηγήτριες με ειδικευση σε άλλες γλώσσες	☐ 0	☐ 1
6)	Να αναθέσετε τη διδασκαλία των αγγλικών/γαλλικών σε καθηγητές/καθηγήτριες με ειδικευση σε άλλα μαθήματα	☐ 0	☐ 1
7)	Να προσλάβετε για τη διδασκαλία των αγγλικών/γαλλικών καθηγητές/καθηγήτριες με ειδικευση σε άλλα μαθήματα	☐ 0	☐ 1
8)	Να προσλάβετε καθηγητές/καθηγήτριες με ειδικευση στα αγγλικά/γαλλικά οι οποίοι έχουν συνταξιοδοτηθε	☐ 0	☐ 1
9)	Να προσλάβετε καθηγητές/καθηγήτριες αγγλικών/γαλλικών που δεν είχαν ακόμη ολοκληρώσει τη εκπαίδευσή τους	☐ 0	☐ 1
10)	Να προσλάβετε φυσικούς ομιλητές που δεν είχαν ειδικευση στη διδασκαλία των αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1

Σχετικά με την ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού του σχολείου

Σε αυτό το τμήμα του ερωτηματολογίου θα σας τεθούν κάποιες ερωτήσεις σχετικά με την ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση.

Ενδοϋπηρεσιακή χαρακτηρίζεται η επιμόρφωση που λαμβάνουν οι καθηγητές/καθηγήτριες κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας προκειμένου να αναβαθμίσουν, να εξελίξουν και να διευρύνουν τις γνώσεις που έλαβαν κατά τη διάρκεια της βασικής τους εκπαίδευσης και/ ή να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και επαγγελματική γνώση που πιθανόν να μην διαθέτουν σε ένα ορισμένο στάδιο της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας. Η επιμόρφωση μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, όπως για παράδειγμα να είναι ένας κύκλος μαθημάτων, ένα συνέδριο ή ένα σεμινάριο.

13. Είναι η συμμετοχή στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση υποχρέωση, δικαίωμα ή επιλογή των καθηγητών/καθηγητριών που ανήκουν στο προσωπικό σας;

(Παρακαλούμε επιλέξτε τις απαντήσεις που περιγράφουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την κατάσταση που επικρατεί στο σχολείο σας)

	Η συμμετοχή στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είναι υποχρέωση των καθηγητών/καθηγητριών	☐	0
	Η συμμετοχή στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είναι δικαίωμα των καθηγητών/καθηγητριών	☐	1
	Η συμμετοχή στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είναι απαραίτητη για προαγωγή	☐	2
	Η συμμετοχή στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση είναι προαιρετική	☐	3

14. Ποιες από τις παρακάτω μορφές οικονομικής αποζημίωσης μπορούν να λάβουν οι καθηγητές/καθηγήτριες από το σχολείο σας για τη συμμετοχή τους στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)	Όχι	Ναι		
1)	Πληρωμή των εξόδων εγγραφής στην επιμόρφωση	☐	0	☐	1
2)	Πληρωμή άλλων εξόδων που συνδέονται με την επιμόρφωση	☐	0	☐	1
3)	Άδεια με αποδοχές κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης, χωρίς κρατήσεις στο μισθό	☐	0	☐	1
4)	Αύξηση στο μισθό αργότερα	☐	0	☐	1

15. Ποιες από τις παρακάτω μορφές οικονομικής αποζημίωσης μπορούν να λάβουν οι καθηγητές/καθηγήτριες από φορείς εκτός σχολείου για τη συμμετοχή τους στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση, όπως για παράδειγμα από ευρωπαϊκά κονδύλια ή από την κεντρική κυβέρνηση ή την τοπική αυτοδιοίκηση;

<i>(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)</i>		Όχι	Ναι
1)	Πληρωμή των εξόδων εγγραφής στην επιμόρφωση	☐ 0	☐ 1
2)	Πληρωμή άλλων εξόδων που συνδέονται με την επιμόρφωση	☐ 0	☐ 1
3)	Άδεια με αποδοχές κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης, χωρίς κρατήσεις στο μισθό	☐ 0	☐ 1
4)	Αύξηση στο μισθό αργότερα	☐ 0	☐ 1

16. Στο σχολείο σας πότε συνήθως επιτρέπεται στους καθηγητές/καθηγήτριες να συμμετέχουν στην ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση;

<i>(Παρακαλούμε επιλέξτε μία μόνο απάντηση)</i>		
1)	Εντός του ωραρίου εργασίας με έναν καθηγητή να αναπληρώνει τα μαθήματα	☐ 0
2)	Εντός του ωραρίου εργασίας αλλά εκτός των ωρών διδασκαλίας (στο πρόγραμμα του σχολείου δεν προβλέπεται αναπληρωτής καθηγητής)	☐ 1
3)	Μόνο εκτός του ωραρίου εργασίας	☐ 2

17. Κατά το προηγούμενο σχολικό έτος πόσοι καθηγητές/καθηγήτριες συμμετείχαν σε προγράμματα ανταλλαγής καθηγητών/καθηγητριών για να εργαστούν ή να σπουδάσουν σε μian άλλη χώρα για διάστημα μεγαλύτερο του ενός μήνα;

	<i>(Παρακαλούμε σημειώστε τον αριθμό των καθηγητών/καθηγητριών. Εάν κανένας από το διδακτικό προσωπικό του σχολείου σας δεν πήρε άδεια για να εργαστεί ή να σπουδάσει στο εξωτερικό παρακαλούμε σημειώστε 0)</i>	Αριθμός καθηγητών/καθηγητριών
1)	Καθηγητές/καθηγήτριες αγγλικών/γαλλικών	<input type="text"/>
2)	Καθηγητές/καθηγήτριες γλωσσικών μαθημάτων εκτός των αγγλικών/γαλλικών	<input type="text"/>
3)	Καθηγητές/καθηγήτριες άλλων μαθημάτων εκτός των γλωσσικών	<input type="text"/>
4)	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ αριθμός καθηγητών/καθηγητριών	<input type="text"/>

18. Κατά το προηγούμενο σχολικό έτος πόσοι καθηγητές/καθηγήτριες από το εξωτερικό ήρθαν να εργαστούν στο σχολείο σας για περισσότερο από ένα μήνα;

	<i>(Παρακαλούμε σημειώστε τον αριθμό των επισκεπτών καθηγητών/καθηγητριών. Εάν δεν ήρθε κανένας επισκέπτης καθηγητής στο σχολείο σας παρακαλούμε σημειώστε 0)</i>	Αριθμός επισκεπτών καθηγητών/καθηγητριών
1)	Επισκέπτες καθηγητές/καθηγήτριες αγγλικών/γαλλικών	<input type="text"/>
2)	Επισκέπτες καθηγητές/καθηγήτριες γλωσσικών μαθημάτων εκτός των αγγλικών/γαλλικών	<input type="text"/>
3)	Επισκέπτες καθηγητές/καθηγήτριες άλλων μαθημάτων εκτός των γλωσσικών	<input type="text"/>

4)	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ αριθμός επισκεπτών καθηγητών/καθηγητριών/καθηγητριών	<input type="text"/>
----	--	----------------------

19. Κατά το προηγούμενο σχολικό έτος έλαβε κάποιος από τους καθηγητές/καθηγήτριες ή τους επισκέπτες καθηγητές/καθηγήτριες χρηματοδότηση με τους παρακάτω τρόπους για ανταλλαγή επισκέψεων;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)	Όχι	Ναι
1)	Μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως οι υποτροφίες μέσω του προγράμματος Comenius	☐ 0	☐ 1
2)	Μέσω της κυβέρνησης (συμπεριλαμβανομένων της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κεντρικής κυβέρνησης)	☐ 0	☐ 1
3)	Μέσα από ευεργεσίες, δωρεές, κληροδοτήματα, χορηγίες, εξεύρεση πόρων από τους γονείς	☐ 0	☐ 1

20. Προσφέρεται στο σχολείο σας πρόγραμμα υποστήριξης με Μέντορα για το παρακάτω διδακτικό προσωπικό;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)	Όχι	Ναι
1)	Για όλους (σχεδόν) τους καθηγητές/καθηγήτριες	☐ 0	☐ 1
2)	Για τους καθηγητές/καθηγήτριες που διδάσκουν για πρώτη φορά	☐ 0	☐ 1
3)	Για τους καθηγητές/καθηγήτριες που είναι καινούργιοι στο συγκεκριμένο σχολείο	☐ 0	☐ 1

Σχετικά με την ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού του σχολείου

36. Προσφέρει το σχολείο σας τα παρακάτω για την προώθηση της γλωσσομάθειας;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)	Όχι	Ναι
1)	Διδασκαλία μη γλωσσικού μαθήματος μέσω μιας ξένης γλώσσας (CLIL)	☐ 0	☐ 1
2)	Οι σχολικές αίθουσες για τα μαθήματα ξένων γλωσσών είναι μικρότερες σε μέγεθος απ' ό,τι συνηθίζεται ή απαιτείται.	☐ 0	☐ 1
3)	Προσφέρεται μια ευρύτερη επιλογή γλωσσών από το σύνηθες ή το προαπαιτούμενο.	☐ 0	☐ 1
4)	Αφιερώνονται περισσότερες διδακτικές ώρες από το σύνηθες ή το προαπαιτούμενο.	☐ 0	☐ 1
5)	Οι μαθητές μπορούν να σπουδάσουν περισσότερες γλώσσες από το σύνηθες ή το προαπαιτούμενο.	☐ 0	☐ 1
6)	Διοργανώνονται περισσότερες εξωδιδακτικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την γλωσσική εκπαίδευση από το σύνηθες ή το προαπαιτούμενο.	☐ 0	☐ 1
7)	Τα μαθήματα ξένων γλωσσών προσφέρονται σε χαμηλότερες σε επίπεδο τάξεις απ' ό,τι συνηθίζεται ή απαιτείται.	☐ 0	☐ 1

37. Κατά τα διάκεια των τριών προηγούμενων ετών οργανώθηκαν οι παρακάτω δραστηριότητες στο σχολείο σας;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)	Καμία χρονιά	Σε μία σχολική χρονιά	Σε δύο σχολικές χρονιές	Σε τρεις σχολικές χρονιές
1)	Σχέδια συνεργασίας με σχολεία του εξωτερικού	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Λέσχες γλωσσών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Διαγωνισμός γλωσσών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Ευρωπαϊκή Μέρα Γλωσσών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
5)	Εξωδιδασκτικά σχέδια εργασίας σχετικά με γλώσσες	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
6)	Αλληλογραφία μέσω ταχυδρομείου, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή μηνυμάτων μέσω διαδικτύου (MSN) με μαθητές του εξωτερικού	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
7)	Εκδρομές και εκπαιδευτικές επισκέψεις για επί τόπου μελέτη θεμάτων σχετικών με τη γλωσσική εκπαίδευση	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

38. Κατά τη διάρκεια των προηγούμενων τριών σχολικών ετών έχουν οργανωθεί στο σχολείο σας οι παρακάτω εκδρομές ή επισκέψεις;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)	Καμία χρονιά	Σε μία σχολική χρονιά	Σε δύο σχολικές χρονιές	Σε τρεις σχολικές χρονιές
1)	Σχολικές εκδρομές σε αγγλόφωνη/γαλλόφωνη χώρα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Σχολικές εκδρομές σε μη-αγγλόφωνη/μη - γαλλόφωνη χώρα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Επισκέψεις στο σχολείο σας μιας σχολικής τάξης από αγγλόφωνη/γαλλόφωνη χώρα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Επισκέψεις στο σχολείο σας σχολικής τάξης από μη αγγλόφωνη/μη-γαλλόφωνη χώρα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

39. Σε ποιο βαθμό χρηματοδοτούνται με τους παρακάτω τρόπους οι διαπολιτισμικές ανταλλαγές για τους μαθητές (όπως οι επισκέψεις ανταλλαγών);

	(Παρακαλούμε επιλέξτε μόνο μία απάντηση από κάθε σειρά)	Καμία χρονιά	Σε μία σχολική χρονιά	Σε δύο σχολικές χρονιές	Σε τρεις σχολικές χρονιές
1)	Μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως οι υποτροφίες μέσω του προγράμματος Comenius	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Μέσω της κυβέρνησης (συμπεριλαμβανομένων της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κεντρικής κυβέρνησης)	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Μέσω των τακτικών διδάκτρων των μαθητών ή των σχολικών εξόδων που πληρώνονται από τους γονείς	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

4)	Μέσω ειδικών εισφορών που πληρώνονται από τους γονείς	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3
5)	Μέσα από ευεργεσίες, δωρεές, κληροδοτήματα, χορηγίες, εξεύρεση πόρων από τους γονείς	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3

40. Τι είδους πρόσθετα μαθήματα προσφέρει το σχολείο σας στους μαθητές;

(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)

Όχι Ναι

		Όχι	Ναι
1)	Μαθήματα εμπλουτισμού της γνώσης για μαθητές με καλή επίδοση στην αγγλική/γαλλική γλώσσα	☐ 0	☐ 1
2)	Μαθήματα εμπλουτισμού της γνώσης στις άλλες ξένες γλώσσες (και στα λατινικά και τα αρχαία ελληνικά) για μαθητές με καλή επίδοση	☐ 0	☐ 1
3)	Φροντιστηριακά μαθήματα στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1
4)	Φροντιστηριακά μαθήματα στις άλλες ξένες γλώσσες (και στα λατινικά και τα αρχαία ελληνικά)	☐ 0	☐ 1
5)	Πρόσθετα μαθήματα ελληνικών στους μαθητές που δεν είναι φυσικοί ομιλητές της ελληνικής	☐ 0	☐ 1
6)	Πρόσθετα μαθήματα στη μητρική γλώσσα των μαθητών, εάν οι μαθητές μιλούν διαφορετική γλώσσα από την ελληνική	☐ 0	☐ 1

Σχετικά με την ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού του σχολείου

41. Εμποδίζεται η δυνατότητα του σχολείου σας να παρέχει εκπαίδευση εξαιτίας κάποιου από τα παρακάτω προβλήματα;

(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)

Όχι Ναι

		Όχι	Ναι
1)	Έλλειψη καθηγητών/καθηγητριών με ειδικευση στα γλωσσικά μαθήματα	☐ 0	☐ 1
2)	Έλλειψη καθηγητών/καθηγητριών με ειδικευση στην ελληνική γλώσσα	☐ 0	☐ 1
3)	Έλλειψη καθηγητών/καθηγητριών με ειδικευση στην αγγλική/γαλλική γλώσσα	☐ 0	☐ 1
4)	Έλλειψη καθηγητών/καθηγητριών με ειδικευση στις αρχαίες γλώσσες και στις ξένες γλώσσες εκτός των αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1
5)	Έλλειψη καθηγητών/καθηγητριών με ειδικευση για τα υπόλοιπα μαθήματα πέραν των γλωσσικών μαθημάτων	☐ 0	☐ 1
6)	Έλλειψη προσωπικού για τη στελέχωση της βιβλιοθήκης	☐ 0	☐ 1
7)	Έλλειψη άλλου βοηθητικού προσωπικού	☐ 0	☐ 1
8)	Έλλειψη ή ακαταλληλότητα διδακτικού υλικού (π.χ. σχολικά εγχειρίδια)	☐ 0	☐ 1
9)	Έλλειψη ή ακαταλληλότητα των ηλεκτρονικών υπολογιστών για τη διδασκαλία	☐ 0	☐ 1
10)	Έλλειψη ή ακαταλληλότητα της σύνδεσης στο διαδίκτυο	☐ 0	☐ 1
11)	Ανεπάρκεια ή ακαταλληλότητα του λογισμικού για διδασκαλία	☐ 0	☐ 1
12)	Έλλειψη ή ακαταλληλότητα υλικού στη βιβλιοθήκη	☐ 0	☐ 1
13)	Έλλειψη ή ακαταλληλότητα οπτικοακουστικών μέσων	☐ 0	☐ 1

42. Κατά τη γνώμη σας επαρκούν τα ακόλουθα μέσα για την ενίσχυση της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών στο σχολείο σας;

(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)		Όχι	Ναι
1)	Κασέτες ήχου, cd ή άλλο ακουστικό υλικό στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1
2)	Κασέτες ήχου, cd ή άλλο ακουστικό υλικό σε άλλες ξένες γλώσσες πέραν των αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1
3)	Βιντεοκασέτες, dvd, video clips από το YouTube ή άλλο οπτικοακουστικό υλικό στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1
4)	Βιντεοκασέτες, dvd, video clips από το YouTube ή άλλο οπτικοακουστικό υλικό σε άλλες ξένες γλώσσες πέραν των αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1
5)	Εφημερίδες, περιοδικά, κόμικ ή στίχοι τραγουδιών στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1
6)	Εφημερίδες, περιοδικά, κόμικ ή στίχοι τραγουδιών σε άλλες ξένες γλώσσες πέραν των αγγλικών/γαλλικών	☐ 0	☐ 1
7)	Σχολικό εγχειρίδιο/α για τα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1
8)	Σχολικό εγχειρίδιο/α για ξένες γλώσσες εκτός από τα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1
9)	Βιβλία γραμμένα στα αγγλικά/γαλλικά για εκτεταμένο διάβασμα π.χ. λογοτεχνικά έργα	☐ 0	☐ 1
10)	Βιβλία γραμμένα σε άλλες ξένες γλώσσες πέραν των αγγλικών/γαλλικών για εκτεταμένο διάβασμα π.χ. λογοτεχνικά έργα	☐ 0	☐ 1
11)	Υλικό μαθήματος που έχει ετοιμάσει ο καθηγητής των αγγλικών/γαλλικών (π.χ. φυλλάδια, γραπτά κείμενα για ανάγνωση και κατανόηση)	☐ 0	☐ 1
12)	Υλικό μαθήματος που έχουν ετοιμάσει ο καθηγητής/οι καθηγήτρες/καθηγήτριες άλλων ξένων γλωσσών πέραν των αγγλικών/γαλλικών (π.χ. φυλλάδια, γραπτά κείμενα για ανάγνωση και κατανόηση)	☐ 0	☐ 1

43. Πόσους υπολογιστές έχετε στο σχολείο σας για διδακτικούς σκοπούς;

(Παρακαλούμε σημειώστε 0 εάν δεν υπάρχει κανένας)		Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Η/Υ)
1)	Κατά προσέγγιση πόσοι υπολογιστές είναι διαθέσιμοι στους μαθητές για διδακτικούς σκοπούς;	<input type="text"/>
2)	Κατά προσέγγιση, πόσοι από τους υπολογιστές που είναι διαθέσιμοι στους μαθητές είναι συνδεδεμένοι με το διαδίκτυο;	<input type="text"/>
3)	Κατά προσέγγιση, πόσοι υπολογιστές είναι διαθέσιμοι ειδικά στους καθηγητές/καθηγήτριες;	<input type="text"/>
4)	Κατά προσέγγιση, πόσοι από τους υπολογιστές που είναι διαθέσιμοι ειδικά στους καθηγητές/καθηγήτριες είναι συνδεδεμένοι με το διαδίκτυο;	<input type="text"/>

44. Υπάρχουν οι παρακάτω συσκευές διαθέσιμες στις τάξεις;

	(Παρακαλούμε επιλέξτε μία μόνο απάντηση σε κάθε γραμμή)	Όχι	Σε ορισμένες αίθουσες	Σε όλες (σχεδόν) τις αίθουσες
1)	Επιτραπέζιος ή φορητός υπολογιστής για τον καθηγητή	☐ 1	☐ 2	☐ 3
2)	Προβολέας	☐ 1	☐ 2	☐ 3
3)	Διαδραστικός πίνακας	☐ 1	☐ 2	☐ 3
4)	Σύνδεση με το διαδίκτυο	☐ 1	☐ 2	☐ 3

45. Υπάρχουν στο σχολείο σας τα ακόλουθα μέσα ΤΠΕ (Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας)

	(Παρακαλούμε επιλέξτε σε κάθε σειρά Όχι ή Ναι)	Όχι	Ναι
1)	Πολυμεσικό εργαστήριο γλωσσών (με υπολογιστή για τον καθηγητή και μαθητικούς υπολογιστές με συγκεκριμένο λογισμικό εκμάθησης γλωσσών)	☐ 0	☐ 1
2)	Πολυμεσικό εργαστήριο γλωσσών (με υπολογιστή για τον καθηγητή και μαθητικούς υπολογιστές χωρίς συγκεκριμένο λογισμικό εκμάθησης γλωσσών)	☐ 0	☐ 1
3)	Εικονικό εκπαιδευτικό περιβάλλον για την ενίσχυση της διδασκαλίας και της μάθησης π.χ. Moodle, WebCT, Blackboard, Fronter, Sakai.	☐ 0	☐ 1
4)	Λογισμικό ή πρόσβαση σε ιστότοπους ειδικά σχεδιασμένους για την εκμάθηση γλωσσών	☐ 0	☐ 1
5)	Λογισμικό για επικοινωνία π.χ. email, chatting, blogging, MySpace, Skype	☐ 0	☐ 1
6)	Λογισμικό ή εργαλεία ειδικά σχεδιασμένα στο σχολείο για την εκμάθηση και τη διδασκαλία γλωσσών	☐ 0	☐ 1
7)	Ψηφιακός Φάκελος (Portfolio) του Μαθητή	☐ 0	☐ 1
8)	Λογισμικό για αξιολόγηση της γλωσσομάθειας	☐ 0	☐ 1
9)	Πρόσβαση σε διαδικτυακά λεξικά και άλλο υλικό αναφοράς	☐ 0	☐ 1
10)	Πρόσβαση σε διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες) στα αγγλικά/γαλλικά	☐ 0	☐ 1
11)	Πρόσβαση σε άλλους ιστότοπους με θέματα από τη ζωή και τον πολιτισμό αγγλόφωνων/γαλλόφωνων χωρών	☐ 0	☐ 1

46. Στο σχολείο σας ποιος έχει την κύρια αρμοδιότητα για τα ακόλουθα;

	(Παρακαλούμε σε κάθε γραμμή επιλέξτε όσα κουτάκια χρειάζεται)	Διευθυντές	Καθηγητές/καθηγήτριες	Σχολική Επιτροπή	Περιφερειακή ή τοπική εκπαιδευτική αρχή	Εθνική εκπαιδευτική αρχή
1)	Την επιλογή καθηγητών/καθηγητριών για πρόσληψη	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
2)	Την απόλυση καθηγητών/καθηγητριών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
3)	Τον καθορισμό του αρχικού μισθού των καθηγητών/καθηγητριών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
4)	Τον καθορισμό των αυξήσεων στο μισθό των καθηγητών/καθηγητριών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
5)	Τη σύνταξη του προϋπολογισμού του σχολείου	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
6)	Την κατανομή των χρημάτων του προϋπολογισμού εντός του σχολείου	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
7)	Τον καθορισμό κανόνων πειθαρχίας στους μαθητές	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
8)	Τον καθορισμό της πολιτικής για την αξιολόγηση των μαθητών	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
9)	Την έγκριση των μαθητών που γίνονται αποδεκτοί στο σχολείο	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
10)	Την επιλογή των σχολικών βιβλίων	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
11)	Τον καθορισμό της ύλης των κύκλων μαθημάτων	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
12)	Τον καθορισμό των ξένων γλωσσών που προσφέρονται ως μάθημα	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
13)	Τον καθορισμό της σειράς με την οποία προσφέρονται οι ξένες γλώσσες	☐ 0	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4